

Ярмарок нічних жахів (збірник)
Стівен Кінг

Не завжди навіть абсолютне зло можна вчасно розпізнати, бо інколи воно має вигляд звичайнісінького хлопчика в шапочці з пластиковим пропелером. Але коли воно стає настільки звичним і буденним, що ми більше не звертаємо на нього уваги, зло виходить на полювання... Двадцять оповідань від Короля жахів (деякі вперше бачать світ саме на сторінках цієї збірки) гарантують, що ваша спина візьметься сиротами, і запрошують зазирнути у прочинені двері до потойбічного світу.

Стівен Кінг

Ярмарок нічних жахів

© Stephen King, 2015

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2016

Перекладачі Катерина Грицайчук і Анатолій Пітик висловлюють подяку асоціації бейсболу та софтболу України на чолі з Геннадієм Приходським. Над проектом працювали Андрій Бутнар, Юрій Галкін, Максим Фурпіджані та іван Столярчук. Особлива подяка – Дмитру Арнольдовичу Мацулевичу

Обережно! Ненормативна лексика!

Деякі з цих історій раніше вже публікувалися, та це зовсім не означає, що тоді їх було завершено – чи навіть що їх завершено тепер. Доки письменник не пішов на пенсію або не помер, робота триває. Завжди можна щось підшліфувати та декілька разів переглянути. А є ще й обережок нових історій. Я хочу, щоб ти дещо знав: наскільки ж я щасливий, мій Постійний Читачу, що ми обидва досі тут. Класно, правда?

С. К.

Ярмарок нічних жахів

Напролом завжди я йду, у біді не пропаду.

AC/DC

Передмова

Я маю для тебе кілька дрібничок, мій Постійний Читачу. Поглянь, ось вони, лежать перед тобою в місячному сяйві. Але перш ніж ти роздивишся рукотворні скарби, які я збираюся продати, може б, ми трохи поговорили про них? Що скажеш? Розмова не забере багато часу. Сідай-но біля мене. І давай, совайся ближче. Я ж не кусаюся.

Хоча... ми ж бо знаємо одне одного віддавна, і, я сподіваюся, тобі відомо, що це не зовсім правда.

Хіба ж ні?

І

Ти здивуєшся, – принаймні я гадаю, що здивуєшся, – коли я скажу, як багато людей запитують, чому я досі пишу оповідання. Причина доволі проста: написання цих оповідок робить мене щасливим, адже моє покликання – розважати. Я не вмію добре грати на гітарі й узагалі не вмію витанцювати чечітку, але розважати – вмію. Тож це я і роблю.

За своєю природою я романіст, запевняю тебе. По-справжньому люблю довгі історії, що занурюють у себе автора та читача. Історії, де вигадка може обернутися на майже реальний світ. Якщо книга досягає свого, то в автора з читачем не просто інтрижка: вони одружуються один з одним. І коли я отримую листи від читача, який пише, що йому або їй було шкода, коли «Протистояння» чи «11/22/63» закінчилися, відчуваю – книга досягла свого.

Проте часом ти переживаєш коротке, але дуже яскраве враження, і про нього також є що сказати. Це може бути щось бентежне або навіть шокуєче, немов вальс із незнайомцем, якого ніколи більше не побачиш, чи поцілунок у п'ямі, або ж напрочуд гарна старовинна дивовижа на дешевій ковдрі посеред ярмарку. І справді, коли всі мої історії зібрані, я почувуюся вуличним торговцем, але таким, що виносить свій крам лише опівночі. Розкладаю свій асортимент, запрошуючи читача – тобто тебе – обрати щось для себе. Але я завше роблю необхідне застереження: будь обережним, дорогенький, адже певні речі тут дуже небезпечні. У деяких із них ховаються жахіття, про які ти не можеш не думати, коли сон ніяк не йде, – і ти помічаєш прочинені двері шафи, хоча точно їх зачиняв.

II

Якби я сказав, що мене завжди тішить сувора дисципліна, якої вимагають короткі прозові форми, то збрехав би. Для коротких оповідань необхідні своєрідні акробатичні навички, які виробляються внаслідок втомливої практики. «Легке читання – продукт важкого письма», – кажуть деякі вчителі, і це правда. Фальш, яку можна не помітити в романі, стає абсолютно очевидною в оповіданні. Сувора дисципліна необхідна. Автор має притлумлювати в собі бажання звернути у якийсь мальовничий провулок – він має їхати по головній.

Я ніколи так сильно не відчуваю обмеженості власного таланту, як тоді, коли пишу оповідання. Борюся з відчуттям власної неповноцінності, із причаєним глибоко в душі страхом, що мені не вдасться прибрати прірву між чудовою ідеєю та практичною реалізацією її потенціалу. Врешті-решт, будьмо чесні: кінцевий продукт ніколи не є настільки ж гарним, як та блискуча ідея, що виринула з підсвідомості одного дня разом із лихоманливою думкою: «Чуваче! Ти таки маєш написати це правильно».

Гадаю, часом результат справді гарний. А раз на сто років він буває навіть кращим, ніж початкова задумка. Люблю, коли таке трапляється. Головний виклик – пірнути в бісову історію, і я вважаю, що саме через це багато потенційних письменників з чудовими ідеями так ніколи насправді й не візьмуться за ручку, не почнуть гатити по клаві. Дуже часто це нагадує спробу завести машину в холодний день. Спершу мотор навіть і не думає гарчати – лише стогне. Але якщо ви не здаватиметеся (а батарея не здохне), двигун почне... працювати через раз... а за мить уже реватиме на повну.

Деякі оповідання були миттєвим спалахом натхнення («Літній грім» – одне з них). Я написав їх одним нападом, навіть відволікшись від роботи над романом. Решта, наприклад «Вісімдесят перша миля», десятиліттями терпляче чекали на свою чергу. Тим не менш чіткий фокус, необхідний для написання гарного оповідання, ніколи не змінювався. Коли ти пишеш роман, то наче граєш у бейсбол: гра може тривати рівно стільки, скільки потрібно, хай навіть двадцять інінгів. Написання коротких оповідань нагадує гру в баскетбол або футбол: ти граєш проти часу так само, як і команда суперників.

Коли мова заходить про написання прози, великої чи малої, процес навчання ніколи не закінчується. Я можу бути Професійним Письменником, коли заповнюю податкову декларацію, але щодо мистецтва, то я досі тільки вивчаю своє ремесло – я все ще аматор. Усі ми такі. Кожного дня, коли ти пишеш, ти вчишся і з усіх сил пнешся зробити щось нове. Халтура не пройде. Ніхто не може збільшити свій талант – його відміряють певними порціями, – але можна вберегти талант від зменшення. Принаймні мені подобається так думати.

Агов! Я досі люблю писати.

III

Тож ось мій крам, любий Постійний Читачу. Цієї ночі я продаю всього потрошку – монстра, який схожий на машину (відлуння «Кристіни»[1 - «Christine» (1983) – фільм за однойменним романом Стівена Кінга про машину з характером смертельно ревнивої жінки.]), чоловіка, що здатен вбити тебе, написавши твій некролог, електронну книжку, що відчиняє двері до паралельних світів, і те, що популярне в усі часи, – кінець людства. Я люблю продавати все це, коли решта торговців давно пішли додому, коли вулиці вже спорожніли і холодне марево місяця пливе над міськими каньйонами. Тоді я розгортаю свою ковдру та викладаю своє добро.

Усе, годі розмов. Можливо, ти вже хочеш щось купити, так? Усе, що ти бачиш, – рукотворне, і я люблю кожную дрібничку. Я люблю продавати їх, адже вони були створені саме для тебе. Можеш спокійно оглянути їх, але будь пильним.

Найкращі з них мають зуби.

6 серпня 2014 року

Коли мені було дев'ятнадцять і я вчився в університеті штату Мейн, то нерідко їздив з Ороно до містечка Дурхем, яке часто з'являється в моїх творах під назвою Гарлоу. Я їздив туди на вихідних, раз на три тижні, щоб зустрітися зі своєю дівчиною... і, так уже сталося, з матір'ю. Я водив універсал «Форд» шістдесят першого року: шестициліндровий двигун і три ручні передачі (якщо не знаєте, що це, – спитайте татка). Пошарпана машина дісталася мені від мого брата Девіда.

У ті дні на I-95 було менше машин, а на деяких відрізках траса практично порожніла після Дня Праці, коли люди поверталися з літа до своїх повсякденних життів. А ще, звісно ж, жодних мобільних телефонів. Якщо щось ламалося, було два варіанти: або ви це лагодите

самі, або чекаєте на доброго самарянина, який зголоситься підкинути вас до найближчого гаража.

Протягом цих ста п'ятдесяти мильних поїздок в мені виник особливий страх перед вісімдесят п'ятою милею, яка була невідомо де між Гардинером та Льюїстоном. Я не сумнівався – якщо мій старенький «Форд» гинеться, то це станеться саме тут. Я уявляв, як він скорчиться на узбіччі, самотній та покинутий. Чи хтось зупиниться, аби переконатися, що з водієм усе гаразд? Чи не розтягнувся він, бува, на передньому сидінні, конаючи від серцевого нападу? Звісно, що зупиниться. Добрі самаряни є скрізь, особливо серед мешканців глушини. Такі зазвичай дуже відповідальні.

Але що, якби мій універсал був самозванцем? Страхіливою пасткою для надто довірливих людей? Я подумав, що з цього можна було б зробити хорошу історію, і написав її. Назвав «Вісімдесят п'ята миля». Відтоді я ніколи не переписував і не публікував це оповідання, бо загубив його. Я тоді частенько закидався колесами та багато чого губив. Час від часу навіть власну голову.

Перенесімося вперед на сорок років. Хоча у двадцять першому столітті відрізок I-95, що перетинає Мейн, постійно перевантажений, а все ж після Дня Праці машин суттєво менше. А скорочення бюджету змусило штат позачиняти значну кількість зон відпочинку. Автомобільна заправка з «Бургер Кінгом» (де я ум'яв не один бургер) біля з'їзду на Льюїстон є однією з них. Вона так і стояла там, покинута всіма, з перекритими в'їздом і виїздом, і ставала все похмурішою й занедбанішою. Від суворих зим парковка вкрилася тріщинами, і будяки полізли крізь розколини.

Якось, проїжджаючи повз це місце, я пригадав свою стару історію і вирішив наново написати її. Оскільки покинута зона відпочинку розташовувалася південніше, ніж та моторошна вісімдесят п'ята миля, довелося змінити назву. А все решта, гадаю, не змінилося. Та оаза на магістралі може зникнути – як зникли старий універсал «Форд», дівчина та багато шкідливих звичок, – але лишається історія. Одна з моїх улюблених.

Вісімдесят перша миля

1. Піт Сіммонс («Гаффі» 2007)

– Тобі не можна їхати, – сказав йому старший брат.

Джордж говорив стисненим голосом, хоча решта його друзів – ватага сусідських дванадцяти- та тринадцятирічок, які іменували себе Сракаженими Рейдерами, – перебували аж ген у кінці кварталу, чекали на Джорджа. Не вельми-то й терпляче.

– Це надто небезпечно.

Піт заперечив:

– Я не боюся.

Говорив він досить упевнено, хоча таки боявся, трошки. Джордж із друзями намірився до того піщаного кар'єру, що за галявиною для боулінгу. Там вони бавитимуться в гру, яку придумав Нормі Теріо. Нормі був ватажком Сракажених Рейдерів, а гра та називалася «Парашутисти з Пекла». До краю гравійної ями там вів роз'їжджений путівець, і гра полягала в тім, щоб з відчайдушним криком «Рейдери рулять!» промчати ним на повній швидкості на своєму веліку і наприкінці викинутися з сідла. Звичайно, глибина падіння становила футів із десять і випробувана зона приземлення була м'якою, але рано чи пізно хтось мусив приземлитися замість піску на гравій і, можливо, зламати собі руку або гомілку. Навіть Піту це було ясно (хоча він нібито розумів, чому це посилює привабливість такої розваги). Тоді про все дізнаються батьки й Парашутистам із Пекла настане кінець. Тим не менш поки що ця гра – у яку, звісно, грали без шоломів – тривала.

Проте Джордж був достатньо розсудливим, щоб не дозволяти брату в неї грати; він-бо мусив дбати про Піта, поки їхні батьки були на роботі. Якщо Піт знівечить свого «Гаффі»[2 - «Huffy» – бренд велосипедів, які випускала третя за потужністю на американському ринку однойменна корпорація (1887–2004).] в гравійній ямі, Джорджа, радше за все, буде покарано тижневим відстороненням від польотів – сидінням удома. Якщо його менший братик зламає собі руку, це потягне й на місяць. А якщо – боронь Боже! – постраждає шия, Джордж гадав, йому доведеться нудитися у своїй спальні, аж поки він не поїде до коледжу. Крім того, він любив цього малого сцикуна.

– Просто потусуйся тут, – сказав Джордж. – Ми повернемося за пару годин.

– Потусуватися з ким? – перепитав Піт. Тривали весняні канікули, і всі його друзі, ті, яких мати мала звичку називати «відповідного віку», схоже, перебували деінде. Парочка з них поїхали до Орландо в «Дісней Ворлд»[3 - Orlando – місто у Флориді, поблизу якого з 1971 р. діє найбільший у світі розважальний парк «Disney World».], і, коли Піт про це думав, його серце наповнювалося заздощами й ревнощами – ганебне вариво, але чудернацьки смаковите.

– Просто потусуйся, – повторив Джордж. – Зайди он до крамниці, чи ще щось. – Він

порився в себе в кишені й видобув пару пом'ятих банкнот. – Ось трохи вашингтонів[4 - Зображення першого президента США міститься на однодоларовій банкноті.]

Піт подивився на них:

– Господи-Йсусе, я куплю собі «Корвет»[5 - «Chevrolet Corvette» – дорогий спортивний автомобіль, модифікації якого випускаються з 1953 року.]. А може, й два.

– Поквапся, Сіммонсе, а то ми вирушимо без-те-бе-бе! – заволав Нормі. – Гайда!

– Їду вже! – гукнув Джордж у відповідь. А потім стиха до Піта: – Бери гроші й не будь вередливим шмаркачем.

Піт узяв гроші.

– Я навіть приніс збільшувальне скло, – сказав він. – Хтів був показати ім...

– Усі вони той дитячий фокус бачили вже тисячу разів, – перебив Джордж, але, побачивши, як підібгалися Пітові губи, спробував пом'якшити удар. – Крім того, поглянь на небо, недотепо. Ти не зможеш запалити вогонь хмарного дня. Тусуйся. Ми пограємо в комп'ютерний «Морській бій» чи ще в щось, коли я повернуся.

– Окей, сцикло! – зарепетував Нормі. – Прощавай-бувай, мастурбаторе![6 - Перекручений жартівливий вираз на прощання – фраза зі старовинної англійської лічилки, яку своєю піснею «See You Later Alligator» 1955 р. популяризував піонер рок-н-ролу Білл Гейлі (1925–1981).]

– Я мушу їхати, – сказав Джордж. – Зроби мені ласку, не вскоч у халепу. Залишайся тут, неподалік.

– А може, ти зламаєш собі хребта й залишишся паралізованим на хер на все життя, – промовив Піт... а потім поспішливо поплював собі між двох розчепічених пальців, щоб зняти наврочення. – Щасти! – гукнув він услід брату. – Стрибни найдалі!

Джордж махнув рукою у відповідь, але не озирнувся. Він навстоячки крутив педалі власного велосипеда, великого старого «Швина»[7 - «Schwinn» – найпопулярніший у США бренд велосипедів, які випускає заснована 1895 р. в Чикаго однойменна компанія.], що його обожнював, але не міг на ньому їздити Піт (він був спробував одного разу і завалився вже на половині їхньої під'їзної алеї). Піт дивився, як брат набирає швидкість, проминаючи квартал приміських будинків в Оберні[8 - Auburn – засноване 1786 р. місто (23 тис. мешканців) у штаті Мейн, столиця округу Андроскоггін.], наздоганяючи своїх друганів.

А потім Піт залишився на самоті.

* * *

Діставши із сідельної сумки збільшувальне скло, він наставив його собі на руку, але цятки світла не було і зовсім не пекло. Піт зажурено подивився на низькі хмари і поклав скло назад. То була добра лінза, «Річфорт»[9 - «Richforth Electronics Company» – китайська компанія, що виробляє різноманітні побутові прилади.]. Подарована йому на минуле Різдво, у поміч для його практичної природничої роботи «мурашина ферма».

«Вона опиниться в гаражі, збиратиме на собі пил», – сказав був тоді його батько, та, хоча проект «мурашина ферма» завершився ще в лютому (Піт зі своєю партнеркою Теммі Вітем отримав оцінку «А»), Пітові досі не набридло це збільшувальне скло. Зокрема, він залюбки пропалював дірки в шматках паперу на задньому подвір'ї.

Але не сьогодні. Сьогодні день простягнувся попереду, немов якась пустеля. Він міг піти додому й дивитися телевизор, але батько заблокував усі цікаві канали, коли з'ясував, що Піт качає собі «Підпільну імперію», де повно старосвітських гангстерюг та голих цицьок[10 - «Boardwalk Empire» (2010–2014) – історичний серіал про кримінальну систему Атлантик-Сіті, на якій зростає гральний бізнес в часи «Сухого закону» 1920-х років.]. Подібний блок було встановлено й на Пітовому комп'ютері, і він досі не виражував якогось обхідного шляху, хоча зуміє; це лише питання часу.

Отже?

– Отже, що? – промовив він тихим голосом і почав натискати на педалі, неспішно прямуючи до кінця Мерфі-стрит. – Отже... курва... що?

Занадто малий, щоб гратися в «Парашутистів із Пекла», тому що це занадто небезпечно. От паскудство. Хотілося б йому придумати щось таке, що доведе і Джорджу, і Нормі, і всім Рейдерам, що навіть малі діти можуть дивитися у вічі небезпе...

І тоді йому привіялася ідея, отак знічев'я. Він може дослідити покинуту відпочинкову зону. Пітові не вірилося, що великі хлопці знають про неї, бо про неї Пітові розповів один його одноліток, Крег Генйо. Той казав, що він був там з парою інших хлопчаків, десятирічок, минулої осені. Звичайно, все це могло бути брехнею, проте Піт так не думав. Крег тоді навів занадто багато подробиць, а він не з тих хлопців, які спроможні самі щось вигадати. Типу, трохи туполобий насправді.

Бодай з такою метою на думці Піт почав тиснути на педалі швидше. У кінці Мерфі-стрит він різко завернув ліворуч, на Гіацинтову. На хіднику там не було нікого, і жодних автомашин. Він почув виття пилосмока в Расігнолів, але, окрім цього, усі тут або спали, або були мертві. Піт гадав, що насправді всі на роботі, як і його власні батьки.

Він майнув прямо до Розвуд-терис, проминувши жовтий знак із написом: «СЛІПІЙ ЗАВУЛОК». На Розвуд стояло хіба що з дюжину будинків. У кінці цієї вулички містився сітчастий паркан. Поза ним були густі зарості чагарників та хиряві стовбури молодого деревостою. Наближаючись до цієї сітки (і абсолютно зайвого, прилаштованого до неї щита з написом «НЕПРОЇЇДЖА ВУЛИЦЯ»), він припинив крутити педалі й котився за інерцією.

Піт розумів – не дуже певно, – що, хоча він і вважає Джорджа та його друзів-рейдерів Великими Хлопцями (і, звісно ж, такими вважали себе й самі Рейдери), насправді ніякі вони не Великі Хлопці. Справдішні Великі Хлопці – це ті тінейджери-шибайголови, які мають водійські права і дівчат. Справдішні Великі Хлопці вчаться у старших класах середньої школи. Вони люблять випивати, курити траву, слухати геві-метал або піп-гоп і довго цілуватися засмоктом зі своїми подружками.

А отже, далі відпочинкова зона.

Піт зліз зі свого «Гаффі» й огледівся довкола, аби переконатися, що за ним ніхто не спостерігає. Нікого там не було. Навіть докучливих близнючок Кросскіл, які в позашкільний час полюбили стрибати через скакалку (в тандемі) по всіх тутешніх околицях, не малося в наявності. Просто диво, як на Пітову думку.

Неподалік Піт чув постійне шух-шух-шух машин по шосе I-95[11 - Interstate-95 – міжштатна автомагістраль завдовжки понад 3 тис. км, яка пролягає між Новою Англією та Флоридою.], які прямували в Портленд або на північ – до Огасти[12 - Portland – засноване 1633 р. найбільше місто (66 тис. мешканців) у штаті Мейн; Augusta – засноване 1754 р. місто (19 тис. мешканців), столиця штату Мейн.].

«Навіть якщо Крег казав тоді правду, цю огорожу вже, мабуть, полагодили, – подумав Піт. – Усе сьогодні отак».

Але, нахилившись ближче, він роздивився, що, хоча огорожа і здавалася на вигляд цілою, насправді такою не була. Хтось (імовірно, котрийсь із Великих Хлопців, який відтоді вже давно приєднався до нудних лав Молодих Дорослих) поперекушував її ланки по прямій лінії згори до самого низу. Піт знову роззирнувся довкола, а потім устроїв пальці в металеві ромбики й попхнув. Він очікував якогось опору, але не виявилось жодного. Прорізаний шмат сітчастої огорожі прочинився навстіж, немов фермерська хвіртка. Авжеж, цим-то й користувалися ті самі Справдішні Великі Хлопці. От так штука!

Якщо подумати, усе цілком резонно. Нехай вони й мали водійські права, але вхід і в'їзд до відпочинкової зони «81 Миля» тепер було заблоковано отими великими помаранчевими барилами, якими користуються шляховики. Трава проростає крізь потрісканий асфальт порожньої парковки. Піт сам це бачив тисячу разів, бо шкільний автобус підбирав його

в Лорелвуді й іще проїжджав повз три з'їзди з траси по I-95, перш ніж довести на Сабатес-стрит до Обернської початкової школи № 3, також відомої як Алкатрас[13 - Alcatraz – побудована 1847 р. знаменита в'язниця на однойменному острові в затоці Сан-Франциско, закрита 1963 р., тепер там музей.]

Він іще пам'ятав, коли ця відпочинкова зона була відкритою. Там була автозаправна станція, «Бургер Кінг», «Ті-Сі-Бі-Вай» і «Сбарро»[14 - TCBY («The Country's Best Yogurt») – заснована 1981 р. мережа крамничок «Найкращий йогурт у країні»; «Sbarro» – заснована 1956 р. мережа піцерій, де подаються різні італійські страви.]. Потім її зовсім закрили. Пітів тато казав, що занадто багато таких відпочинкових зон на цій платній автотрасі й штат не може собі дозволити всі їх утримувати.

Піт провів велосипед крізь проріху в сітці, потім обережно попхнув ту саморобну хвіртку назад, поки ромбики її ланок не зійшлися й огорожа знову не стала здаватися цілою. Він вирушив до стіни кущів, уважно котячи «Гаффі», щоб не наїхати шинами на якесь бите скло (його повно було по цей бік паркану). Він почав шукати очима те, що, як знав, мусить тут бути; прорізана огорожа підказувала, що воно повинно тут бути.

Аж ось і воно: позначена затоптаними недопалками сигарет і кількома викинутими пляшками з-під пива й газованої води стежка, що провадила глибше в підлісок. Так само штовхаючи велік, Піт вирушив нею. Його проковтнули високі кущі. Позаду залишилася дрімати собі далі під захмареним небом звичайного весіннього дня вуличка Розвуд-терис.

Це сталося так, ніби Піта Сіммонса там зовсім ніколи не було.

Як на Пітів розрахунок, стежка між сітчастим парканом і відпочинковою зоною «81 Миля» тягнулася приблизно з півмилі, й усю дорогу вздовж неї траплялися залишені Великими Хлопцями ознаки: з півдюжини маленьких коричневих флакончиків (пара з них усе ще з відповідними загидженими висохлими шмарклями ложечками), порожні загортки від наїдків, завислі на якомусь колючому кущі облямовані мереживною тасьмою трусики (як на Пітове око, вони там уже довгенько висіли, років, можливо, і п'ятдесят) і – джекпот! – закручена кришкою наполовину повна пляшка горілки «Попов»[15 - «Роров» – недорога горілка, яку випускає найбільша у світі компанія-виробник алкоголю, британська «Diageo plc»]. Після певних внутрішніх дебатів Піт поклав її собі в сидельну сумку до збільшувального скла, останнього випуску «Лока & Ключа»[16 - «Locke & Key» (2008–2013) – горор-комікс, авторами якого є син Стівена Кінга письменник Джо Гілл та художник Габріель Родригес (у назві обігрується співзвучність прізвища Лок та англійського слова «замок»)] та кількох «Орео»[17 - «Огео» – популярне шоколадне печиво: два диски з кремовою начинкою між ними, випускається з 1912 року.] з подвійною начинкою в щільно закритому поліетиленовому пакеті.

Піт перевів велосипед через якийсь лінійний струмок, і – бінго-бойнго! – ось він уже і в тилу відпочинкової зони. Тут виявилася ще одна сітчаста огорожа, але й її було розрізано, тож

Піт прослизнув і крізь неї. Стежка продовжувалася крізь високу траву до заднього двору. Де, як він гадав, зазвичай зупинялися розвізні фургони. Ближче до будівлі він побачив на асфальті темніші прямокутники, де колись стояли сміттєві контейнери. Піт опустив велосипедну сішку і залишив «Гаффі» на одному з тих місць.

Серце Піта загупало, коли він подумав про те, що буде далі.

«Злом і проникнення, котику солоденький. Ти можеш потрапити за це до в'язниці». Але чи буде вважатися зломом і проникненням, якщо він знайде відчинені двері або відтулену дошку на якомусь із вікон? Він припускав, що проникненням це все-таки буде, але чи є проникнення само по собі злочином?

У глибині душі він розумів, що є, але гадав, що без факту злому це не означає терміну за ґратами. Та й урешті-решт, хіба він прийшов сюди не заради ризику? Заради чогось, чим він зможе потім похвалитися перед Нормі й Джорджем, і рештою Сракажених Рейдерів?

Ну гаразд, йому лячно, але ж принаймні не нудно більше.

Він посмикав двері з вицвілим написом «СЛУЖБОВИЙ ВХІД» і переконався, що вони не просто замкнені, а серйозно замкнені – зовсім не піддаються. Обабіч дверей було два вікна, але Піт із самого лиш їхнього вигляду міг сказати, що дошками забиті вони міцно. Та тоді він згадав про сітчастий паркан, який на вигляд був цілим, але таким не виявився, і все одно посмикав дошки. Марно. У якомусь сенсі це дало полегшення. Діло було, та загло.

От тільки... Справдішні Великі Хлопці сюди таки заходили. Він був у цьому впевнений. То як же вони це робили? З фасаду? На повній видноті в автотрасі? Може, й так, якщо вони приходили поночі, але Піт не мав наміру перевіряти це серед білого дня. Не тоді, коли будь-який проїжджий водій може набрати 911 і сказати: «Просто подумав, вам може бути цікаво дізнатися, що тут, у відпочинковій зоні „81 Миля“, один малий хлопець гульки справляє. Знаєте, там, де колись був „Бургер Кінг“?»

«Мені було б легше зламати собі руку, граючись у Парашутистів із Пекла, аніж якби моїм батькам подзвонили з відділу поліції штату в Греї[18 - Gray – засноване 1738 р. містечко (близько 8 тис. мешканців) у Мейні, де базується один із чотирьох основних підрозділів поліції штату.]. Фактично, мені легше було б зламати собі обидві руки і щоби член мені прищемило зіпером джинсів».

Ну мабуть, тільки не це.

Він побрів у бік вантажної платформи, і там знову джекпот. Біля підніжжя цього бетонного острова десятки розтоптаних недопалків сигарет, плюс ще кілька тих самих крихітних коричневих флаконів, що оточували свою королеву: темно-зелену пляшечку «НайКвіл»[19

- «NyQuil» – безрецептні ліки від застуди для вживання перед сном, мають снодійний ефект.]. Поверхня платформи, куди тягачі причалювали задом свої напівпричепи, була на рівні Пітових очей, але її цемент кришився і там малося достатньо опор для ніг такого проворного, взутого в «Чак Тейлори» з високими халявками хлопця[20 - «Chuck Taylor» – названа ім'ям знаменитого баскетболіста Чака Тейлора (1901–1969) модель кедів, які випускає заснована 1908 р. компанія «Converse»]. Піт задрав руки над головою, вчепився пальцями у ямкувату поверхню платформи... ну а решта, як то кажуть, то вже історія.

По платформі хтось вицвілою червоною фарбою з балончика набризкав напис: «ЕДВАРД ЛІТЛ ПАНУЄ. ЧЕРВОНІ ЕДДІ РУЛЯТЬ»[21 - «Edward Little High School» – заснована 1835 р. філантропом Едвардом Літлом середня школа в місті Оберні; «Red Eddies» – назва різних шкільних спортивних команд.].

«Неправда, – подумав Піт. – Сракажені Рейдери рулять».

Потім він зі свого теперішнього високого престолу окинув очима довкілля, вищирився і промовив: «Зараз Я рулю!» І стоячи тут, над порожнім заднім двором відпочинкової зони, він відчував, що це насправді так. Принаймні, у даний момент.

Він зліз униз – просто аби перевірити, що з цим нема проблем, – а потім згадав про речі в себе в сидельній сумці. Спорядження, на випадок якщо він вирішить провести тут цілий день, досліджуватиме місцину і різне всляке. Він вагався, що саме дістати, а потім вирішив відімкнути застібку і витягти все. Навіть збільшувальне скло може придатися. У його мозку почала формуватися хистка фантазія: хлопець-детектив у занехаяній відпочинковій зоні знаходить жертву вбивства і розкриває злочин раніше, ніж поліція взагалі дізнається, що було скоєно якийсь злочин. Він побачив себе – як Рейдери з роззявленими ротами слухають його пояснення про те, що насправді для нього це було доволі нескладно. Елементарно, бельбаси мої дорогенькі.

Нісенітниця, звісно, але уявляти собі таке було приємно. Він поклав сумку на вантажну платформу (особливо обережно, зважаючи на напівповну пляшку горілки), а потім і сам знову виліз нагору. Ворота з рифленого металу й щонайменше дванадцять футів заввишки, які вели досередини, були замкнені не на один, а на два здоровезні висячі замки, але в них малися двері людського розміру. Піт спробував дверну ручку. Та не поворухнулася; не відчинилися ці двері людського розміру також, коли він їх поштовхав і потягнув на себе, утім, трішки вони піддавалися. Насправді, то й не трішки. Піт поглянув униз і побачив, що під дверима вставлено дерев'яний клин – абсолютно найдурніший запобіжний засіб, який він лишень бачив. А з іншого боку, чого можна було очікувати від парубків, обдовбаних коксом і сиропом проти кашлю?

Піт витяг клина, і цього разу, коли він спробував двері, вони з рипінням прочинилися.

Великі фасадні вікна того, що колись було «Бургер Кінгом», замість дощок були забрані тонкою сталевною сіткою, а отже, для Піта не становило труднощів роздивитися там усе, що було видно. Усі обідні столи й перегородки кабінок з ресторанної частини щезли, а кухонна частина здавалася просто затемненим проваллям із дротами, що місцями стирчали зі стін, та панелями, що місцями звисали зі стелі, але цілком позбавленим меблів це приміщення не було.

У його центрі, оточені складаними стільцями, стояли зсунуті разом два картярські столи. На цій подвійній широчині поверхні містилося з десятків брудних бляшаних попільниць, кілька колод замацаних «Велосипедних» карт[22 - «Bicycle Playing Cards» – популярний у казино, серед гравців і фокусників бренд тривких гральних карт, які випускаються з 1885 р.; залежно від часу випуску, масті можуть мати різні малюнки, але «джокер» зазвичай зображується верхи на велосипеді.] і коробочка покерних фішок. Стіни прикрашали двадцять чи тридцять кількааркушних журнальних розгорток. Піт вивчав їх із величезною цікавістю. Він знав про пуцьки, не одну бачив по «Ейч-Бі-О» та «СінемаЛяпас»[23 - «HBO» – кабельний канал, який передає фільми й серіали на замовлення; ретранслюється в 150 країнах; «CinemaSpank» – вигаданий Кінгом відеоресурс з відвертим сексом.] (перш ніж його батьки набралися мудрості й заблокували платні кабельні канали), але тут були поголені пуцьки. Піт не був певен, у чому тут сила, – йому вони здавалися дещо огидними, – але він припускав, що збагне цю тему, коли постаршає. Крім того, усе компенсували голі циці. Голі циці – то крута крутизна.

У кутку лежали зсунуті до купи, як ті картярські столи, три зачовгані матраци, але Піт був достатньо дорослим, аби розуміти, що на них гралося, далєбі, не в покер.

«Покажи мені свою пуцьку!» – скомандував він одній із дівчат із «Хаслера»[24 - «Hustler» – заснований Ларі Флінтом 1973 р. перший у США легальний порножурнал.] на стіні й захихотів. Потім він наказав: «Покажи-но мені свою поголену пуцьку» – і захихотів ще дужче. Йому навіть подумалося, що непогано було б, якби тут був Крег Генйо, хоч той Крег і йолоп. Вони могли б пореготати з голених пуцьок разом.

Усе ще пирхаючи газованими бульбашками сміху, він почав походжати. У цій відпочинковій зоні було сирувато, але не те щоб холодно. Найгіршою особливістю був запах. Суміш сигаретного диму, конопляного диму, давнішнього алкоголю та повзучого гниття всередині стін. Пітові подумалося, що він також відчуває сморід гниючого м'яса. Мабуть, із сендвічів, куплених у «Росселлі» чи в «Сабвеї»[25 - «Subway» – заснована 1965 р., наразі найбільша у світі мережа фаст-фудів.].

На стіні поряд зі стійкою, де люди колись замовляли собі «Воппери» чи «Вейлери»[26 - Фірмові продукти мережі «Бургер Кінг»: «Whopper» («Незмірний») – найбільший гамбургер

у меню; «Whaler» («Китобій») – невеликий сендвіч з рибою.], Піт уздрів інший постер. На цьому був Джастін Бібер, коли Бібу було, мабуть, років шістнадцять[27 - Justin Bieber (нар. 1994) – канадський поп-співак, на професійній сцені виступає з 13 років; був бавився расистськими жартами, за які пізніше публічно вибачився.]. Зуби в Біба було пофарбовано чорним, і хтось нарисував йому на одній щоці тату сват-стіки. Із копиці волосся на голові в Біба росли намальовані червоним чорнилом чортячі роги. З його обличчя стирчали дротики. Маркером на стіні понад плакатом було написано: «рот – 15 очок, ніс – 25 очок, Очі – 30 очок ЗА Фсяке».

Піт повитягав дротики й позадкував через велике порожнє приміщення, поки не дістався до чорної позначки на підлозі. Друкованими літерами там було написано: «ЛІНІЯ БІБЕРА». Ставши поза нею, Піт кидав ті шість дротиків разів десять чи дванадцять поспіль. В останній спробі він набрав сто двадцять п'ять очок. Він вирішив, що результат цей доволі добрий. І уявив собі, як аплодують Джордж і Нормі.

Підійшовши до одного з затягнутих сіткою вікон, він задивився надвір, на порожні бетонні острівці, де раніше стояли бензоколонки, і на дорожній рух поза ними. Небагато машин. Він подумав, що, коли настане літо, з усіма тими туристами і літніми подорожніми, там знову буде ізда бампер до бампера, хіба що його тато виявиться правим, ціна на пальне виросте до семи доларів за галон і тоді всі сидітимуть удома.

Що тепер? Він погрався в дротики, він надивився голених пуцьок достатньо, щоб йому вистачило... ну, може, й не на все життя, але щонайменше на кілька місяців, убивств тут не було, щоб їх розслідувати, то що тепер?

Горілка, вирішив він. Ось що буде наступним. Він спробує зробити тільки кілька ковтків, просто аби довести, що може, і таким чином майбутні його хвастощі матимуть отой живий ореол правдивості. А далі, вирішив Піт, він спакує свій мотлох і вирушить назад на Мерфі-стрит. Він постарається якнайкраще, аби його пригоди звучали цікаво – навіть хвилююче, – але по правді, в цьому місці нема нічого особливого. Просто таке місце, куди могли приходити Справдішні Великі Хлопці, щоби пограти в карти, помацатися з дівчатами та не змокнути, якщо дощитиме.

Але горілка... це вже дещо.

Він поніс свою сидельну сумку до матраців і сів (обережно, щоб уникнути плям, яких там малося багацько). Дістав горілку і з дещо похмурим зачаруванням роздивлявся пляшку. У свої десять, ближче до одинадцяти, років він не мав особливого потягу до куштування дорослих задоволень. Рік тому він був поцупив у батька одну сигарету і скурич її позаду «Сьомої-Одинадцяті»[28 - «Seven Eleven» – крамниця заснованої 1927 р. торговельної мережі, у назві якої залишилося відображення колишнього часу роботи (7:00–23:00), хоча з 1963 року більшість цих супермаркетів перейшли на цілодобовий режим.]. Точніше, скурич половину. А потім перехилився і виблював увесь обід собі між кросівок. Того дня він

отримав дрібку цікавої, проте не вельми цінної інформації: квасоля й сосиски, коли вони входять тобі до рота, на вигляд не так щоб аж занадто привабливі, але принаймні смакують добре. Коли ж вони звідти виходять, вигляд вони мають, курва, жахливий, а смак іще гірший. Різка й категорична реакція його тіла на той «Амерікен Спіріт»[29 - «Natural American Spirit» – сигарети з натурального тютюну, що з 1982 р. виробляються в місті Санта Фе, штат Нью-Мексико, і рекламуються як такі, що не викликають звички до паління.] підказувала Пітові, що ця горілка піде не краще, а можливо, й гірше. Але якщо він не вип'є бодай трішки, будь-яка похвальба стане брехнею. А його брат Джордж має в собі детектор брехні, принаймні коли це стосується Піта.

«Мабуть, я знову виригаю», – подумав він, а потім промовив:

– Добра новина та, що я не буду тут першим, у цьому смітнику.

Це знову спонукало його до сміху. Він усе ще посміхався, коли відкрутив кришку і підніс шийку пляшки собі до носа. Трохи тхне, але не сильно. Може, тут вода замість горілки, а запах просто залишковий. Він підніс горло пляшки до рота, почасти сподіваючись, що горілка справжня, а почасти – що ні. Піт не мав великих сподівань і, звичайно, не бажав стати п'яним та, можливо, скрутити собі в'язи, коли намагатиметься злізти додолу з вантажної платформи, але йому було цікаво. Його батьки любили цю штуkenцію.

– Хто сміливий, той і перший, – промовив він без жодної на те причини і зробив маленький ковток.

Там виявилася не вода, це точно. На смак воно було наче гаряча харчова олія. Проковтнув він її головним чином через здивування. Горілка гарячою доріжкою пробіглася вниз йому по горлу, а потім вибухнула в шлунку.

– Святий Йсусе! – скрикнув Піт.

Сльози ринули йому з очей. Він на всю довжину руки відсторонив пляшку, немов вона його щойно була вкусила. Але жар у нього в шлунку вже стишувався, і почувався Піт досить добре. Не п'яним, а також не так, ніби зараз виблює. Оскільки він уже знав, чого очікувати, Піт дозволив собі ще один маленький ковток. Жар у роті, жар у горлі... а потім «бабах» у шлунку. Насправді доволі класно.

Тепер він відчував пощипування в плечах і руках. Либонь, також на шиі. Не те відчуття поколювання, наче голками, яке отримуєш, коли затерпне кінцівка, а більше схоже на те, ніби щось прокидається.

Піт підніс пляшку собі до губ, та потім опустив. Малося дещо інше, що непокоїло дужче за можливість впасти з вантажної платформи або розбити велосипед дорогою додому (на мить він загадався, чи можуть арештувати за їзду п'яним на велосипеді, і вирішив, що

можуть). Хильнути кілька ковтків горілки, аби мати змогу цим похвалитися, то одна річ, але якщо він вип'є стільки, що перебере, про це знатимуть батько й матір, коли прийдуть додому. Вистачить одного погляду. Намагання прикинутися тверезим не допоможе. Вони п'ють, їхні друзі п'ють, й інколи вони п'ють дуже багато. Вони знають ті прикмети.

А ще не слід забувати про жахливе ПОХМІЛЛЯ. Достатньо Піт із Джорджем надивилися на своїх тата з мамою, як ті з блідими обличчями й червоними очима тиняються по хаті суботніми й недільними ранками. Вони ковтали вітамінні пігулки, вони наказували стишити телевізор, а музика була геть verboten[30 - Verboten – заборонена (нім.)]. ПОХМІЛЛЯ мало вигляд абсолютної протилежності насолоди.

А втім, якщо ще разок сьорбнути, можливо, це не зможе зашкодити.

Він зробив трохи більший ковток і крикнув:

– Вжик, ми злетіли!

Це його розсмішило. У голові відчувалася деяка легкість, але то було цілком приємне відчуття. Куріння йому не пішло. Випивка – так.

Він підвівся, трішки похитнувся, відновив рівновагу і ще посміявся.

– Стрибайте в той сраний піщаний кар'єр, котики солоденькі, – проголосив він порожньому ресторану. – Я в сраку п'яний, а в сраку п'яний це краще.

Це прозвучало дуже смішно, і він голосно зареготав.

«Чи я насправді п'яний? Усього лише з трьох ковтків?»

Він так не вважав, але під кайфом безумовно був. Не більше того. Хорошого не надміру. «Пий відповідально»[31 - «Drink Responsibly» – стандартна фраза, що обов'язково мусить супроводжувати рекламу алкоголю.], – проголосив він порожньому ресторану і засміявся.

Він іще деякий час потусується тут, почекає, поки це вивітриться. Однієї години буде достатньо, можливо, двох. Скажімо, до третьої дня. Наручного годинника він не має, але зможе дізнатися про час з передзвону Святого Йосипа, який стоїть не більш як за милію звідси. Тоді він і вирушить, спершу заховавши горілку (для можливих подальших дослідів) і знову вставивши того клина під двері. Коли він повернеться на район, першу зупинку зробить біля «Сьомої – Одинадцятої», де, щоб прибрати запах алкоголю з віддиху, купить оту дійсно сильну жуйку «Тібберрі»[32 - «Clark's Teaberry» – жувальна гумка, що випускається з 1900 р.; смаком нагадує «чайну ягоду» (Гаультерія лежача) – північноамериканський низенький чагарник з запашними білими квітами і червоними істівними плодами.]. Піт чув, як хлопці казали, що горілка – це та штука, яку варто цупити з

батьківського домашнього бару, бо вона не має запаху, але він тепер був мудрішою дитиною, ніж годину тому.

– Крім того, – проголосив він порожньому ресторану лекторським тоном, – я певен, очі в мене червоні, точно як у тата, коли він вихилить забагато шклярок мантині. – Він затнувся. Щось не зовсім правильно він сказав, та ну на хер.

Він зібрав дротики, відійшов назад до Лінії Бібера і почав кидати. З усіх поцілів у Джастіна тільки один, і це здалося Піту разюче забавним. Він загадався, чи міг би Джастін мати хіта «Моя кохана голить собі пуцьку», і це вразило його такою кумедністю, що він реготав, аж поки не переломився навпіл, упершись долонями в коліна.

Коли сміх минувся, він витер з носа подвійний дармовис шмарклів, струсив їх на підлогу. «Пропав твій рейтинг, Добрий Ресторане, – подумав Піт. – Вибач, „Бургере Кінг“», а потім знову поплентався до Лінії Бібера. Цього разу йому випала ще гірша вдача. У нього не двоїлося в очах, нічого такого, він просто не зміг пришпилити Бібера.

А ще, врешті-решт, він відчув легку нудоту. Не сильну, але він зрадів, що не зробив четвертого ковтка.

– Я би випив з себе цю поповку, – промовив Піт. Засміявся, потім видав лунку відрижку, що печією рвонула вгору. Гидота. Покинувши дротики, де попадали, він побрів до матраців. Думав скористатися своїм збільшувальним склом – подивитися, чи не повзає там щось зовсім дрібне, та вирішив, що він цього не бажає знати. Подумав, чи не з'їсти йому трохи «Орео», але побоявся того, що печиво може наробити його шлунку. Почувався той, скажімо правду, трохи слабовитим.

Піт ліг, зчепивши пальці в себе за головою. Він чув, що, коли нап'єшся дійсно п'яним, усе починає кружляти довкола. Нічого подібного з ним не відбувалося, тому Піт вирішив, що він лише трішки напідпитку, проте здрімнути йому не завадить.

– Але не дуже довго.

Ні, не дуже довго. Задуже довго було б недобре. Якщо його не буде вдома, коли повернуться батьки і вони не зможуть його розшукати, на нього чекають неприємності. І на Джорджа, ймовірно, також – за те, що десь завіявся без нього. Питання полягало тільки в одному – чи прокинеться він, коли задзвонять у Святого Йосипа?

У ті останні кілька секунд притомності Піт усвідомив, що йому залишається тільки на це сподіватися. Бо він уже відпливав.

Він заплющив очі.

І заснув у покинутому ресторані.

Надворі, на смузі південного напрямку траси I-95, з'явився важко впізнаваної марки і допотопності автомобіль-універсал. Подорожував цей легковик зі швидкістю, набагато меншою за визначену для платної автомагістралі мінімальну. Його наздогнав гінкий сідловий тягач і, заревівши гудком, вивернув на обгінну смугу. Універсал, що тепер уже котився ледве не просто за інерцією, завернув у проїзд до відпочинкової зони, проігнорувавши великий щит із написом: «ЗАКРИТО. НЕ ОБСЛУГОВУЄТЬСЯ. НАСТУПНА АВТОЗАПРАВКА ТА ЇЖА ЧЕРЕЗ 27 МИЛЬ». Машина вдарилася – так, що вони покотилися геть, – чотири помаранчевих барила, які блокували в'їзд, і зупинилася ярдів за сімдесят від будівлі покинутого ресторану. Відчинилися двері з водійського боку, але ніхто звідти не виліз. Також не прозвучало дзвоників, які сигналізують: «Агов-дурнику-в-тебе-двері-відчинені». Дверцята просто беззвучно повисли.

Якби Піт Сіммонс зараз, замість кімарити, дивився надвір, водія побачити він би не зміг. Машина була заляпана болотом, і по лобовому склу розмазана грязь. Що було доволі дивно, оскільки дощу на півночі Нової Англії не траплялося вже понад тиждень і автомагістраль була абсолютно сухою.

Машина завмерла трохи віддалік на проїзді під захмареним квітневим небом. Барила, які вона збила, припинили котитися. Водійські двері висіли прочиненими.

2. Даг Клейтон («Пріус» 2009)

Даг Клейтон був страхувальним агентом із Бенгора, який прямував у Портленд, де в нього був заброньований номер у готелі «Шератон». Він сподівався потрапити туди щонайпізніше під другу годину. Це залишало вдосталь часу для післяполуденного сну (розкіш, яку він рідко міг собі дозволити), перед тим як шукати собі вечерю на Конгрес-стрит. Завтра рано-вранці він мусить з'явитися до Портлендського конференц-центру, отримати бейдж і приєднатися до чотирьох сотень інших агентів на конференції, що називається «Пожежа, Ураган та Повінь: страхування від катастроф у двадцять першому столітті». Проїхавши повз знак «82 Миля», Даг наблизився до власної катастрофи, яка не мала нічого спільного з темами конференції в Портленді.

Його валіза і портфель лежали на задньому сидінні. У виймці ковшеподібного пасажирського сидіння лежала Біблія (версія короля Джеймса; Даг вважав зайвим мати якусь іншу[33 - «King James Version» – виконаний у 1604–1611 рр. під егідою короля

Джеймса I Англійського (король Яків у східнослов'янській писаній традиції: 1566–1625) найточніший на той час переклад Біблії для Англіканської церкви; вважається класичним перекладом і досі є найпоширенішою версією Біблії в анломовних країнах.]). Даг був одним з чотирьох проповідників без офіційного духовного сану в церкві Святого Спасителя, і, коли надходила його черга проказувати проповідь, він любив називати свою Біблію «генеральною інструкцією зі страхування».

Даг прийняв Ісуса як свого особистого спасителя після десяти років пияцтва, які охоплювали період перед його двадцятиріччям і більшу частину після. Цей завдовжки в десятиріччя запій закінчився розбитою машиною і тридцятьма днями в Пенобскотській окружній в'язниці. Він опустився на коліна в тій смердючій камері розміром як труна вже в першу свою ніч там і відтоді опускався на них щовечора.

«Допоможи мені виправитися», – молився він першого разу і так кожного разу відтоді. Проста молитва, що була віддячена двократно, потім десятикратно, потім сторицею. Даг вірив, що в наступні кілька років він зросте тисячократно. А що тут найкраще? Небеса чекають на нього в кінці цього всього.

Біблія була замусолоною, бо він читав її щодня. Він любив у ній усі історії, але одну він любив найдужче – її він обдумував найчастіше, – то була оповідка про доброго самарянина. Він проказував проповіді на тему цієї частини Євангелія від Луки кілька разів, і після них паства церкви Святого Спасителя не шкодувала компліментів, благослови їх Господи.

Даг гадав, це тому, що ця історія така особиста для нього. Священик пройшов повз пограбованого й побитого подорожанина, що лежав край дороги; так само зробив і левіт[34 - Священик або член спадкової касти священнослужителів у древніх євреїв.]. А потім хто йде? Огидний ненависник євреїв самарянин. Але саме він виявився тим, хто допоміг, хай яким він був ненависником євреїв. Він очистив порізи й садна тому подорожанину, потім перев'язав їх. Він поклав того подорожанина на свого віслюка й оплатив йому кімнату в найближчому заїжджому дворі.

«Котрий же з цих трьох на думку твою був ближнім тому, хто попався розбійникам?»[35 - Євангеліє від Луки, 10:36 (переклад Івана Огієнка).] – питається Ісус у молодого, шпаркого законника, котрий розпитував його про умови досягнення вічного життя. І той шпаркий, але не дурний, відповідає: «Той, котрий явив милість».

Якщо Даг Клейтон і жахливо боявся чогось – це бути, як той левіт у цій історії. Відмовити в допомозі, коли допомога потрібна, і пройти повз протилежним боком дороги. Тому, побачивши забруднену машину, що стояла трохи далі на в'їзді до покинутої відпочинкової зони – перед нею повалені помаранчеві загороджувальні барила, водійські дверцята напіввідчинені, – він вагався лише якусь мить, перш ніж клацнути сигнал повороту й собі заїхати туди.

Він зупинився позаду, ввімкнув аварійні проблискові маячки і почав вилазити. Потім помітив, що в універсала начебто нема заднього номера... хоча там було так багато тієї клятої грязі, що напевне сказати було важко. Даг дістав із центральної консолі «Пріуса» свій мобільний телефон і перевіряв, чи той увімкнений[36 - «Prius» – економічний гібридний автомобіль з бензиново-електричним двигуном, який з 1997 р. випускає компанія «Toyota»]. Бути добрим самарянином то одне; наблизитися без обачності до якоїсь безпородної, без номерів машини то суще глупство.

Злегка затиснувши телефон у лівій руці, він вирушив до універсала. Ні, номера нема, він був щодо цього правий. Даг спробував подивитися крізь заднє скло, але не побачив нічого. Забагато грязюки. Він ступив у бік водійських дверей, потім завагався, подивився на машину в цілому, нахмурився. Чи це «Форд», чи «Шеві»? Хай йому грець, але ж не розпізнати, що було дивно, оскільки впродовж своєї кар'єри він мусив застрахувати тисячі універсалів.

«Модифікований?» – запитав Даг сам у себе. Ну, можливо... хоча хто б морочився з перебудовою якогось універсала на щось аж таке анонімне?

– Агов, привіт! Усе гаразд?

Він підійшов до дверей, несвідомо стискаючи телефон сильніше. Спіймав себе на тому, що думає про якийсь кінофільм, який страшенно налякав його колись, ще дитиною, щось там про дім із привидами. Там зграйка підлітків підійшла до старого, покинутого будинку, а коли один із них побачив двері, що стояли навстіж, то прошепотів друзям: «Погляньте, вони відчинені!» Хотілося сказати їм, щоб не заходили досередини, але ж вони, звісно, зайшли.

«Це глупство. Якщо хтось є тут, у цій машині, він може бути пораненим».

Звичайно, цей парубок міг піти до ресторану, можливо, пошукати там таксофон, проте якщо він дійсно поранений...

– Агов?

Даг було потягнувся до дверної ручки, та потім передумав і нахилився, щоб зазирнути крізь отвір. Побачене його збентежило. Широке сидіння покривала багнюка; те саме було й з приладовою панеллю, і з кермом. Темний слиз скрапував зі старомодних регуляторів радіоприймача, а на кермі малися відбитки, які не зовсім були схожі на такі, що їх залишили руки. Приміром, відбитки долонь були жахливо величезними, а сліди від пальців тоненькими, мов олівці.

– Є тут хто-небудь? – він перекинув мобільний у праву руку і взявся лівою за водійські

двері, збираючись відчинити їх широко, щоб подивитися на задне сидіння. – Може, хтось пора...

Стачило миті, щоби почути якийсь немилосердний сморід, а потім Дагова рука вибухнула болем таким величезним, що здалося, ніби той стрибнув крізь усе його тіло, прокладаючи шлях вогню, заповнюючи всі нутровини тортурями. Даг не закричав, не зміг. Цим наглим шоком йому заціпило горло.

Він поглянув униз і побачив, що дверна ручка неначе напоролася на його долоню. Пальців майже не залишилося. Він побачив тільки обрубки, зразу нижче останніх кісточок, там, де вже починався тильний бік долоні. Решту якимсь чином поглинули двері. Поки Даг дивився, йому обломився підмізинний палець. Спала обручка, дзеленькнувши на асфальті.

Він відчував щось, ой, Боже милостивий, ой, Ісусе милостивий, щось таке, ніби зуби. Вони жували. Ця машина поїдала його руку.

Даг спробував відірватися. Ринула кров – щось на закаляні болотом двері, щось плеснуло йому на штани. Краплі, які потрапили на двері, моментально зникли з ледь чутним смоктальним звуком «сьорб». На якусь мить він майже звільнився. Він побачив блискучі кістки своїх пальців, з яких було зісмоктано плоть, і пережив коротке, кошмарне видіння – як він жує крильце полковникового курчати[37 - Полковник Гарленд Сандерс (1890–1980) заснував 1930 р. мережу фастфудів «Kentucky Fried Chicken», фірмовою стравою яких є смажені курчата, за що 1949 р. отримав почесне звання «полковник Кентуккі», яке надається губернаторською комісією за різного роду заслуги перед громадянами штату.]. «Довибирай геть усе, перш ніж відкласти, – зазвичай казала його мати. – Найсолодше м'ясо те, що ближче до кістки».

Потім його знову смикнуло вперед. Водійські двері відчинилися, запрошуючи його: «Вітаємо, Дагу, чекали на тебе, залазь». Його голова зустрілася з верхом дверей, і Даг відчув смугу холоду поперек свого лоба, яка перетворилася на гарячу, коли край даху універсала розтяв йому шкіру.

Він зробив ще одну спробу звільнитися, кинувши мобільний і впираючись у задне вікно. Замість підтримати Дага, те вікно увігнулося, а потім обхопило його руку. Скосивши очі, він побачив, що те, що мало вигляд скла, тепер брижилосся, наче ставок під вітром. А чому воно брижилосся? Бо воно жувало. Бо воно пережовувало.

«Ось що я отримую за те, що був добрим сама...»

А потім верх водійських дверей пропиляв йому череп і гладенько прослизнув у мозок поза кісткою. Даг Клейтон почув гучне, лунке КЛАЦ, наче сосновий сучок луснув у гарячому вогнищі. І тоді опустилася темрява.

Водій розвізного фургона, що їхав у південному напрямку, скинув очима і побачив припаркований позаду вкритого гряззю універсала маленький зелений легковик із увімкнутими проблісковими маячками. Якийсь чоловік – радше за все, з тієї маленької зеленої машини – стояв, нахилившись, у двері універсала, мабуть, балакав із водієм. «Поломка», – подумав водій фургона і знову перемкнувся увагою до дороги. Не добрий він самарянин.

Дага Клейтона засмикнуло всередину, неначе руки – оті, з великими долонями і тоненькими, як олівці, пальцями – вхопилися за його сорочку і потягнули. Універсал утратив свою форму й зжужмився, наче рот, що куштує щось надзвичайно кисле... або надзвичайно солодке. Зсередини залунали майже одночасні ламкі звуки – наче хтось у важких чоботях бредє крізь мертві гілки. Універсал постояв зжужмленим не довше десяти секунд, скидаючись більше на шишкуватий стиснутий кулак, аніж на автомобіль. А потім зі звуком «пак!», як той, що його видає шикарно відбитий ракеткою тенісний м'ячик, він знову випнувся у свою форму універсала.

Ненадовго проглянуло крізь хмари сонце, відбившись від упущеного мобільного телефону й позначивши нетривалим, гарячим кружечком світла Дагову обручку. Потім воно знову пірнуло назад у хмарне укриття.

Позаду універсала блимав своїми аварійками «Пріус». Вони видавали тихі годинникові звуки: «цок... цок... цок». Трасою проїхало кілька машин, але небагато. Ці два тижні – до і після Великодня – наймлявіша пора року на національних платних автомагістралях, а пополудень – друга за значенням наймлявіша пора доби; млявіші тільки години між північчю і п'ятою ранку.

«Цок... цок... цок».

У бездоглядному ресторані й надалі спав Піт Сіммонс.

3. Джулієнн Вернон («Додж Рем» 2005)

Джулі Вернон не потребувала короля Джеймса, щоб той навчав її, як бути доброю самарянкою.

Вона виросла в маленькому містечку Рідфілд (2400 мешканців) штату Мейн, де добросусідство було способом життя і де незнайомці також вважалися сусідами. Ніхто не пояснював їй це такою великою кількістю слів, вона навчалася від свого батька, матері, від

старших братів. У них не малося зайвих слів, аби щось говорити на такі теми, натомість навчання власним прикладом завжди є найпотужнішим засобом навчання з усіх. Якщо ти побачив когось, хто лежить край дороги, не важить, хто він, самарянин чи марсіанин. Ти зупиняєшся, щоб допомогти.

Також її ніколи особливо не лякала можливість виявитися пограбованою, згвалтованою чи вбитою кимось, хто лише прикидається, ніби потребує допомоги. Коли вона навчалася в п'ятому класі і шкільна медсестра спитала, яка в неї вага, Джулі гордо відповіла: «Мій тато каже, що коли я наряджена, то важу близько ста сімдесяти. Обчухраною трохи менш». Зараз, у тридцять п'ять, нарядженою вона потягнула б майже на двісті вісімдесят і не мала жодного інтересу до того, щоби стати доброю дружиною будь-якому чоловіку [38 - 170 фунтів = 77,112 кг; 280 фунтів = 127 кг.]. Вона аж вилискувала, як бинда на старому татусевому капелюсі, своїм гейством і пишалася ним. На заду її «Рема» було дві наліпки. Одна з написом: «ПІДТРИМУЙТЕ ГЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ». Інша, яскраво-рожева, оголошувала: «ГЕЙ – ЩАСЛИВЕ СЛОВО!»

Зараз тих наліпок не було видно, оскільки Джулі тягнула за собою те, що сама називала «конячим трейлером». У містечку Клінтон вона купила дворічну кобилу іспанської верхової породи і тепер прямувала назад у Рідфілд, де жила зі своєю партнеркою на фермі, усього лиш за дві милі дорогою від того будинку, в якому колись виросла.

Зараз вона думала, як це часто робила, про свої п'ятирічні гастролі з «Блимавками», жіночою командою борчинь у багнюці. Ті роки були поганими й водночас добрими. Поганими, тому що публіка загалом сприймала «Блимавок» як фрїк-шоу (з чим Джулі почасти погоджувалася), а добрими, тому що вона за той час надивилася на широкий світ. Здебільшого на американський світ, це так, але ж якимось «Блимавки» провели й три місяці в Англії, Франції та Німеччині, де до них ставилися з добротою й повагою, які були заледве не лянними. Фактично як до молодих леді.

У неї навіть досі мався паспорт, і вона його оновила минулого року, хоча здогадувалася, що більше ніколи, мабуть, не поїде за кордон. Загалом з цим усе було гаразд. Загалом вона була щасливою на тій фермі з Амелією та їхнім різномастим звіринцем із котів, собак та худоби, але інколи вона сумувала за гастрольними часами, за виїзними виступами, боями у світлі прожекторів, за шорсткими товариськими стосунками з іншими дівчатами. Інколи вона навіть сумувала за сутичками й штовханиною з публікою.

«Хапай її за піхву, вона лесба, їй сподобається», – заволав одного вечора якийсь сракоголовий мугир – то було в Талсі, якщо вона правильно пам'ятає [39 - Tulsa – засноване 1898 р. місто, друге за кількістю населення в штаті Оклахома; до середини ХХ ст. іменувалося нафтовою столицею світу.].

Вони Perezirнулися з Меліссою, дівчиною, з якою Джулі якраз борюкалася в басейні з гряззю, кивнули одна одній і випросталися, вдивляючись у сектор, звідки пролунав той

крик. Вони постали там майже голі, лише у своїх промоклих міні-бікіні, багнюка стікала в них із волосся й грудей, а потім одночасно показали в бік завадника середні пальці. Аудиторія вибухнула спонтанними оплесками... які перетворилися на стоячу овацію, коли Джулієнн, а потім Мелісса, повернулися, нахилилися, спустили труселі й синхронно блиснули дупами.

Вона виросла з розумінням, що мусить подбати про того, хто впав і не може підвестись. Також вона виросла з розумінням, що не мусить терпіти лайна від будь-кого – чи щодо її конячок, чи її розміру, чи її роду занять, чи її сексуальних уподобань. Тільки-но почав істи лайно, воно має здатність ставати постійною стравою твоєї дієти.

Компакт-диск, який вона слухала, закінчився, і Джулі саме збиралася тицьнути кнопку викиду, коли побачила попереду якусь машину, що застигла трохи поодаль, на проїзді до покинутої сервісної парковки «81 Мілья». На ній блимали аварійні вогники. Перед цією стояла інша машина, якийсь брудний, старий, підтоптаний універсал. Імовірно, «Форд» або «Шевроле», важко було вгадати, який саме.

Джулі не приймала рішення, бо рішення не було потреби приймати. Вона клацнула поворотом, побачила, що місця на проїзді для неї не вистачить, не з її причепом, і вирулила на аварійне узбіччя якомога правіше, аби лиш колеса не зачепили м'якого ґрунту поза ним. Останнє, чого їй хотілося, це перекинути коняку, за яку вона лише щойно була заплатила вісімнадцять сотень доларів.

Там, либонь, нічого такого, але не завадить перевірити. Ніколи не знати – якщо якійсь жінці раптом надумалося посеред автостради народити дитину або якщо якийсь парубок зупинився допомогти, розхвилювався та й зомлів? Джулі ввімкнула власні аварійні блимавки, але їх не дуже-то було видно, не з тим конячим трейлером позаду.

Вона вилізла, подивилася в бік тих двох машин і не побачила ні душі. Можливо, хтось уже встиг підібрати їхніх водіїв, але, радше за все, вони пішли до ресторану. Джулі сумнівалася, що вони там щось знайдуть; цей ресторан стояв закритий з минулого вересня. Джулі сама часто зупинялася на «81 Милі», щоби купити ріжок «Ті-Сі-Бі-Вай», але відтоді мусила зупинятися на перекус за двадцять миль північніше, у «Деймона» в Огасті.

Вона обходила причеп, і її нова конячка – на ім'я ДіДі – вистромила носа. Джулі його погладила: «Спокійно, дитинко, спокійно. Це забере хіба якусь хвильку».

Джулі відчинила двері, щоби дістатися інструментальної шафки, убудованої в лівий борт причепа. ДіДі вирішила, що це чудовий момент, аби вибратися надвір, проте Джулі заспокоїла її одним м'язистим плечем, знов мурмочучи: «Спокійно, дитинко, спокійно».

Відімкнула шафку. В середині, вище інструментів, містилися кілька дорожніх фаєрів і пара флуоресцентно-рожевих аварійних міні-конусів. Джулі підчепила конуси пальцями за

виїмки в їхніх верхівках (нема потреби у фаерах серед дня, який ще й почав потроху випогоджуватися). Вона зачинила шафку й замкнула її на клямку, не бажаючи, щоби туди ступила копитом ДіДі, не дай Бог пораниться. А потім зачинила задні двері. ДіДі знову висунула голову. Джулі насправді не вірила, ніби коняка може мати стурбований вигляд, але ДіДі здалася саме стурбованою.

– Недовго, – промовила вона, встановила позаду причепа аварійні конуси і вирушила до тих двох машин.

«Пріус» був порожнім, але незамкненим. Джулі це не особливо стривожило, зважаючи на той факт, що на задньому сидінні залишались лежати валіза й відносно дорогий на вигляд портфель. Водійські двері старого універсала були прочинені. Джулі зробила крок до нього, потім зупинилася нахмурена. На асфальті поряд із відчиненими дверима лежав мобільний телефон і ще щось таке, найбільше схоже на обручку. Корпус телефону зигзагом перекреслила груба тріщина – так, ніби його впустили з руки. А на маленькому скляному віконці, де з'являються цифри... чи то не краплина крові?

Та, мабуть, ні, мабуть, просто грязь – цей універсал увесь нею вкритий, – але Джулі все це дедалі менше й менше подобалося. До того як завантажити ДіДі, вона поганяла її добрячим галопом і перед дорогою додому не перевдягала свою невибагливу спідницю-штани для верхової їзди. Тепер вона дістала з правої кишені власний мобільний і задумалася, чи не набрати 911.

Ні, вирішила Джулі, поки ще ні. Але якщо той заляпаний грязюкою універсал такий само порожній, як і ця маленька зелена машина, чи якщо та, розміром з дайм, пляма на оброненому телефоні насправді кров, вона так і зробить. І замість прогулятися до тієї покинутої будівлі, чекатиме прибуття крузера поліції штату, не сходячи з цього місця. Вона була хороброю, вона була добросердою, але аж ніяк не дурною.

Джулі нахилилася, щоб роздивитися обручку й обронений телефон. М'яка широка холоша її верхової спідниці майнула по брудному борту універсала і немовби почала розчинятися в ньому. Джулі смикнуло праворуч, і то сильно. Одна масивна сідниця гепнулася на борт універсала. Його поверхня подалася, а потім облягла два шари тканини і м'ясо під ними. Біль був моментальним і нестерпним. Джулі закричала, впустила телефон і спробувала відштовхнутися – майже так, немов ця машина була однією з її давніх супротивниць у боротьбі в грязюці. Її права долоня й передпліччя провалилися крізь піддатливу плівку, що була схожою на вікно. Те, що з'явилося поза нею, ледь видне крізь поволоку грязі, вже не було дорідною рукою великої та здорової наїзниці, а стало пісною кісткою з плоттю, що шматтям звисала з неї.

Універсал почав жужмитися.

Один легковик проїхав на південь, потім інший. Через причеп вони не побачили жінки, яка

вже була наполовину всередині, наполовину знадвору деформованого універсала, як той Братчик Кролик, що загруз у Смолянному Опудальці. Не почули вони й її криків. Один водій слухав Тобі Кіта, інший – «Лед Зеппелін»[40 - Toby Keith (нар. 1961) – зірка кантрі-музики і кіноактор, відомий своїм ядучим і водночас сентиментальним почуттям гумору; «Led Zeppelein» (1968–1980) – британський гурт, найвпливовіший в історії гард-року.]. Обидва свій стиль поп-музики полюбляли вмикати гучно. Її почув Піт Сіммонс у ресторані, але ніби з далекої відстані, наче якесь згасаюче відлуння. У нього стрепенулись повіки. Потім крики припинились.

Піт перекутився на брудному матраці й знову поринув у сон.

Те, що мало вигляд автомобіля, з'їло Джулієнн Вернон – одяг, чоботи, геть усе. Єдиним, що воно оминуло, був її телефон, який тепер лежав поряд із телефоном Дага Клейтона. Потім з тим самим звуком удару ракетки по м'ячу воно знову випнулося у свою автомобільну форму.

У конячому трейлері заіржала і тупнула копитом ДіДі. Вона зголодніла.

4. Родина Луссієр («Експідішен» 2011)

Шестирічна Рейчел Луссієр закричала:

– Дивися, мамуню! Дивися, татуню! Це ж та пані конярка! Це ж її причеп? Бачите?

Карлу не здивувало те, що першою, хоча вона й їхала на задньому сидінні, цей трейлер побачила Рейч. Рейч мала найгостріший зір у всій родині; ніхто інший і зблизька не був у цьому її рівнею. «Зір-рентген», – інколи казав її батько. Це був один із тих жартів, які не є цілком жартами.

Джонні, Карла і чотирирічний Блейк, усі вони носили окуляри; усі з обох сторін їхньої родини носили окуляри; навіть Бінго, сімейний собака, ймовірно, їх потребував. Бінго незрідка з розгону натикався на сітчасті двері, коли бажав вибігти надвір. Тільки Рейч уникла прокляття міопії. Коли Рейч була останній раз в окуліста, вона прочитала всю ту клятву таблицю для перевірки зору, навіть найнижчий рядок. Лікар Стреттон був вражений:

– Вона могла б податися на підготовку в пілоти винищувача, – сказав він Джонні й Карлі.

Джонні відповів:

– Можливо, колись так і зробить. У неї точно є інстинкт убивці, коли йдеться про її меншого братика.

За це Карла стусонула його ліктем, але правди ніде діти. Колись вона була чула, ніби між дітьми в родині менше ревнощів, коли діти різної статі. Якщо так, то Рейчел з Блейком були винятком, який доводив загальне правило. Карла іноді думала, що найзвичніші слова, які вона тепер чує, це «не я почав/почала». Тільки й різниці було – родова форма дієслова.

Першу сотню миль цієї подорожі обоє дітей ладнали між собою доволі непогано, почасти завдяки тому, що відвідини батьків Джонні завжди приводили їх у гарний настрій, а більшою мірою тому, що Карла розсудливо заповнила нічийний простір між дитячим сидінням Рейчел і кріселем для малюків Блейка іграшками та книжками-розмальовками. Але після їхньої зупинки перекусити-попісяти в Огасті сварки зачалися знову. Мабуть, через ті різкі морозива. Давати дітям солодке під час довгої поїздки машиною – це те саме, що бризкати бензином на розпалене вогнище, Карла це знала, але ж неможливо відмовляти їм геть у всьому.

У відчаї Карла розпочала гру «Пластик-Фантастик», виступаючи в ролі судді й нагороджуючи очками дітей за побачених ними садових гномів, колодязі побажань, скульптури Діви Марії й усяке подібне. Проблема полягала в тому, що на цій автомагістралі було багато дерев, але вельми мало отих вульгарних придорожніх експозицій. Її гостроока шестирічна донька і гостроязичий чотирирічний син уже почали було відновлювати свої звичні ремствування, коли Рейчел помітила цей кінський причеп, припаркований трішки далі старої відпочинкової зони «81 Миля».

– Я хочу знову погладити конячку! – закричав Блейк. І почав смикатися у своєму дитячому кріслі, найменший у світі брейкденсер. Ноги вже мав достатньо довгі, аби копати спинку водійського сидіння, що Джонні вважав tr?s неприємним[41 - Tr?s (фр.) – вельми.].

«Скажіть мені хто-небудь знову, чому мені схотілося завести дітей? – думав він. – Просто нагадайте мені хто-небудь, що я тоді собі думав. Я знаю, що в той час у цьому був якийсь сенс».

– Блейкі, не бий ногами татове сидіння, – промовив Джонні.

– Хочу погладити коняаачькууу! – заволав Блейкі й угатив у спинку водійського крісла особливо буйно.

– Ти таке малятко, – сказала Рейчел, убезпечена від братчикових копняків на своєму боці демілітаризованої зони заднього сидіння. Промовила вона це найпоблажливішим тоном великої дівчинки – тим, що завжди гарантовано бісив Блейкі.

– Я НЕ МАЛЯТКО!

– Блейкі, – почав Джонні, – якщо ти не припиниш копати ногами татове сидіння, тато буде змушений дістати свого вірного різницького ножа й ампутувати Блейкові маленькі ніженьки аж до самих щиколо...

– Вона поламалася, – промовила Карла. – Бачиш оті дорожні конуси? Зупинися.

– Любонько, це означає на аварійному узбіччі. Не така вже й добра ідея.

– Ти не мусиш цього робити, просто візьми вбік і стань поряд з тими двома машинами. На проїзді. Там є місце і ти нічого не блокуватимеш, оскільки ця відпочинкова зона закрита.

– Якщо ти не проти, я хотів би повернутися до Фелмата[42 - Falmouth – місто-супутник Портленда, яке часто згадується у творах Стівена Кінга.] ще до те...

– Зупинися!

Попри те що Карла розуміла, що подає поганий приклад, вона почула, як користується тоном збройної загрози, який не дозволяє жодних заперечень; скільки разів останнім часом вона чула, як саме таку інтонацію використовує Рейчел на адресу Блейка. Використовує, аж поки малюк не зайдеться слізьми.

Вимкнувши голос тієї-котрій-мусиш-підкорятися, заговоривши лагідніше, Карла сказала:

– Та жінка поставилася доброзичливо до наших дітей.

Вони тоді зупинилися біля «Деймона» позаду цього кінського причепа, аби купити морозива. Пані конярка (сама, майже як кінь, дебела) стояла, прихилившись до причепа, і, відкушуючи від чогось, потроху підгодовувала дуже красиву тваринку. На око Карли, її смаколик скидався на гранолу «Каші»[43 - «Kashi» – заснована 1984 р. харчова компанія, що поміж інших продуктів випускає популярні граноли: хрусткі батончики з пресованих крупів та горішків із медом, шоколадом, родзинками тощо.].

Джонні тримав за руки обох дітей і спробував провести їх повз, але Блейк такого не стерпів.

– Можна мені погладити вашу конячку? – спитав він.

– Коштуватиме тобі четвертак, – відгукнулася велика леді в коричневій верховій спідниці, а потім виширилася на пригнічений вираз Блейкового обличчя. – Та ні, я просто жартую.

Осьо, тримай-но. – Вона тицьнула своє капотливе морозиво Блейку, котрий був надто розгубленим, аби зробити щось інше, як його взяти. Потім вона підняла його туди, де він міг погладити носа коняці. ДіДі спокійно сприйняла наївну дитину, понюхала капотливе морозиво своєї хазяйки, вирішила, що це не те, чого вона хоче, і дозволила погладити собі носа.

– Ого, м'якенька! – промовив Блейк. Карла ніколи не чула, щоб він говорив з таким простим захватом. «Чому ми ніколи не возили наших дітей до якогось з тих зоопарків, де можна пестити тварин», – зачудувалася вона й відразу ж занотувала це до свого ментального списку справ, які має бути зроблено.

– Мене, мене, мене, – голосила, нетерпляче пританцьовуючи, Рейчел.

Дебела леді опустила Блейка.

– Полижи мое морозиво, поки я підніму твою сестру, – сказала вона йому. – Тільки не наберися дівчачих вад[44 - В оригіналі автором використано слово cooteis, що в американському дитячому сленгу означає уявні в малюків протилежної статі дівчачі/хлопчачі хвороби чи вади.], гаразд?

Карла хотіла було сказати Блейкові, що їсти після інших, а особливо після чужих людей, зовсім не гаразд. Та потім побачила ошелешений усміх Джонні й подумала: та чорти забирай. Ти ж посилаєш своїх дітей до школи, яка перш за все є фабрикою мікробів. Ти сотні миль везеш їх по швидкісній автомагістралі, де будь-який п'яний маніяк або занурений у текстування есемесками підліток може перетяти розділову смугу і стерти їх геть зі світу. А потім забороняєш їм лизати частково надкушене морозиво? Можливо, це занадто для ментальності, вихованої на безпечних дитячих кріслах і велосипедних шоломах.

Пані конярка підняла Рейчел, і Рейчел змогла погладити коняці носа.

– Йойки! Гарнюня! Як її звати?

– ДіДі.

– Класне ім'я! Я люблю тебе, ДіДі!

– Я тебе теж люблю, ДіДі, – промовила пані конярка і смачно цмокнула ДіДі в носа. І всі розсміялися.

– Мамо, а ми можемо завести конячку?

– Так, – благодушно відповіла Карла. – Коли тобі виповниться двадцять шість.

Це змусило Рейчел набрати свого звичайного лютого виразу (насуплений лоб, надуті щоки, зшиті в ниточку губи), але, коли пані конярка розсміялася, Рейчел не витримала і засміялася також.

Уперши руки в прикриті верховою спідницею коліна, ця дебела жінка нахилилася до Блейкі:

– Можна мені отримати назад мое морозиво, юний парубку?

Блейкі подав батончик. Коли вона взяла, він почав облизувати собі вкриті розталим фісташковим морозивом пальці.

– Дякуємо, – сказала Карла пані конярці. – Ви така добра. – А потім до Блейкі: – Ходімо досередини і почистимося. Після цього ти зможеш отримати власне морозиво.

– Я хочу таке, як у неї, – мовив Блейкі, і це знову підбило пані конярку до сміху.

Джонні наполіг, щоб вони їли свої смаколики за столиком, бо не бажав, аби його «Експідішен»[45 - «Ford Expedition» – повнорозмірний, комфортабельний джип, що випускається з 1997 року.] прикрасився фісташковим морозивом. Коли вони закінчили й вийшли, пані конярка вже поїхала.

Просто одна з тих людей – вряди-годи гидких, частіше приемних, інколи навіть чудесних, – яких зустрінеш на шляху й ніколи не побачиш знову.

Тільки ж ось вона чи принаймні її пікап застиг на аварійній смузі, з акуратно встановленими поза трейлером дорожніми конусами. І Карла мала рацію, пані конярка дійсно була доброю до їхніх дітей. З цією думкою Джонні Луссієр прийняв найгірше – і останнє – рішення у своєму житті.

Клацнувши сигнал повороту, він, як запропонувала Карла, завернув на в'їзд і став попереду Клейтонового «Пріуса», який так само блимав своїми аварійними підфарниками, і опинився поряд з брудним універсалом. Трансмісію він перемкнув у паркувальний режим, але залишив двигун працювати.

– Я хочу погладити конячку, – попросив Блейкі.

– Я теж хочу погладити конячку, – промовила Рейчел отим бозна-де підчепленим пихатим тоном маєстатичної панії. Карлу він бісив, проте вона не дозволяла собі щось на це сказати. Якби вона так зробила, Рейч користувалася б цими інтонаціями ще частіше.

– Не інакше, як тільки з дозволу хазяйки, – відповів Джонні. – Ви, дітки, посидьте поки що

на своїх місцях. Ти також, Карло.

– Слухаюсь, господарю, – озвалася Карла тим голосом зомбі, що завжди так змішив дітей.

– Смішно, аж великоднім яйцям втішно.

– У кабіні її пікапа порожньо, – сказала Карла. – Усі машини на вигляд порожні. Ти гадаєш, тут сталася якась аварія?

– Не знаю, але начебто ніхто не пом'ятий. Зачекайте хвилику.

Джонні Луссієр виліз, обійшов ззаду «Експідішен», за який йому ніколи не закінчити сплачувати, і попрямував до кабіни «Доджа Рема»[46 - «Dodge Ram» – великий пікап, що випускається з 1981 року.]. Карла не побачила пані конярки, але їй хотілося впевнитися, що та не лежить на сидінні, можливо, намагаючись вижити з інфарктом. Усе своє життя джогер Джонні потай вірив, що, принаймні під сорок п'ять років, інфаркт чекає на кожного, хто важить бодай на п'ять фунтів більше цільової ваги, приписаної сайтом medicine.net.

Конярка не розпласталася на сидінні (звичайно ж ні, Карла побачила б таку дебелу жінку, навіть якби та лежала). Не було її також і в трейлері, тільки коняка вистромила голову й обнюхала Джонні обличчя.

– Агов, вітаю... – якусь мить ім'я не наверталосся, та потім згадалося, – ...ДіДі. Як там твоя торба з вівсом, утрусилася?

Він погладив їй морду, а потім вирушив назад проїздом – перевірити два інші автомобілі. Побачив, що якийсь інцидент тут таки був трапився, хоча й вельми дрібний. Універсал збив кілька помаранчевих барил, що блокували шлях до відпочинкової зони.

Карла опустила своє вікно – недоступна дія для дітей позаду завдяки функції блокування.

– Ніде її не видно?

– Ні.

– Не видно ніде нікого?

– Карло, дозволь ме...

Він побачив мобільні телефони й обручку, що лежали перед напівпрочиненими дверима універсала.

– Що? – видовжила Карла шию, аби і собі роздивитися.

– Одну секунду.

Думка сказати їй, щоб замкнула двері, майнула йому в голові, але Джонні її відкинув. Заради Бога, вони ж на шосе I-95, і серед білого дня. Кожні двадцять-тридцять секунд повз них проїжджають машини, подеколи поспіль дві чи й три на своїх смугах.

Він нахилився і підібрав телефони, кожний в окремій руці. Обернувся до Карли, тож і не помітив, що двері машини розчахуються ширше, наче чийсь рот.

– Карло, мені здається, на цьому кров, – простягнув він їй тріснутий телефон Дага Клейтона.

– Ма, – спитала Рейчел, – хто там, у тій брудній машині? Дверці відчиняються.

– Вертайся, – промовила Карла. Рот у неї раптом виявився сухим, як порох. Вона хотіла це прокричати, але здавалося, ніби в неї на грудях якийсь камінь. Невидимий, але дуже великий. – У тій машині хтось є!

Замість вертатися Джонні відвернувся і нахилився, щоб зазирнути до тієї машини. Двері різко вихнулися, зачинаючись, і вдарили його по голові. Пролунав жажливий грюк. Раптом той камінь із грудей Карли пропав. Вона хапнула повітря й викрикнула ім'я свого чоловіка.

– Що трапилося з татом? – заплакала Рейчел. Голос у неї був високим і тоненьким, наче стеблиночка. – Що трапилося з татом?

– Татуню! – зарепетував Блейк. Він був якраз вивчав своїх нових трансформерів і тепер дико озирався навкруги, шукаючи, де може бути означений батько.

Карла не думала. Тіло її чоловіка лишалося на виду, але його голова перебувала в цьому брудному універсалі. Тим не менш він був ще живим; метлялися його руки й ноги. Вона вискочила з «Експідішена», сама не пам'ятаючи, як відчинила двері. Здавалося, її тіло діє на власний розсуд, її приголомшений розум просто іде в ньому попутником.

– Мамуню, ні! – закричала Рейчел.

– Мамуню, Ні! – Блейк гадки не мав, що відбувається, але розумів: щось погане. Він почав плакати і борсатися в павутинні шлейок свого крісла.

Карла обхопила Джонні за талію і потягнула зі скаженою суперсилою адреналіну. Двері універсала частково прочинилися, і через поріг невеличким водоспадом ринула кров. На одну жажливу мить вона побачила голову свого чоловіка – дико перекошена набік, вона лежала на брудному сидінні цієї машини. Хоча він усе ще тремтів у її руках, вона зрозуміла

(у тому блискавичному спалаху осяяння, які, бува, трапляються навіть під час нападу тотальної паніки), що такий вигляд мають жертви повішення, коли їх опускають. Тому що в них зламані шиї. Тієї короткої, пронизливо болючої миті – протягом того фотоспалахового погляду – вона подумала, що вигляд він має дурнувятий, і здивований, і огидний, все притаманне живому Джонні витручено з нього, і зрозуміла, що він мертвий, тремтить він чи ні. Такий вигляд мала б дитина, після того як, пірнувши, ударилася замість води об камені. Такий вигляд мала би жінка, простроплена кермом, після того як її машина врізалася в підпору мосту. Такий вигляд мали б ви, якби спотворююча смерть кинулася до вас нізвідкіля з розпростертими в щирому вітанні руками.

Двері машини брутально затріснулись. Карла все ще тримала в обіймах стан свого чоловіка, і, коли її смикнуло вперед, вона отримала новий блискавичний спалах осяяння.

«Машина, ти мусиш триматися подалі від цієї машини».

Вона відпустила тіло Джонні лише на якусь мить запізно. Пасмо її волосся торкалося дверей, і його всмоктало досередини. Лоб ляснувся об двері раніше, ніж Карла встигла вирватись. Раптом запекло тім'я – то ця істота прогризала її скальп.

– Тікай! – намагалася вона крикнути своїй часто вередливій, але беззаперечно кмітливій доньці. – Тікай і забирай Блейкі з собою!

Проте раніше, ніж вона змогла артикулювати цю думку, губи її пропали.

Тільки Рейчел бачила, як затріснувся універсал із головою її батька всередині, немов Венерина мухоловка на комашці[47 - Венерина мухоловка (*Dionaea muscipula*) – хижка рослина з родини Росичкові, походить з Атлантичного узбережжя США.], але обоє дітей побачили, як їхню матір втягує крізь брудні двері, неначе вони просто якась завіса. Вони побачили, як спав один із її мокасинів, перед ними зблиснули рожеві нігті на її ногах, а потім вона зчезла. За мить ця біла машина втратила свою форму, стиснувшись наче кулак. Крізь відчинене матір'ю вікно вони почули хрумкання.

– Що 'оно? – заридав Блейкі. Очі його струменіли слізьми, а нижня губа пінилася шмарклями. – Що 'оно, Рейчі, що 'оно, що 'оно?

«Їхні кістки», – подумала Рейчел. Вона мала тільки шість рочків, і її не брали в кіно на фільми категорії «PG-13», не дозволяли дивитися їх і по телевізору (не кажучи вже про категорію «R», її матір казала, що ці можна окреслити одним словом: «Паскудство»[48 - «PG-13» – «з 13 років і тільки в супроводі батьків»; «R» – фільми обмеженого доступу, на які молодь до 17 років пускають тільки в супроводі батьків або когось дорослого.]), але вона розуміла, що то ламаються батьківські кості.

Ця машина ніяка не машина. Це якийсь монстр.

– Де мамуня з татом? – запитав Блейкі, обернувши свої великі очі – які стали тепер ще більшими через сльози – до неї. – Де мамуня з татом, Рейчі?

«Він говорить так, ніби йому знову два роки», – подумала Рейчел і, мабуть, уперше у своєму житті відчула до свого маленького братика дещо інше, ніж роздратування (чи правдиву ненависть, коли він особливо бісив її своєю поведінкою). Вона не думала, що це нове почуття є любов'ю. Вона подумала, що це є чимось навіть більшим. Її мама не мала можливості сказати в кінці бодай чогось, але якби їй вистачило часу, Рейчел знала, що вона сказала б: «Подбай про Блейкі».

Він борсався у своєму крісельці. Він умів розчіплювати шлейки, але зараз у нападі паніки зовсім забув.

Рейчел розстігнула свій ремінь безпеки, зісковзнула з дитячого сидіння і спробувала зробити це за нього. Одна з його розмаханих рук зустрілася з її щогою, зацідивши дзвінкого ляпаса. За нормальних обставин це відгукнулося б йому жорстким стусаном у плече (а Рейчел перебуванням у її кімнаті, де вона сиділа б, утупившись очима в стіну, і закипала від безтямної люті), але зараз вона тільки вхопила і притримала його руку.

– Припини! Дай мені тобі допомогти! Я зможу витягти тебе, але не тоді, коли ти таке виробляєш!

Він припинив борсатися, але не перестав плакати.

– Де тато? Де мамуня? Я хочу до мамуні!

«Я теж хочу, срачення», – подумала Рейчел і розчепила шлейки дитячого крісла.

– Зараз ми виліземо і підемо...

Куди? Куди вони підуть? Побіжать до того ресторану? Він закритий, саме тому тут стояли оті помаранчеві барила. Саме тому перед автозаправною станцією поряд із ним нема тепер бензоколонок, а на порожній парковці пробивається лабузиння.

– Ми підемо звідси геть, – закінчила вона.

Вона вилізла з машини й обійшла її до боку Блейка. Відчинила його двері, але він тільки дивився на неї, очі бриніли слізьми.

– Я не можу вилізти, Рейчі. Я впаду.

«Не будь таким малям-боягузком», – мало не промовила вона, але втрималася. Не на часі це було зараз. Він уже достатньо заморочений.

– Зісковзуй. Я тебе впіймаю.

Він зісковзнув, і вона його дійсно впіймала, але Блейк був важчим, аніж на вигляд, і вони обоє повалилися навznak. Рейчел від цього перепало найгірше, бо вона опинилася під братом, але й Блейкі вдарився головою і подряпав руку, тож почав голосно лементувати – цього разу через біль, а не переляк.

– Припини, – наказала Рейчел і виплуталася з-під нього. – Чоловічі ж штани носиш, Блейкі.

– Г-га?

Рейчел не відповіла. Вона дивилася на ті два мобільні телефони, що лежали поряд зі страшною машиною. Один з них був, схоже, розбитий, натомість інший...

Рейчел посунула до нього рачки, ні на мить не відриваючи очей від машини, у якій із такою жахливою раптовістю зникли її мама і тато. Коли вона вже тягнулася по цілий телефон, повз неї з простягнутою вперед подряпаною рукою до універсала прочимчикував Блейкі.

– Ма! Мамуню! Виходь! Я поранився. Тобі треба вийти і поцілувати мені ру...

– Стій, ані руш, Блейку Луссієре!

Карла б пишалася; це був її голос – тон, якому мусять коритися, і то найбільш наказовий. І він подіяв. Блейк застиг за чотири фути від борта універсала.

– Але я хочу до мамуні! Я хочу до мамуні, Рейчі!

Вона вхопила його за руку і потягнула геть від тієї машини.

– Не зараз. Допоможи мені впоратися з оцією штукою.

Вона чудово знала, як упоратися з телефоном, але мусила його відволікти.

– Дай я, я вмію! Дай я, Рейч!

Вона подала телефон і, поки він роздивлявся на кнопки, підвелася, вхопила його за майку з Росомахою[49 - Wolverine – один із супергероїв серії коміксів «X-Men» («Люди Ікс»)] і відтягнула на три кроки назад. Блейк це ледь зауважив. Він знайшов кнопку живлення на мобільному Джулієнн Вернон і натис її. Телефон пікнув. Рейчел забрала його в брата, і це

був той рідкісний випадок у його млявому малючому житті, коли він не протестував.

Вона уважно слухала, коли до них у школу приходив побалакати з дітьми пес-детектив Макграф[50 - McGruff the Crime Dog – створений 1980 р. антропоморфний образ собаки-детектива, який широко використовується в соціальній відео- й аудіорекламі для роз'яснення суспільству (особливо дітям) методів роботи поліції.] (хоча чудово розуміла, що то просто якась людина в машкарі Макграфа), тож тепер не барилася. Набрала 911 і приклала телефон до вуха. Він прогудів лише раз, і там взяли слухавку.

– Альо? Мене звать Рейчел Енн Луссіер, і я...

– Ця розмова записується, – перебив її чоловічий голос. – Якщо ви бажаєте повідомити про якусь надзвичайну ситуацію, натисніть Один. Якщо ви бажаєте повідомити про якісь несприятливі дорожні обставини, натисніть Два. Якщо ви бажаєте повідомити про якогось автомобіліста в скрутному становищі...

– Рейч? Рейчі? Де мамуня, де та...

– Шшш! – суворо обірвала його Рейчел і натиснула Один. Важко це було. Рука в неї дрижала, а очі туманилися. Вона зрозуміла, що плаче. Коли вона почала плакати? Цього вона не пам'ятала.

– Алло, це дев'ять-один-один, – озвалася якась жінка.

– Ви справжня чи це знову запис? – спитала Рейчел.

– Я справжня, – відповіла жінка з деяким гумором у голосі. – Маєте якусь надзвичайну ситуацію?

– Так. Якась погана машина з'їла нашу маму і нашого тата. Це на...

– Стій, не забігай наперед, – порадила жінка. Голос у неї звучав ще веселіше, ніж до того. – Скільки тобі років, дитинко?

– Мені шість, майже сім. Мене звать Рейчел Енн Луссіер, і ця машина, погана машина...

– Слухай-но, Рейчел Енн чи хто ти там є, я можу відстежити цей дзвінок. Ти це знаєш? Можу закластися, що ні. А тепер просто вимикайся, тоді я не пошлю полісмена до тебе додому, щоб нашльопав тобі...

– Вони мертві, дурна ви телефоністка! – закричала Рейчел у слухавку, і на тому забороненому слові Блейкі знову почав плакати.

Якусь мить жінка з 911 не казала нічого. А потім голосом аж ніяк не веселим:

– Де ти, Рейчел Енн?

– У цьому порожньому ресторані. У тому, що з помаранчевими барилами.

Блейкі сів, сховавши обличчя собі між колінок і накривши руками голову. Це вразило Рейчел так боляче, як ніколи раніше. Це вразило її в самісіньке серце.

– Це недостатня інформація, – сказала жінка з 911. – Ти можеш бодай трохи деталізувати, Рейчел Енн?

Рейч не знала, що означає «деталізувати», але знала, що вона бачить: шина заднього колеса універсала, найближча до них, потроху танула. Якийсь мацак, виглядом схожий на рідку гуму, повільно рухався по асфальту до Блейкі.

– Я мушу йти, – сказала Рейчел. – Нам треба забратися від цієї поганої машини.

Вона підвела Блейка на рівні й, дивлячись на танучу шину, відтягнула його ще трохи назад. Гумовий мацак почав вертатися туди, звідки почав («Тому що воно розуміє, що ми недосяжні», – подумала дівчинка), і колесо знову стало схожим на колесо, але для Рейчел цього було недостатньо. Вона продовжувала тягнути Блейка проїздом у бік автомагістралі.

– Куди ми йдемо, Рейчі?

(«Я не знаю»).

– Подалі від цієї машини.

– Я хочу свої трансформери.

– Не зараз, пізніше.

Так само міцно тримаючи Блейкі, вона не переставала задкувати – в бік автостради, туди, де вряди-годи зі швидкістю сімдесят і вісімдесят миль на годину шугали машини.

Ніщо не є таким пронизливим, як дитячий крик; це один із найефективніших природних механізмів виживання. Сон Піта Сіммонса вже стоншився не більш як до дрімоти, тож, коли Рейчел закричала на пані 911, він це почув і врешті прокинувся цілком.

Він сів, скривився, приклав долоню собі до голови. Голова боліла, і він зрозумів, якого роду

цей біль: він страждає на ПОХМІЛЛЯ. Язик на смак вовняний, а в шлунку риготно, не «ось-ось я виригаю», але все одно риготно.

«Дякувати Богу, я не випив більше», – подумав він і звівся на рівні. Він підійшов до одного з затягнутих сіткою вікон подивитися, хто це там так волав. Побачене йому не сподобалося. Декілька з тих помаранчевих барил, що загороджували проїзд до відпочинкової зони, лежали перекинуті, а ще там стояли машини. Й немало їх.

Потім він помітив пару дітей – маленьку дівчинку в рожевих штанцях і маленького хлопчика, на якому були шорти і майка. Він устиг побачити їх лише мигцем, проте достатньо, аби зрозуміти, що вони задкують – так, наче щось їх налякало, – а потім вони зникли за чимсь, що Піту скидалося схожим на трейлер для коней.

Щось тут негарне. Трапилася аварія чи щось таке, хоча ніщо там не виглядало як аварія. Перший імпульс у нього був – забиратися звідси якомога швидше, поки його не впутали в те невідь-що, що тут трапилося. Він підхопив свою сидельну сумку і вирушив до кухні й вантажної платформи поза нею. Та потім зупинився. Там, надворі, були діти. Маленькі діти. Занадто маленькі, щоб перебувати близько до такої швидкісної дороги, як I-95, і він же не побачив там жодного дорослого.

«Мусять бути дорослі, хіба ти не бачив тих машин?»

Так, легковики він бачив, і пікап, на причепі в якого той трейлер, але нікого дорослого.

«Я мушу вийти туди. Навіть якщо вскочу в якусь халепу, я мушу все зробити, щоб тих до всирачки наляканих дітей не розмазало по трасі».

Піт поспішив до передніх дверей «Бургер Кінга», знайшов їх замкненими і закинув собі питання, гідне манер Нормі Теріо: «Агов, недоноску, у твоєї матері були хоч якісь діти, що вижили?»

Піт розвернувся й кинувся до вантажної платформи. Від бігу в голові заболіло ще дужче, але він на це не зважав. Поклавши сидельну сумку на край бетонної платформи, Піт повис і відпустив руки. Приземлився він по-дурному, забив собі куприк, але й на це також не звернув уваги. Підвівся, кинув тоскний погляд у бік гаю. Він міг би просто зникнути. Зробивши так, позбавив би себе, ох, стількох печалей, що чекають попереду. Страшенно спокуслива ідея. Тут зовсім не так, як у кіно, де добрі хлопці завжди приймають правильне рішення, не думаючи. Якщо хтось унюхає горілку в його віддиху...

– Господи, – прошепотів він. – Ох, ти ж, Ісусе-стрибучий-у-рисових-пластівцях-Христосе[51 - У примовці обігрується схоже звучання титулу Ісуса «Christ» та англійського слова «rice» у назві хрустких рисових пластівців «Rice Krispies», які з 1927 р. випускає компанія «Kellogg».]

Навіщо він узагалі сюди приходив? Розкажіть йому про тих до всирачки переляканих дітей!

Міцно тримаючи Блейкі за руку, Рейчел довела його аж до самого кінця проїзду. Щойно вони там опинилися, повз них зі швидкістю сімдесят п'ять миль на годину промчав сідловий тягач з двома причепами. Вітром ім відкинуло назад волосся, сколихнуло одяг і мало не перекинуло Блейкі.

– Рейчі, мені страшно! Нам заборонено виходити на дорогу!

«Скажи мені щось, чого я не знаю», – подумала Рейчел.

Удома ім забороняли заходити далі кінця під'їзної алеї, а там, по їхній Вітряній вулиці у Фелматі, машини проїжджали лише зрідка. Дорожній рух на цій автомагістралі був далеким від постійного, але легковики, які тут все-таки проїжджали, мчали супершвидко. Крім того, де ім іти? Вони б змогли йти по розділовій смузі, але це буде страшно ризиковано. І тут не було бічних доріг, самі тільки ліси. Вони могли б піти назад, до ресторану, але тоді ім доведеться проходити повз ту погану машину. Повз них промайнув якийсь червоний спортивний автомобіль, парубок за кермом заревів невгавучим сигналом ВААААААА так, що їй схотілося затулити собі вуха.

Її не переставав тягнути Блейк, і вона дозволила себе тягнути. По один бік проїзду стирчали стовпчики дорожньої загороди. Блейкі сів на товстий трос, що висів між ними, і затулив собі очі пухкими долоньками.

Рейчі сіла поряд із ним. Жодних ідей у неї не було.

5. Джиммі Голдінг («Корона Вікторія» 2011)[52 - «Ford Crown Victoria» – шестимісна задньоприводна модель «Форда», що випускалася у 1992–2012 рр., найпоширеніший автомобіль американських сил правопорядку.]

Дитячий крик може бути одним із найефективніших природних механізмів виживання, але, коли йдеться про подорож швидкісною автострадою, ніщо не зрівняється з припаркованим крузером поліції штату. Особливо якщо супроти руху машин стирчить чорне безлике рило радарного детектора. Водії, які мчать сімдесят, скидають швидкість до шістдесяти п'яти; водії, які мчать вісімдесят, наступають на гальма і починають у голові рахувати, скількох балів вони позбудуться зі своїх водійських прав, якщо за ними слідом вирушать сині

блимавки. (Це такий цілющий вплив, що швидко минається; за десять чи п'ятнадцять миль далі по трасі ті скорогони знову панічно женуть.)

Краса припаркованого крузера, принаймні на думку патрульного поліції штату Джиммі Голдінга, полягала в тім, що робити тобі нічого насправді не треба. Ти просто зупиняєшся і дозволяєш природі (наразі людській природі) постачати винних. Цього хмарного квітневого дня його поліцейський радар «Сіммонс» навіть не був увімкнений[53 - «Simmons» – один із брендів оптики, яку випускає заснована 1948 р. в Японії американська корпорація «Bushnell».] і машини, що проїжджали по I-95 у південному напрямку, залишалися для Голдінга лише фоновим шумом. Усією увагою він поринув у спертій на нижню дугу кермового колеса айпад.

Він грав у схожу на скребл гру «Слова з друзями», його зв'язок з Інтернетом забезпечував провайдер «Верізон»[54 - «Verizon Communications» – заснована 2000 р. найбільша у світі компанія з надання широкосмугового доступу до інтернету.]. Його опонентом був старий приятель по підрозділу Нік Ейворі, який тепер служив патрульним у штаті Оклахома. Джиммі не міг собі уявити, як хтось може помінати Мейн на Оклахома, йому це здавалося нерозумним рішенням, проте сумнівів щодо того, що Нік є першокласним гравцем у «Слова з друзями» бути не могло. З кожних десяти ігор він перемагав Джиммі в дев'яти, вів він перед і цього разу. Але зараз відрив Ніка був незвично малим, і всі літери в його електронній торбці закінчилися. Якщо він, Джиммі, зможе зіграти тими сімома літерами, які в нього ще є, то здобуде важко зароблену перемогу. Зараз він зосередився на ПЕЧА. Шість літер, які в нього залишилися, були: Р, Т, И, У, Є та ще одна П. Якщо він якось зможе модифікувати ПЕЧА, то не тільки виграє, а й залле за шкуру сала своєму старому приятелеві. Але надії на це не проглядалося.

Він роздивлявся решту гральної панелі, де перспективи здавалися ще менш плідними, коли двічі різко кувікнула його рація. Це був сигнал «увага всім підрозділам» від 911 у Вестбруку. Джиммі відкинув свій айпад і додав гучності.

– Усім підрозділам, увага. Хтось перебуває неподалік відпочинкової зони «81 Миля»? Є хтось такий?

Джиммі потягнув мікрофона:

– Дев'ять-один-один, рапортую: це Сімнадцятий. Я зараз на вісімдесят п'ятій милі, трохи південніше відгалуження Лісбон – Сабатес.

Жінка, яку Рейчел Луссієр подумки назвала «пані 911», не переймалася тим, щоб перепитувати, чи є хтось іще ближче; новим крузером «Корона Вікторія» Джиммі часу туди якихось три хвилини, а може, й менше.

– Сімнадцятий, три хвилини тому я отримала дзвінок від маленької дівчинки, яка сказала,

що її батьки мертві, й відтоді я мала чимало дзвінків від людей, які казали, що біля тієї відпочинкової зони перебувають двоє маленьких дітей без дорослих.

Він не переймався тим, аби перепитувати, чому ніхто з тих численних людей, які телефонували, не зупинився. Стикався з таким і раніше. Інколи люди бояться вплутуватися в юридичні формальності. Хоча частіше це відверті випадки поведінки «мені на це насрати». Багато такого коїлося навкруги. Але ж... діти. Господи, тільки подумати.

– Дев'ять-один-один, я беруся за це. Сімнадцятий відбій.

Джиммі ввімкнув свої блимавки, перевірів у люстерках заднього огляду, чи вільний шлях, а потім різко рвонув із гравійного узбіччя зі знаком: «РОЗВЕРТАТИСЯ ЗАБОРОНЕНО, ОКРІМ ОФІЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ». Восьмициліндровий двигун «Корони Віки» лютував, цифровий спідометр промиготів до 95, де й завис[55 - 95 миль/год = 152 км\год.]. По обох боках дороги запаморочливо мелькотіли дерева. Він наздогнав якийсь старий, незграбний «Б'юік», що вперто не бажав поступатися смугою, і обійшов його. Повернувшись знову на швидкісну смугу, Джиммі побачив відпочинкову зону. І ще дещо. Двоє маленьких дітей – хлопчик у шортах і дівчинка в рожевих штанцях – сиділи на тросах огорожі вздовж проїзду. Вони були схожими на найменших у світі бродяг, і серце в Джиммі стислося аж до болю. Він мав власних дітей.

Побачивши блимаючі вогні, вони підвелися, і на одну жахливу секунду Джиммі подумав, що малюк ступить перед його крузером. Благослови Боже ту маленьку дівчинку, яка вхопила його за руку й крутнула назад.

Джиммі скинув швидкість так нагло, що його блокнот штрафних квитанцій, реєстраційний журнал та айпад полетіли каскадом із сидіння на підлогу. Передок «Вікторії» трохи занесло, але він виправив машину і зупинив її, заблокувавши проїзд, де вже стояли кілька машин. Що це тут трапилося?

Якраз визирнуло сонце, і в мозку патрульного Джиммі Голдінга зблиснуло абсолютно невідповідне поточній ситуації слово: «ПРИПЕЧАТУЄ. Я можу викласти ПРИПЕЧАТУЄ і виграти начисто».

Та маленька дівчинка вже бігла до водійських дверей крузера, тягнучи за собою свого зарюмсаного, спотикливого меншого брата. Її обличчя, бліде й перелякане, мало вираз на роки старший, ніж годилося б, а в братика на шортах розпливлася велика волога пляма.

Обережно, щоб не вдарити їх дверима, Джиммі виліз. Щоб опинитися на їх рівні, він опустився на одне коліно, і вони кинулися йому в обійми, мало не перекинувши його навznak.

– Тпру, тпру, легше, з вами все буде гара...

– Ота погана машина з'їла мамуню й тата, – сказав маленький хлопчик, показуючи. – Та погана машина, що отам. Вона з'їла їх цілком, як той поганий воук з'їв Чевону Шавочку. Ви мусите дістати їх назад.

Неможливо було зрозуміти, на який саме автомобіль указує пухкенький палець. Джиммі бачив їх чотири: універсал, що мав вигляд, ніби був проїхав дев'ять важких миль якимись лісовими манівцями, чистенький-акуратненький «Пріус», «Додж Рем» із причепленим трейлером для перевезення коней і «Форд Експідішен».

– Як тебе звуть, маленька дівчинко? Я – патрульний Джиммі.

– Рейчел Луссіер, – відповіла вона. – А його Блейкі. Він мій менший брат. Ми живемо на Вітряній вулиці, будинок номер дев'ятнадцять, у Фелматі, штат Мейн, індекс нуль-чотири-один-нуль-п'ять. Не підходьте до неї близько, патрульний Джиммі. Вона схожа на машину, але це не так. Вона їсть людей.

– Про яку саме машину ми говоримо, Рейчел?

– Про ту, що попереду, поряд з машиною мого тата. Про ту, що брудна.

– Та брудна машина з'їла тата й мамуню, – оголосив малюк Блейкі. – Ви можете дістати їх, ви ж полісмен, у вас є пістолет!

Усе ще спираючись на коліно, Джиммі обнімав дітей і придивлявся до брудного універсала. Сонце сховалося знову, їхні тіні зникли. По автостраді з шурхотом пролітали машини, але тепер повільніше, беручи до уваги блимання синіх вогників.

Нікого в «Експідішені», «Пріусі» та пікапі. Він гадав, що в кінському трейлері теж нікого нема, хіба що вони зачалися там навпочіпки, але в такому разі кінь, мабуть, поведився б набагато нервовіше, ніж зараз. Єдиною машиною, середини якої він не міг роздивитися, була та, про яку ці діти казали, що вона з'їла їхніх батьків. Джиммі не подобалося, як по всіх її вікнах розмазано грязюку. Чомусь здавалося, ніби це було зроблено навмисно. Також йому не подобалося, як лежить той тріснутий телефон біля її водійських дверей. І обручка поряд з ним. Абсолютно зловісна ця обручка.

«Ніби все інше тут не таке».

Раптом водійські двері рипнули, частково відчинившись, підвищивши Коефіцієнт Зловісності щонайменше відсотків на тридцять. Джиммі напружився і поклав долоню на рукоять свого «Глока», але з тієї машини ніхто не виліз. Двері просто так собі й висіли, прочинені на шість дюймів.

– Це так вона намагається заманити вас досередини, – голосом, ледь чутнішим за шепіт, промовила дівчинка. – Це якась машина-монстр.

Відтоді як він іще хлопчиком дивився той фільм, «Кристіна», Джиммі Голдінг не вірив у існування машин-монстрів, але він вірив, що інколи монстр може причаїтися в машині. І в цій хтось таки є. Як інакше відчинилися двері? Там може бути хтось із батьків цих дітей, поранений, неспроможний крикнути. Там також може лежати на сидінні якась людина, щоб її силуету не було видно крізь замазане гряззю заднє вікно. Ймовірно, озброєна людина.

– Хто там, в універсалі? – гукнув Джиммі. – Я штатний патрульний і вимагаю, щоб ви озвалися.

Ніхто не озвався.

– Виходьте. Спершу руки, і я бажаю їх бачити порожніми.

Єдине, що вийшло, це сонце, воно відбило тінь дверей на асфальті на пару секунд, перш ніж знову пірнути в хмари. Потім залишилися тільки ці прочинені двері.

– Ходімо зі мною, дітки, – сказав Джиммі і спрямував їх до свого крузера. Він відчинив задні двері. Вони вдивлялися в безладну купу робочих паперів, підбиту смушком куртку Джиммі (якої сьогодні він не потребував) та дробовик, примкнутий і замкнутий на спинці широкого сидіння. Особливо в це.

– Мамуня й тато кажуть ніколи не залазити до машин чужих, – промовив хлопчик на ім'я Блейкі. – І в дитсадку так кажуть також. Чужі – недобрі.

– Він полісмен із поліцейською машиною, – сказала Рейчел. – Усе гаразд. Залазь. А якщо торкнешся тієї рушниці, я тебе нашльопаю.

– Добра порада щодо рушниці, але вона замкнута і запобіжник гачка ввімкнено, – сказав Джиммі.

Блейкі заліз і зазирнув через сидіння.

– Ого, у вас є айпад!

– Замовкни, – наказала Рейчел. Вона було почала залазити досередини, та потім подивилася на Джиммі Голдінга втомленими, переляканими очима. – Не торкайтесь її. Вона липуча.

Джиммі ледь стримав усмішку. Він мав дочку, лише десь на рік молодшу за цю дівчинку, і вона могла б сказати таке саме. Він вважав, що малі дівчатка природно поділяються на

дві групи: шалапутки і чистьохи. Як і його Еллен, ця була чистьохою.

От із таким хибним, і невдовзі фатальним, розумінням того, що мала на увазі Рейчел Луссієр під «липучістю», він зачинив їх на задньому сидінні патрульного крузера № 17. Нахилившись у передне вікно, Джиммі вхопив мікрофон. Він ні на мить не випускав з очей прочинені двері універсала, тож і не бачив хлопчика, який стояв углибині відпочинкової зони поряд із рестораном, притискаючи до грудей сидельну сумку зі шкірозамінника, наче якесь синюшне немовля. За мить знову визирнуло сонце і Піта Сіммонса проковтнула тень від ресторану.

Джиммі викликав відділок у Греї.

– Сімнадцятий, прийом.

– Я на старій відпочинковій зоні «81 Миля». Маю чотири покинуті автомобілі, одну покинуту коняку і двох покинутих дітей. Один із цих автомобілів універсал. Ці діти кажуть... – Він завагався, але потім подумав: «Та що за чорт»: – Ці діти кажуть, він з'їв їхніх батьків. Я думаю, вони мають на увазі, що хтось усередині тієї машини захопив їх. Я хочу, щоб ви прислали сюди всі доступні патрулі, контакт?

– Контакт, усі доступні патрулі, але знадобиться десять хвилин, поки перший добереться туди. Це Дванадцятий патрульний. У нього код сімдесят три у Вотервілі[56 - Код 73 – повідомлення про дим (можливу пожежу); Waterville – засноване 1771 р. місто (16 тис. мешканців) на річці Кеннебек.].

Ага, Ел Ендруз, звичайно, напихається в Боба в «Бургері» й теревенить про політику.

– Зрозуміло, контакт.

– Сімнадцятий, дайте мені ВМН тієї машини, я спробую її пробити по базі.

– Негатив по всіх трьох позиціях. Номера нема. А щодо виробника і моделі, це корито так заляпане грязюкою, що я не можу розібрати. Напевне, американське. «Так мені здається». Ймовірно, «Форд» або «Шеві». Діти сидять у моєму крузері. Їхні імена: Рейчел і Блейкі Луссієр. Вітряна вулиця у Фелматі, номер будинку я забув.

– Дев'ятнадцять! – прокричали Рейчел і Блейкі разом.

– Вони кажуть...

– Я чую, Сімнадцятий. А в якій машині вони туди приїхали?

– У татовому Експандішені, – закричав Блейкі, радий, що може допомогти.

– «Форд Експідішен», – повторив Джиммі. – Номер: три-сім-сім-два ІУ. Я хочу підступитися до цього універсала.

– Контакт. Будь обережним там, Джиммі.

– Зрозуміло, контакт. О, можеш іще зв'язатися з диспетчеркою дев'ять-один-один і передати їй, що з дітьми все гаразд?

– Це ти говориш чи Пітер Таунсхенд[57 - Подвійна алюзія: «З дітьми все гаразд» («The Kids Are All Right») – досі знаменита пісня англійського рок-гурту «The Who», яку 1965 р. написав його гітарист, вокаліст і лідер Peter Townshend (нар. 1945), котрий 2003 р. підозрювався британською поліцією в зацікавленні дитячою порнографією; після розслідування ці обвинувачення було скасовано.]?

«Дуже кумедно».

– Сімнадцятий, мені шістдесят два.

Він уже було повернув мікрофон на місце, але натомість подав його Рейчел:

– Якщо що-небудь трапиться – будь-що погане, – натискай оцю кнопку збоку і кричи «Тридцять». Це означає: офіцер потребує допомоги. Запам'ятала?

– Так, але вам не можна підходити до тієї машини, патрульний Джиммі. Вона кусається, і гризе, і вона липуча.

У своєму зачудованні тим, що опинився в справжній поліцейській машині, Блейкі, котрий на якийсь час забув було про те, що трапилося з його батьками, тепер про все згадав і почав знову плакати:

– Я хочу до мамуні й тата!

Попри всю химерність і потенційну небезпечність ситуації, те, як виразно Рейчел Луссієр підкотила очі – «бачите, з чим я змушена мати справу», – ледь не спонукало Джиммі розсміятися. Скільки разів він бачив саме такий вираз на личку п'ятирічної Еллен Голдінг?

– Послухай, Рейчел, – почав Джиммі, – я розумію, що ти налякана, але тут ти в безпеці, а я мушу робити свою роботу. Якщо твої батьки в тій машині, ми ж не хочемо, щоб із ними сталося щось зле, правда?

– ІДІТЬ ПРИВЕДІТЬ МАМУНЮ Й ТАТА, ПАТРУЛЬНИЙ ДЖИММІ! – зарепетував Блейкі. – МИ НЕ ХОЧЕМО, ЩОБ З НИМИ СТАЛОСЯ ЗЛЕЕЕ!

Джиммі побачив іскру надії в очах дівчинки, проте не настільки великої, як він міг би сподіватися. Як той агент Малдер у старому серіалі «Цілком таємно», вона хотіла вірити... але, як напарниця Малдера агент Скаллі, чомусь не могла цього зробити. Що воно таке побачили ці діти?

– Будьте обережним, патрульний Джиммі, – підняла палець дівчинка. Це був учительський жест, який через легеньке тремтіння здавався ще більш чарівливим. – Не торкайтеся її.

Наблизившись до універсала, Джиммі дістав свій службовий автоматичний пістолет «Глок», але запобіжник залишив ввімкнутим. Поки що. Ставши лівіше від прочинених дверей, він знову запропонував усім, хто є в машині, вийти, спершу показавши відкриті й порожні руки. Ніхто не виліз. Він потягнувся до дверей, але згадав прощальне застереження маленької дівчинки і завагався. Скористався дулом пістолета і гойднув двері, щоб відчинилися ширше. Тільки вони не відчинилися, а пістолет міцно прилип. Не машина, а суцця клеєварня.

Джиммі смикнуло вперед, немов дужа рука вхопила «Глок» за дуло і рвонула. Була якась секунда, коли він ще міг його відпустити, але така думка навіть не зринула у Джиммі в голову. Одним із найперших правил, яких їх навчали в академії, було: після того як ти дістав свою табельну зброю, ніколи не випускай її з рук. Ніколи.

Отже, він і не випускав, а машина, яка вже з'їла пістолет, тепер їла його пальці. І руку. Знову вийшло сонце, відбиваючи на асфальті його тінь, що зменшувалася. Десь кричали діти.

«Цей універсал припечатується до патрульного, – подумав він. – Тепер я зрозумів, що вона мала на увазі під липу...»

Потім розквітнув великий біль і всяка думка припинилася. Часу вистачило для одного скрику. Тільки одного.

6. Діти (Річфорт 2010)

Звідти, де він стояв – за сімдесят ярдів віддалік, – Піт Сіммонс усе це бачив. Він бачив, як штатний патрульний, щоб цілком відчинити двері універсала, тягнеться до них дулом пістолета; він бачив, як дуло зникає у дверях, немов уся та машина не що інше, як оптична ілюзія; він бачив, як патрульний шарпається вперед, як котиться з його голови великий сірий капелюх. Потім патрульного засмикнуло крізь двері всередину і тільки той його

капелюх залишився лежати поруч із чимсь мобільним телефоном. Далі була пауза, а потім та машина збіглася сама в себе, наче пальці в кулак. Ще згодом прозвучав удар тенісної ракетки по м'ячику – «пак!» – і брудний стиснутий кулак знову став машиною.

Той малюк почав ридати; маленька дівчинка чомусь знову і знову кричала: «Тридцять», наче думала, ніби це якесь чарівне слово, що його Дж. К. Роулінг чомусь оминула у своїх книжках про Гаррі Поттера.

Задні двері поліцейської машини відчинилися. Діти вилізли. Обое ридма ридали, і Піт їх не ганив. Якби він не був таким ошелешеним тим, що щойно побачив, він би й сам, мабуть, плакав. Йому зринула дика думка: ще один або й пара ковтків тієї горілки можуть виправити цю ситуацію. Це допомогло б йому послабити свій переляк, а якби він менше боявся, то зміг би вирахувати, що ж йому, збіса, робити.

Тим часом діти знову, задкуючи, відступали. Пітові спала думка, що будь-якої миті вони можуть кинутися навтьоки. Він не міг їм цього дозволити; вони вибіжать просто на дорогу і там їх поплющить транспортом.

– Агов! – закричав він. – Агов, ви, дітки!

Коли вони обернулися в його бік – великі, безтямні очі на блідих обличчях, – він помахав рукою і вирушив до них. І тут знову вийшло сонце, цього разу солідно.

Малюк зробив крок уперед. Дівчинка його відсмикнула. Спершу Піт подумав, що вона боїться його, потім уторопав, що страшиється вона тієї машини.

Він круговим жестом показав їм: «Обійдіть її! Обходьте й давайте сюди!»

Вони прослизнули крізь огороження по лівий бік проїзду, давши якомога більшого гака від універсала, а потім вирушили через парковку. Коли вони добралися до Піта, дівчинка відпустила руку свого братика і сіла, сховавши обличчя в долонях. У неї були кіски, які, мабуть, заплела її мати. Дивлячись на ті коси і розуміючи, що мати цієї дівчинки ніколи більше їх не заплітатиме, Піт почувався жахливо.

Малюк підвів серйозні очі:

– Вона з'їла мамуню й тата. Вона з'їла пані конярку і патрульного Джиммі теж. Я думаю, вона хоче з'їсти всіх. Вона хоче з'їсти весь світ.

Якби Піту Сіммонсу було років двадцять, він міг би поставити купу запитань, які не мають жодного значення. Оскільки він мав уполовину менше років і був здатний сприймати саме те, що сам щойно бачив, він запитав про дещо простіше й наразі доцільніше:

– Агов, дівчинко. А ще поліція приїде? Це тому ти там кричала: «Тридцять»?

Вона зронила руки і подивилася вгору на нього. Мокрими й червоними очима.

– Так, але Блейкі правий. Вона і їх з'їсть також. Я казала патрульному Джиммі, але він мені не повірив.

Піт їй вірив, тому що він це бачив. Але ж вона права. Поліцейські не повірять. Згодом так, мусять бо, але не раніше, ніж ця машина-монстр з'їсть їх іще цілу купу.

– Я думаю, вона з космосу, – сказав він. – Як у «Докторі Хто»[58 - «Doctor Who» – започаткований 1963 р. британський науково-фантастичний серіал про пригоди на Землі й у космосі загадкового інопланетянина на прізвисько Доктор.].

– Мамуня й тато не дозволяють нам його дивитися, – повідомив Пітові малюк. – Вони кажуть, що він сильно лячний. Але ця страшніша.

– Ця жива, – промовив Піт більше сам до себе, ніж до них.

– Атож, – кивнула дівчинка і видала довгий, тужливий схлип.

Сонце на мить сховалося за одну з розгулялих хмарок. Коли воно виринуло знову, разом з ним з'явилася і певна ідея. Піт сподівався показати Нормі Теріо і решті Сракажених Рейдерів дещо, що їх здивує достатньо, аби дозволити йому приєднатися до їхньої ватаги. Та потім Джордж як старший брат відкрив йому тверезу правду: «Всі вони той дитячий фокус бачили вже тисячу разів».

Може, й так, але, може, ота штука, що стоїть отам, не бачила цього тисячу разів. Чи й жодного разу. Може, там, звідки вона з'явилася, не мають збільшувальних лінз. Або сонця, як на те пішло. Він згадав одну серію з «Доктора Хто», про планету, де весь час було темно.

Десь звіддалік він почув сирену. Якийсь коп іде. Коп, який не повірить нічому з того, що казатимуть йому маленькі діти, оскільки, як переконані дорослі, малі діти верзуть бозна-яке лайно.

– Ви, дітки, залишайтеся тут. Я хочу спробувати дещо.

– Ні! – вхопила його за зап'ясток дівчинка пальцями, що вчувалися пазурами. – Вона тебе теж з'їсть.

– Я не думаю, що вона може пересуватися, – запевнив її Піт, звільняючи свою руку. Дівчинка залишила на ній пару кровоточивих подряпин, але Піт не злився і не ганив її. Він,

мабуть, поведився б так само, якби таке трапилося з його батьками. – Я думаю, вона залипла на одному місці.

– Вона може дотягнутися, – сказала дівчинка. – Вона вміє дотягуватися своїми шинами. Вони тануть.

– Я стерегтимуся, – мовив Піт, – але мушу це спробувати. Тому що ти права. Прийдуть копи, і вона їх з'їсть також. Залишайтеся на місці.

Він вирушив у бік універсала. Коли наблизився (але не занадто наблизився), він розстібнув свою сідельну сумку. «Я мушу це спробувати», – сказав він малим, проте правда була голішою: він бажав це спробувати. Це буде ніби якийсь науковий експеримент. Можливо, це прозвучало б по-дурному, якби він таке комусь сказав, але він не мусив казати. Він просто мусив це зробити. Дуже... дуже... обережно.

Його проймало потом. Коли вийшло сонце, день потеплішав, але Піт розумів, що це не єдина причина. Він подивився вгору, примружившись від сліпучості. Це сколихнуло його ПОХМІЛЬНИЙ біль, ну то й що. «Не заходь за хмару. Навіть не смій. Ти мені потрібне».

Він дістав із сідельної сумки своє збільшувальне скло «Річфорт» і присів, щоб покласти сумку на дорогу. Хруснути суглоби в його колінках, і двері універсала хильнулися, відчинившись на кілька дюймів.

«Вона знає, що я тут. Не знаю, чи може вона мене бачити, але оце щойно зараз вона мене почувла. А може, й унюхала мене».

Він зробив іще один крок. Тепер він опинився достатньо близько, щоб торкнутися борта універсала. Якби достатньо дурним був тобто.

– Стережися! – гукнула дівчинка. Тепер вона з її малим братиком стояли, обіймаючи одне одного. – Стережися її!

Обережно – наче дитина, що лізе рукою до клітки з левом, – Піт простягнув уперед збільшувальне скло. На борті універсала з'явилося кружальце світла, але занадто велике. Занадто лагідне. Він підніс лінзу ближче.

– Шина! – закричав відчайдушно той маленький хлопчик. – Стережися ШИ-ИИ-НИ!

Піт подивився вниз і побачив, що одна шина тоне. Якийсь сірий мацак сунеться по асфальту до його кросівки. Він не міг відступити, не зрадивши свій експеримент, тож підняв одну ступню і застиг, як чапля. Мацак сірого слизу миттю змінив напрямок і поповз до його іншої ступні.

«Часу небагато».

Він підніс збільшувальне скло ближче. Кружальце світла збіглося у яскраву білу цятку. Якусь хвилику не відбувалося нічого. Потім угору почали линути пасемка диму. Брудна біла поверхня під тією цяткою почорніла.

Зсередини універсала почулося якесь нелюдське гарчання. Пітові довелося поборювати геть всі інстинкти в себе в мозку і тілі, аби утриматися від втечі. Губи в нього розійшлися, оголивши зуби, зціплені у відчайдушному вищирі. Він твердо тримав лупу «Річфорт», рахуючи в голові секунди. Дійшов до семи, коли гарчання піднеслося до склянистого виску, який загрожував розколоти йому голову. Позаду нього Рейчел і Блейк відпустили одне одного з обіймів, щоб мати змогу затулити собі вуха.

Біля початку проїзду до відпочинкової зони Ел Ендруз юзом зупинив свій крузер № 12. Він виліз із машини, кривлячись від жахливого верещання. «То було, наче сирена повітряної тривоги, ввімкнута через підсилювальну апаратуру якогось геві-метал-бенду», – розповідатиме він пізніше. Ел побачив хлопчика, котрий тримає щось у простягнутій руці, ледь не торкаючись тією річчю борта старого, брудного універсала, схожого на «Форд» чи «Шеві». Хлопчик кривився від болю, зятятості чи від того й того разом.

Припалена чорна цятка на боці універсала почала ширитися. Білий димок, що здіймався від неї, густішав. Став сірим, потім чорним. Те, що трапилось далі, трапилось швидко. Піт побачив, як довкола чорної цятки народилися крихітні блакитні пламені. Вони ширилися, немов танцюючи над поверхнею корпусу цієї нібито-машини. Це було схоже на брикети деревного вугілля в їхньому барбекю на задньому подвір'ї, коли тато поливав їх рідиною для розпалювання, а потім кидав туди сірника. Слизястий мацак, який уже майже сягнув узуті в кросівку ступні, що лишалася на асфальті, відсмикнувся назад. Машина знову різко стислася, але цього разу блакитне полум'я, що ширилося, здіймалося навколо неї, немов корона. Вона стискалася дедалі щільніше й щільніше, перетворюючись на палаючу кулю. А потім на очах Піта, сестри й брата Луссієр і патрульного Ендруза стрелила в сине весняне небо. Якийсь недовгий час вона залишалася там сяючою жариною, а потім щезла. Піт спіймав себе на тому, що думає про холодну темряву понад земною атмосферою – про ті безкінечні ліги, де будь-що може жити й підстерігати.

«Я її не вбив, я її тільки прогнав. Вона була змушена відлетіти, щоб себе погасити, як палаючу ломаку у відрі з водою».

Патрульний Ендруз тупився очима в небо, ошелешений. Одна з небагатьох працюючих ланок у його мозку загадувалася, яким чином йому написати рапорт про те, що він оце щойно бачив.

Тим часом звіддала наближалися ще сирени.

Із сидельною сумкою в одній руці й збільшувальним склом «Річфорт» в другій Піт пішов назад до двох малюків. Йому ніби трохи й хотілося, аби тут були Джордж і Нормі, але що з того, якщо їх нема? І без тих хлопців він сам собі влаштував ще той деньок, і його не турбувало, покарають його сидінням удома чи ні. Порівняно з цим стрибання на велосипедах з краю якогось дурного пісища було як «Сезам-стрит»[59 - «Sesame Street» – започаткована 1969 р. розважально-освітня дитяча телепередача, головною метою якої є підготовка малюків до навчання в школі.]

«А знаєте що? Я, курва, крутий зух».

Він міг би розсміятися, якби на нього не дивилися ті малята.

Щойно недавно вони бачили, як якогось роду космічна істота з'їла їхніх батьків – з'їла живцем, – і демонструвати свою радість було б зовсім неправильно.

Малюк простягнув свої пухкенькі рученята, і Піт його підхопив. Він не засміявся, коли дитина поцілувала його в щоку.

– Тякую, – сказав Блейкі. – Ти добрий хлопець.

Піт його опустив. Дівчинка також його поцілувала, що було приємно, хоча приємніше було б, якби вона була не малявкою.

Тепер уже патрульний біг до них, і це змусило Піта про дещо згадати. Він нахилився і дихнув дівчинці в обличчя.

– Ти чуєш якийсь запах?

Рейчел Луссієр на мить задивилася на нього, очі в неї були мудрішими за її вік.

– Усе з тобою буде гаразд, – промовила вона і навіть усміхнулася. Не вельми широко, але так – то була усмішка. – Просто не дихай на нього. І мабуть, дістань десь м'ятних цукерок чи чогось такого, перш ніж іти додому.

– Я думав про жуйку «Тібєррі», – сказав Піт.

– Авжеж, – кивнула Рейчел. – Це допоможе.

Присвячується Наю Вілдену і Дагу Аллену, які заплатили за мої перші історії[60 - Nye Willden, Douglas Allen – редактори чоловічого журналу «Cavalier», де в 1970-х роках публікувалися перші твори Стівена Кінга.]

У моєї матері було повно крилатих висловів на всі випадки життя. («І Стів їх усі пам'ятає», – так і чую, як промовляє моя дружина Табіта, супроводжуючи це характерним підкочуванням очей.)

Одна із її улюблених сентенцій: «Молоко завжди набирається запаху того, що стоїть біля морозилки». Не знаю, чи правда це про молоко, але щодо стилістичного розвитку молодих письменників – безсумнівна істина. Коли я був молодим, то писав як Говард Лавкрафт, коли читав Лавкрафта, і як Рос Макдональд, коли читав про пригоди приватного детектива Лью Арчера.

З часом стилістичне копіювання вщухає. Помалу в письменників викристалізовується власний стиль, унікальний, як відбитки пальців. Сліди письменників, яких читаєш у роки формування, нікуди не діваються, проте поступово домінувати починає ритм думок кожного автора (гадаю, у ньому знаходять відображення самі мозкові хвилі цієї людини). І врешті-решт, ніхто не пише так, як Елмор Леонард, крім Леонарда, і ніхто не звучить так, як Марк Твен, крім самого Твена. Проте час від часу спроби стилістичного копіювання повертаються, і це завжди буває тоді, коли письменник натрапляє на новий дивовижний спосіб висловлювання, який показує йому, що бачити й говорити можна по-новому. «Салемз-Лот» постав під впливом поезії Джеймса Дікі, а «Маренова троянда» подекуди звучить так, ніби її написав Кормак Маккарті, – тому що я, коли писав ту книжку, ковтав усі твори Маккарті, якими тільки міг розжитися.

2009 року редактор часопису «The New York Times Book Review» спитав, чи не візьмусь я написати рецензію на два видання: «Реймонд Карвер: життя письменника» авторства Керол Склєнічки, а також збірку оповідань самого Карвера, надруковану видавництвом «Library of America». Я погодився, переважно з тих міркувань, що це дає можливість дослідити нову територію. Я читач усеїдний, але Карвер якось випав з мого поля зору. Величенька сліпа пляма як на письменника, котрий сягнув літературної зрілості приблизно в той самий час, що й Карвер, скажете ви – і будете праві. На власний захист можу хіба що процитувати латиною «*quot libros, quam breve tempus*» – так багато книжок, так мало часу (так, і футболка в мене є з таким написом).

Хай там як, мене вразила чіткість стилю Карвера і прекрасна напруга в його сюжетних лініях. Усе в нього на поверхні, але ця поверхня така прозора, що читач може побачити під нею цілий живий усесвіт. Я був у захваті від тих оповідок і американських лузерів, про яких Карвер писав з таким знанням справи й такою ніжністю. Так, цей мужик був пияком, але він мав упевнену манеру письма й велике серце.

«Гармонію Преміум» я написав невдовзі по тому, як перечитав понад дві дюжини оповідань Карвера, і нікого не мусить дивувати, що вона чимось нагадує оповідання Карвера. Якби я написав цю оповідку у двадцять років, то, мабуть, вона вийшла б просто

слабенькою копією твору значно кращого письменника. Та оскільки її було написано в шістдесят два, крізь неї краплинами крові просочується мій власний стиль. Не знаю, добре це чи погано. Як і багато великих американських письменників (тут на думку спадають Філіп Рот і Джонатан Франзен), Карвер майже не наділений почуттям гумору. Я ж, на відміну від нього, майже в усьому бачу смішне. У цьому оповіданні гумор чорний, але, на мою думку, такий його штиб часто буває найкращим. Тому що – ви тільки вдумайтеся – коли йдеться про смерть, що лишається робити, крім як сміятися?

Гармонія Преміум

Вони одружені десять років, і довгий час усе було добре, навіть прекрасно, але тепер вони сваряться. Тепер вони сваряться багато й часто. І сварка в них, насправді, про те саме. Вона циклічна. Вона, часом думає Рей, мов та доріжка на собачих перегонах. Коли вони гавкаються, то нагадують гончаків, які біжать за механічним зайцем. Раз у раз проминаєш ті самі краєвиди, але ти їх не бачиш. Ти бачиш зайця.

Він думає, що все складалося б інакше, якби вони мали дітей, але народити вона не в змозі. Урешті-решт вони обоє обстежились, і саме так їм сказав лікар. Проблема була в ній. Щось із нею було не так. Приблизно через рік він купив їй собаку, джек-расел-тер'єра, якого вона назвала Бізнесзом. Тим, хто перепитував, Мері називала по буквах. Вона хотіла, щоб усі зрозуміли жарт. Вона любить цього собаку, але зараз вони все одно сваряться.

Вони збираються у «Волмарт» по насіння трави. Вирішили продати будинок (утримувати його – не з їхнім достатком), але Мері каже, що треба підлатати сантехніку та причепурити газон, інакше багато їм не заплатять. Каже, що ті залисини на газоні надають будинку злиденноірландського вигляду. Літо видалося спекотним, без жодних нормальних дощів. Рей каже їй, що без дощу навіть найкраще насіння на галявині не проросте. Він каже, що їм треба почекати.

– Тоді мине ще рік, а ми так і сидітимемо тут, – відповідає вона. – Рею, ми не можемо чекати ще рік. Ми банкрути.

Коли вона говорить, Біз дивиться на неї зі свого місця на задньому сидінні. Інколи він звертає погляд до Рея, коли той говорить, але не завжди. Найчастіше дивиться на Мері.

– А на що ти розраховуєш? – питає він. – Що піде дощ, аби тільки ти не хвилювалася про можливе банкрутство?

– Ми в одній зв'язці, якщо ти забув, – нагадує вона. Вони якраз проїжджають через Касл-Рок. На вулицях ні душі. Те, що Рей називає економікою, щезло з цих широт штату Мейн. «Волмарт» стоїть на іншому боці міста, біля школи, де Рей працює вахтером. У «Волмарта» власний світлофор. Люди з нього кепкують.

– Шампанське п'ємо, а на сірниках економимо, – каже він. – Чула такий вислів?

– Мільйон разів. Од тебе.

Він гмикає. У дзеркалі заднього огляду бачить, що собака за нею спостерігає. Інколи така Бізова поведінка його бісить. Виникає думка, що жодне з них не розуміє, про що вони говорять. Це дуже прикра думка.

– Зупинись біля «Квік-Піку», – зауважує вона. – Хочу купити Таллі м'яч для кікболу.

Таллі – донечка її брата. На думку Рея, він може вважати її своєю племінницею, хоча не до кінця в цьому впевнений, бо кривна спорідненість у них все-таки лише з боку Мері.

– У «Волмарті» точно є м'ячі, – каже Рей, – а у «Воллі-ворлді»[61 - Іронічна назва супермаркету «Волмарт», що нагадує назву парку атракціонів з комедійного фільму «Канікули» (1983 р.) і походить від надмірного завзяття деяких покупців.] ж усе дешевше.

– У «Квік-Піку» є фіолетові. Фіолетовий – її улюблений колір. Я не впевнена, що у «Волмарті» будуть фіолетові.

– Якщо не буде, зупинимось біля «Квік-Піку» дорогою назад. – Він відчуває, що на голову тисне важезний тягар. Однаково буде так, як вона хоче. Вона завжди домагається свого. Шлюб – як гра в американський футбол, і він квотербек у команді невдах. Йому треба уважно вибирати місця. Робити короткі паси.

– Дорогою назад ми будемо не з того боку вулиці, – заперечує вона. Так, наче вони пливуть у щільному потоці міського транспорту, а не котять через майже покинуте людьми містечко, де більшість крамниць виставлено на продаж. – Я просто забіжу, куплю м'яч і зразу ж прибіжу назад.

«З твоїми дев'яноста кілограмами, сонечку, – думає Рей, – „забіжу“ – це слово з далекого минулого».

– Вони по дев'яноста дев'ять центів усього, – додає вона. – Не заощаджуй на сірниках.

«А ти не будь дегенераткою зі своїм шампанським», – думає він, а вголос каже:

– Купи мені там пачку курива. У мене скінчилося.

– Якщо покинеш, у нас з'явиться зайвих сорок доларів на тиждень.

Він заощаджує на тому, що платить другу в Південній Кароліні, щоб той відправляв йому дюжину блоків за раз. У Південній Кароліні вони на двадцятку за блок дешевші. А це великі гроші, навіть за мірками нинішніх часів. Він старається економити. Уже казав їй про це раніше й казатиме знову, але який сенс? В одне вухо влітає, в друге вилітає. А посередині нема нічого такого, у чому могли б затриматись його слова.

– Я колись курил по дві пачки на день, – нагадує він. – А тепер менш ніж по півпачки викурюю.

Насправді майже в усі дні він викурює більше. Вона про це знає, і Рей знає, що вона знає. Таким стає шлюб через певний час. Тягар на голові трошечки важчає. А ще він бачить, що Біз досі дивиться на неї. Він цю малу гидоту годує, заробляє гроші, на які те ішло купують, а дивиться воно на неї. А ще кажуть, що джек-расели розумні.

Він завертає до «Квік-Піку».

– Якщо вже ти без них не можеш, то купи на Індіанському острові, – каже вона.

– У тій резервації вже десять років не продають неоподаткованого курива. І про це я тобі розказував.

Він проїжджає повз бензоколонки й паркується біля крамниці. Затінку немає. Сонце стоїть у зеніті. Кондиціонер у машині дихає на ладан. Обое пітніють. Біз на задньому сидінні хекає. Вигляд у нього такий, наче на морді усмішка до вух.

– Ну то кидай, – говорить Мері.

– А ти кидай жувати батончики, – не лишається в боргу він. Йому не хотілося цього казати; він знає, як болісно вона сприймає все, що стосується надмірної ваги, але слова просто зриваються з вуст. Він не може їх утримати. Загадка.

– Я вже рік їх не їла, – дратується вона.

– Мері, коробка на горішній полиці. Двадцять чотири штуки. За борошном.

– Ти що, нишпорив? – обурюється вона. До щік приливає червона барва, і він бачить, якою вона була, коли ще не втратила своєї вроди. Чи привабливості. Усі казали, що вона гарненька, навіть його мати, яка її не любила.

– Я шукав відкривачку, – виправдовується він. – Бо взяв пляшку крем-соди. З кришечкою

старого зразка.

– Відкривачку він шукав на горішній полиці комода, чорт забирай!

– Іди купуй м'яч, – каже він. – І цигарок мені прихопи. Будь другом.

– Невже ти не можеш почекати, коли ми додому приїдемо? Зовсім уже терплячки нема?

– Купи дешеві. Нефірмові. «Гармонія Преміум», так вони називаються. – На смак то засохлий курячий кіз'як, але нічого. Аби тільки вона заткнулася. Спека така, що зовсім не хочеться сперечатися.

– І де ти куритимеш? У машині, щоб я цим дихала!

– Я відчиню вікно, завжди ж відчиняю.

– Я куплю м'яч. Потім повернуся. Якщо тобі припече викинути чотири долари п'ятдесят центів, щоб затруїти собі легені, сам підеш купиш. А я посиджу з малюком.

Рей терпіти не може, коли вона зве Біза малюком. То пес, хай навіть такий розумний, як вихваляється Мері. Але він сере надворі й лиже себе там, де колись висіли яйця.

– Бісквітиків собі там прикупи, – радить він. – А може, шоколадні рулетики будуть, спеціальна пропозиція.

– Який же ти злий, – огризається вона. Вилазить із машини й хрюкає дверцятами. Він припаркувався надто близько до бетонного куба будівлі, тому їй доводиться протискатися повз машину бочком, і він знає, що вона знає: він дивиться на неї й бачить, як вона розтовстіла, протискатися мусить. Він знає, що вона думає: він припаркувався так близько до будівлі навмисне, щоб вона пропихалась. І, може, так воно і є.

Йому хочеться курити.

– Ну, друзяко Бізе, тепер ми з тобою вдвох.

Біз лягає на задне сидіння й заплющує очі. Так, він стає на задні лапи та кружляє кілька секунд, коли Мері ставить платівку й наказує танцювати, а коли каже йому, що він поганий пес, то йде в куток і стоїть там, сховавши морду. Але все одно він сере надворі.

Спливає час, а вона все не виходить. Рей відкриває бардачок. Порпається в щурячому гнізді з паперів, шукаючи сигарет, про які міг забути, але їх там нема. Натомість знаходить зефірне тістечко «Сніжка» в обгортці. Тицяє в нього пальцем. Твердоче, мов закаменілий труп. Йому вже, певно, тисяча років. А може, й більше. На ковчегу могли привезти.

– У кожного своя отрута, – зауважує він. Розгортає «Сніжку» й кидає її на задне сидіння. – Бізе, хочеш? На, жери давай.

«Сніжка» за два укуси щезає в Бізовій пащі. Він уже злизує кокосову стружку, що розсипалася на сидінні. У Мері була б істерика, але Мері немає.

Рей дивиться на рівень бензину й бачить, що лишилося півбака. Він міг би вимкнути двигун і опустити вікна, але тоді спечеться живцем. Сидячи під сонцем і чекаючи, коли вона купить фіолетовий пластмасовий кіббольний м'яч за дев'яносто дев'ять центів, коли у «Волмарті» вони по сімдесят дев'ять, він це точно знає. Але там вони жовті й червоні. Для Таллі не годяться. Принцеса хоче лише фіолетовий.

Він сидить, а Мері не повертається. «Святий Ісусе на поні!» – зітхає він. Струмки прохолодного повітря обвівають йому обличчя. Він знову думає, чи не вимкнути двигун, щоб зберегти трохи бензину, а потім посилає все під три чорти. Курива вона йому не принесе. Навіть дешевого, нефірмового. Це він точно знає. Треба ж було підколоти її з тими батончиками.

У дзеркалі заднього огляду він бачить молоду жінку. Вона підтюпцем біжить до машини. Ще товща за Мері; великі-великі цицьки ходором ходять під синім халатом. Біз її помічає й заходиться гавкотом.

Рей опускає вікно.

– Ваша дружина – білявка? – Вона захекано видихає слова. – Білявка в кедах? – Обличчя в неї блищить від поту.

– Так. Вона хотіла купити м'яч для нашої небоги.

– З нею щось не так. Вона впала. Знепритомніла. Містер Гош каже, в неї, мабуть, серцевий напад. Він викликав «швидку». Краще зайдіть.

Рей замикає авто і йде слідом за жінкою в крамницю. Усередині після машини прохолодно. Мері лежить на підлозі з розставленими ногами, розкинувши по боках руки. Вона біля дротяного кошика, у якому повно кіббольних м'ячів. Над кошиком висить табличка – «ГАРЯЧІ РОЗВАГИ ЛІТНЬОЇ ПОРИ». Очі в неї заплющені. Таке враження, що вона заснула на лінолеумі. Над нею стоять троє людей. Один з них – темношкірий чоловік у штанях кольору хакі та білій сорочині. На кишені – нашивка з написом «МІСТЕР ГОШ МЕНЕДЖЕР». Інші двоє – покупці. Один – худорлявий старий, майже без волосся на голові. Йому щонайменше під сімдесят. А друга – жінка-товстуха. Гладша за Мері. І за дівчину в синьому халаті теж гладша. Рей думає, що, як по правді, то це вона зараз мусить лежати на підлозі.

– Сер, це ви чоловік цієї леді? – запитує містер Гош.

– Так, – відповідає Рей. Але цього наче недостатньо. – Я її чоловік.

– Мені дуже прикро, але, здається, вона померла, – каже містер Гош. – Я зробив їй штучне дихання, рот у рот, але... – Він знизує плечима.

Рей уявляє, як темношкірий притуляється губами до рота Мері. Ніби цілує її по-французьки. Дихає їй у горло поряд із дротяним циліндром, наповненим пластмасовими м'ячами. Рей опускається на коліна.

– Мері, – кличе він. – Мері! – наче намагаючись її розбудити після безсонної ночі.

Здається, вона не дихає, але розібрати не завжди легко. Він прикладає вухо до її рота й не чує нічого. Він відчуває рух повітря на шкірі, але то, ймовірно, просто від кондиціонера.

– Цей пан зателефонував у «швидку», – каже товстуха. В руках у неї пакет «Баглз»[62 - Марка кукурудзяних чипсів.].

– Мері! – кличе Рей. Цього разу гучніше, але він не може примусити себе кричати, поки стоїть навколішки, а кругом юрмляться люди, і один з них – той темношкірий. Він підводить погляд і вибачливо каже: – Вона ніколи не хворіє. Здорова, як бик.

– Ніколи не знаєш, – кидає старий. І хитає головою.

– Вона просто впала, – пояснює молодиця в синьому халаті. – Ні слова не промовила.

– А за груди захопилася? – питає товстуха з «Баглзами» в руках.

– Не знаю, – зізнається молодиця. – Здається, ні. Хоча я не бачила. Вона просто впала.

Біля кікбольних м'ячів стоїть вішак із сувенірними футболками. На них написано щось на зразок: «ДО МОЇХ БАТЬКІВ У КАСЛ-РОКУ СТАВИЛИСЬ ЯК ДО ОСІБ КОРОЛІВСЬКОЇ КРОВІ, А МЕНІ ДІСТАЛАСЯ ЛИШ ЦЯ ВОШИВА ФУТБОЛКА». Містер Гош бере одну й каже:

– Хочете, я накрию їй обличчя, сер?

– Господи, ні! – вражено промовляє Рей. – Вона, може, непритомна. Ми ж не лікарі. – За спиною в містера Гоша він бачить трьох малих, підлітків, які зазирають усередину крізь вітрину. Один із них фотографує на мобільний.

Містер Гош, простеживши за Реевим поглядом, квапиться до дверей і розмахує руками.

– Ану киш звідси! Діти, пішли геть!

Сміючись, підлітки спинами вперед човгають по асфальту, а затим розвертаються і біжать повз бензоколонки до тротуару. Позаду них мріє в гарячому мареві майже порожнє містечко. Повз крамницю, пульсуючи репом, пролітає авто. Рею здається, що ці баци – то вкрадене серцебиття Мері.

– Де «швидка»? – питає старий. – Як це так, що її досі нема?

Рей вклякає біля дружини, а час іде. Спина болить, і печуть коліна, та якщо він підведеться, то стане простим глядачем.

«Швидка» виявляється фургоном марки «Шевроле Сабербан», пофарбованим у білий з помаранчевими смугами. Спалахують червоні вогники. Спереду йде напис «ШВИДКА ОКРУГУ КАСЛ», тільки задом наперед. Щоб його можна було прочитати в дзеркалі заднього огляду. Рей думає, що це мудрий хід.

Двое чоловіків, які заходять у крамницю, вдягнені в біле. Вони нагадують офіціантів. Один штовхає поперед себе на візку кисневий балон. Це зелений балон з перевідною картинкою у вигляді американського прапора.

– Вибачте, – перепрошує цей чоловік. – В Оксфорді була автомобільна аварія, ми щойно звідти.

Другий бачить Мері, яка лежить на підлозі, з розкинутими ногами, з руками по боках.

– Ой-ой, – каже він. Рей не вірить власним вухам.

– Вона жива? – запитує він. – Чи просто непритомна? Якщо так, то дайте їй кисню, бо мозок постраждає.

Містер Гош хитає головою. Молодиця в синьому халаті починає плакати. Рей хоче спитати в неї, чому вона плаче, та потім розуміє. З того, що він тільки-но сказав, вона цілу історію про нього придумала. А що, якби він прийшов сюди за тиждень чи десь так і вміло скористався з обставин, вона б із жалоців йому дала. Не те щоб він став із нею трахатись, але, може, й міг би. Якби схотів.

Зіниці Мері не реагують на світло з ліхтарика-ручки. Один медик дослухається до її відсутнього серцебиття, а другий міряє відсутній кров'яний тиск. Певний час усе так і відбувається. Підлітки повертаються з друзями. Підходять ще й інші люди. Рей здогадується, що їх привабили червоні спалахи на даху «Сабербана» медиків – так комашки злітаються на світло лампи на веранді. Містер Гош знову на них кишкає, махає

руками. Вони знову відступають. Та коли містер Гош повертається в коло до Мері та Рея, вони займають попередні позиції й знову заглядають усередину.

– Вона була вашою дружиною? – питає в Рея один з медиків.

– Так.

– Сер, мені дуже шкода, але вона померла.

– А. – Рей підводиться. У колінах лунає хрускіт. – Мені так і сказали, але я не був певен.

– Хай Діва Марія, Матір Божа, благословить її душу, – промовляє товста жінка з «Баглзами». І хреститься.

Містер Гош пропонує одному з медиків сувенірну футболку – накрити Мері обличчя, але той хитає головою і виходить надвір. Він повідомляє міні-натовпу, що там нема нічого цікавого, так, наче хтось йому повірить, що покійниця в «Квік-Піку» – це нецікаво.

Із заднього відділення машини «швидкої допомоги» медик витягає каталку. У нього це виходить одним сильним порухом зап'ястка. Ніжки на коліщатах розкриваються самі. Полісілий старий притримує двері, й медик заочує смертне ложе всередину крамниці.

– Ух, яка спека, – говорить медик, витираючи лоба.

– Сер, я думаю, вам краще відвернутися, – радить другий, але Рей дивиться на те, як вони піднімають її й кладуть на каталку. У ногах лежить охайно складене простираadlo. Вони натягують його на все тіло й прикривають обличчя. Тепер Мері схожа на кіношний труп. Її викочують із крамниці на спеку. Цього разу двері їм притримує гладуха з «Баглзами». Юрба ретирувалася на хідник. Їх там понад три десятки, стоять на незмінній серпневій спеці.

Повантаживши Мері, медики повертаються. В одного в руках тека-планшет. Він ставить Рею десь двадцять п'ять запитань. Рей спроможний відповісти на всі, крім одного – про її вік. Потім згадує, що вона на три роки молодша за нього, і каже – тридцять чотири.

– Ми відвеземо її в Сент-Стіві, – повідомляє той, що з планшетом. – Можете їхати за нами, якщо не знаєте, де це.

– Я знаю, – озивається Рей. – А що? Ви хочете зробити розтин? Порізати її всю?

Дівчина в синьому халаті охкає. Містер Гош оповиває рукою її плечі, й вона ховає обличчя в його білій сорочці. Рей задумується, чи містер Гош її трахає. І сподівається, що ні. Не тому, що в містера Гоша коричнева шкіра, до цього Реєві байдуже, а тому, що він, напевне,

удвічі старший за неї. Старший чоловік може зловживати своїм становищем, а надто якщо він начальник.

– Ну, це не нам вирішувати, – каже медик, – але, швидше за все, ні. Вона померла в присутності людей...

– Оце вже точно, – перебиває жінка з «Баглзами».

– ...і в неї явно стався серцевий напад. Я думаю, ви практично одразу зможете її забрати в бюро ритуальних послуг.

Бюро ритуальних послуг? Ще годину тому вони сиділи в машині й сперечалися.

– Я не знаю ніякого бюро, – каже він. – Ні бюро, ні ділянки на цвинтарі – нічого нема. Звідки це все могло в мене взятися? Їй тридцять чотири роки.

Медики обмінюються поглядами.

– Містере Беркет, у лікарні Сент-Стіві є люди, які вам неодмінно з цим усім допоможуть. Не турбуйтеся.

– Не турбуватися? Ну нічого собі!

Фургон медиків виїжджає зі стоянки; проблискові маячки досі спалахують, але сирена вимкнена. Юрба на хіднику потроху розсотується. Продавчиня, старий, товстуха й містер Гош дивляться на Рея такими поглядами, наче він – особлива людина. Якась знаменитість.

– Вона хотіла фіолетовий м'яч для нашої небоги, – згадує він. – У неї день народження. Її звати Таллі. На честь актриси назвали.

Містер Гош бере з дротяного коша фіолетовий кікбольний м'яч і обома руками простягає його Рееві.

– За рахунок закладу, – каже він.

– Дякую, сер, – відповідає Рей.

Жінка з «Баглзами» раптом заливається слізьми.

– Матір Божа, Діво Маріє, – примовляє вона.

Якийсь час вони стоять і розмовляють. Містер Гош витягає з холодильника содову. Також за рахунок закладу. Вони цмулять прохолоджувальні напої, і Рей розказує їм трохи про Мері, уникаючи теми сварок. Він розказує, як вона колись зробила ковдру, що здобула третій приз на ярмарку округу Касл. То було у 2002-му. Чи, може, у 2003-му.

– Це так сумно, – зітхає жінка з «Баглзами». Вона розкриває пакет і пускає його по колу. Вони ідять і п'ють.

– Моя дружина відійшла вві сні, – повідомляє лисуватий старий. – Просто лягла на диван і більше не прокинулася. Ми були одружені тридцять сім років. Я завжди очікував, що піду першим, але Господь Бог розпорядився інакше. Досі перед очима, як вона лежить на дивані. – Він хитає головою. – Я не міг у це повірити.

Настає момент, коли Рей уже не знає, що їм іще розказувати, і вони теж не знають, що розповідати йому. Знову надходять покупці. Містер Гош обслуговує одних, а жінка в синьому халаті – інших. Потім товстуха каже, що їй час іти. І перед виходом цілує Рея в щоку.

– Містере Беркет, вам треба подбати про свою справу, – каже вона йому. Докірливим і кокетливим водночас тоном. Рей думає, що перед ним ще одна нагода жалісливого перепихону.

Він дивиться на годинник, що висить над прилавком. На його циферблаті – реклама пива. Майже дві години минули, відколи Мері проштовхнулася між машиною та шлакобетонною стіною «Квік-Піку». І саме тоді він уперше згадує про Біза.

Коли він відчиняє дверцята, в обличчя вдаряє потужна хвиля спеки, і поклавши руку на кермо, щоб нахилитися всередину, він рвучко її відсмикує з криком. Там, усередині, градусів сто тридцять, не менше[63 - 54 за Цельсієм.]. Біз лежить, дохлий, на спині. Очі заволокло молочно-білою плівкою. Язик звисає збоку. Рею видно, як зблискують його зуби. У вусах заплуталися кокосові крихти. Це видовище не мусить бути смішним, але воно кумедне. Не досить кумедне, щоб розсміятися, але таке кумедне, що на позначення цього навіть якась химерне слово існує, але він не може його згадати.

– Бізе, друзяко, – каже він. – Пробач мені. Зовсім я про тебе забувся.

Великий смуток і веселощі охоплюють його, коли він дивиться на підсмаженого джек-расела. Яка кричуща ганьба, що така печальна подія може водночас і розвеселити.

– Що ж, зате ти тепер там з нею, правда? – говорить він, і ця думка така сумна (хоч і дуже

приємна), що він починає плакати. Його аж трясє від бурі ридань. А плачучи, він думає про те, що тепер може курити скільки влізе й де завгодно в будинку. Він може курити прямісінько за її обіднім столом.

– Ти, Бізе, друже, тепер з нею, – мовить він крізь сльози, хрипко й здавлено. Яка полегкість – коли твій голос звучить цілком відповідно до ситуації. – Бідолашна старенька Мері, бідолашний старенький Біз. А хай воно все горить!

Не перестаючи плакати, з фіолетовим ківбольним м'ячем, затиснутим під пахвою, він повертається у «Квік-Пік». Кажє містерові Гошу, що забув узяти сигарети. Думає, може, містер Гош і пачку «Гармонії Преміум» йому вділить за рахунок закладу, проте аж так далеко Гошева щедрість не поширюється. Рей димить усю дорогу до лікарні, з зачиненими вікнами, Бізом на задньому сидінні й увімкненим на повну потужність кондиціонером.

З думкою про Реймонда Карвера

Буває так, що написати оповідання легко – воно виникає цілком і повністю, як завершена річ. Але найчастіше вони приходять до мене двома частинами: спершу горнятко, потім вушко до нього. А позаяк вушко може не з'являтися тижнями, місяцями, ба навіть роками, то я на задвірках свідомості тримаю скриньку, в якій повно незавершених горнят, і кожне дбайливо сповите в ту унікальну психічну обгортку, що її ми звано пам'яттю. Вирушати на пошуки вушка ніяк не можна, навіть якщо горнятко надзвичайно красиве; треба терпляче очікувати, коли воно саме з'явиться. Я розумію, що це досить-таки лажова метафора, та коли заходить мова про той процес, який називається літературною творчістю, то більшість метафор лажові. Я все життя пишу художню літературу, проте й досі дуже погано розумію, як працює вся ця кухня. Хоча про свою печінку я теж не знаю, як вона працює, але, допоки вона виконує свою роботу, мене це влаштовує.

Років із шість тому я був свідком передаварійної ситуації на жвавому перехресті в Сарасоті. Лихач за кермом вантажівки-громила (із тих, що з велетенськими колесами) хотів уклінитися в лівоповоротну смугу руху, яка вже була зайнята іншим таким самим громилом. Водій, на чие місце замірялися, ударив по клаксону, очікувано заверещали гальма, і два бегемоти-бензиножери спинилися, коли до зіткнення лишалося всього якихось кілька дюймів. Водій на поворотній смузі опустив вікно й підняв у блакитне флоридське небо палець – жест американський, ніби сам бейсбол. Мужик, що мало в нього не врізався, відповів на привітання тим самим і по-тарзанівськи погупав себе кулаками в груди, що мало означати: «Нариваєшся?» Та потім світлофор став зеленим, засигналили інші водії, й вони поїхали далі, так і не дійшовши до фізичного конфлікту.

Той інцидент змусив мене задуматись: а що було б, якби ті двоє повилазили зі своїх

машин і почали свої розбірки просто там, на трасі Таміамі? Нічого безглузлого в таких фантазіях немає: вибухи люті на дорозі трапляються повсякчас. На жаль, «трапляється повсякчас» – не рецепт гарного оповідання. Та все ж та аварійна ситуація запала мені в душу. То було горнятко без вушка.

Десь через рік, обідаючи якимось із дружиною в «Еплбіз»[64 - Мережа ресторанів швидкого харчування.], я побачив чоловіка за п'ятдесят, який краєв на шматочки рубаний стейк для літнього пана. Він робив це дуже старанно, а літній пан просто вдивлявся кудись у порожнечу в нього понад головою. У якусь мить старий наче трохи прийшов до тями й хотів був узяти виделку та ніж, певно, щоб самому себе погодувати. Але молодший чоловік усміхнувся й похитав головою. Літній пан облишив спроби й знову повернувся до вдивляння в порожнечу. Я вирішив, що це батько з сином. І виявилось, що це якраз воно: вушко до мого горнятка з вибухом дорожньої люті.

Бетмен і Робін посварилися

Сендерсон бачиться з батьком двічі на тиждень. По середах увечері, зачинивши ювелірну крамницю, котру його батьки відкрили ще хтозна-якого року, він проїжджає три милі до «Розкішного маєтку» й там навідує свого тата, найчастіше в кімнаті відпочинку. Або в його «люксі», якщо в тата видався поганий день. Щонеділі Сендерсон водить його кудись пообідати. Заклад, у якому доживає свого затуманеного віку тато, насправді зветься «Відділенням „Гарвест-Гілз“ для особливого догляду», але Сендерсон вважає, що «Розкішний маєток» – точніша назва.

Вони не так уже й погано проводять час разом, і не лише тому, що Сендерсон більше не мусить міняти старому постіль, коли той сходить під себе, і вставати серед ночі, коли тато йде блукати будинком – гукає дружину, щоб посмажила йому яечню-бовтанку, чи повідомляє Сендерсону, що ті клятві пацани Фредерикси знову на задньому подвір'ї киряють і верещать один на одного (Дорі Сендерсон ось уже п'ятнадцять років як померла, а троє пацанів Фредериксів, давно вже не пацанів, переїхали). Про хворобу Альцгеймера існує такий бородатий жарт: е в ній і щось хороше – щодня знайомишся з новими людьми. А Сендерсон для себе відкрив щось насправді хороше: сценарій лишається практично незмінним. А отже, тобі майже ніколи не доводиться імпровізувати.

Узяти, наприклад, «Еплбіз». Понад три роки вони в неділю обідають у тому самому ресторанчику, і тато майже щоразу каже те саме: «Непогано тут. Треба буде ще раз навідатися». Він завжди їсть рубаний стейк, слабо просмажений, а коли приносять хлібний пудинг, повідомляє Сендерсону, що в його жінки пудинг виходить кращим. Торік у меню «Еплбіз» на Комерс-вей пудингу не було, тож тато, змусивши Сендерсона чотири

рази прочитати йому список десертів уголос і поміркувавши над ним нескінченні дві хвилини, замовив яблучний коблер[65 - Пиріг, у якому мінімум тіста й максимум начинки (яблук, ягід тощо)]. Коли пиріг принесли, тато зауважив, що Дорі подавала такий із жирними вершками. А далі просто сидів, утупившись крізь вікно в автостраду. Наступного разу він зробив таку саму ремарку, але пиріг з'їв увесь, до самісінького денця тарілки.

Зазвичай він може згадати, як звать Сендерсона і хто він йому такий, але часом зве його Реджі, іменем старшого брата. Реджі загинув сорок років тому. Коли Сендерсон збирається вже йти з «люкса» по середах (чи по неділях, коли привезе батька назад у «Розкішний маєток»), тато незмінно дякує та обіцяє, що наступного разу йому вже буде значно ліпше.

Замолоду, до зустрічі з Дорі Левін, котра зробила його цивілізованим, майбутній тато Сендерса був грубим мужиком, працював у буровій бригаді на техаських нафтових полях. Та й тепер він часом перевтілюється в себе тодішнього – чоловіка, який і не мріяв одного дня стати успішним продавцем ювелірних прикрас у Сан-Антоніо. У такі дні він прикутий до свого «люкса». Якимось він перевернув ліжко й поплатився за надмірні зусилля переломом зап'ястка. Коли черговий санітар – Хосе, татів улюбленець, – запитав, навіщо він це зробив, тато відповів: бо те падло Гантон не схотіло вимикати радіо. Жодного Гантона, звісно, не існує. Зараз ні. Колись, у минулому, може, й існував. Імовірно.

А останнім часом у тата з'явилася схильність до kleptomанії. У його кімнаті санітари, медсестри й лікарі знаходять усяку всячину: вази, пластмасові ложки-виделки з ідальні, пульт дистанційного керування з кімнати відпочинку. А якось Хосе витяг із-під татового ліжка коробку, в якій колись були американські сигари. Тепер там лежали розрізнені шматки пазлів та вісімдесят-дев'яносто гральних карт. Навіщо тато все це ховає, він нікому пояснити не може, зокрема й рідному синові, а найчастіше взагалі заперечує, що він узагалі щось брав. Якимось він повідомив Сендерсону, що то Гандерсон підкинув, щоб у нього були неприємності.

– Тату, ти маєш на увазі Гантона? – спитав Сендерсон.

Тато відмахнувся кістлявою й сухою, мов гілляка, рукою.

– Та цей лайдак тільки те й робив, що за спідницями гасав. Справжній чистопородний поцькошукач із Поцьковіля.

Але kleптофаза нібито минається (принаймні так каже Хосе), і цієї неділі його тато досить-таки спокійний. У нього не те щоб проясніло в голові, але й зовсім кепським цей день назвати не можна. Достатньо хороший день, щоб відвідати «Еплбіз». А якщо їм вдасться його пережити так, щоб тато не обмочився, то взагалі буде свято. На ньому труси-підгузок, але, звісно, від запаху вони не рятують. Тому Сендерсон завжди замовляє їм столик у кутку. Це не проблема: обідають вони о другій, а о цій порі післяцерковна юрба

вже розсотується по домівках, дивитися по телику бейсбол чи футбол.

– Ти хто? – запитує тато в машині. Днина ясна, однак прохолодна. У своїх завеликих сонцезахисних окулярах і вовняному пальті він дуже скидається на дядька Джуніора, старого гангстера з «Клану Сопрано».

– Я Дугі, – каже Сендерсон. – Твій син.

– Я пам'ятаю Дугі, – відповідає тато, – але він помер.

– Ні, тату, не-а. То Реджі помер. Він... – Сендерсон уривається й чекає, чи не договорить за нього тато. Тато не договорює. – Сталась аварія.

– П'яний був, ага? – питає тато. Навіть по стількох роках чути таке все одно боляче. Це негативний бік батькової хвороби – він вряди-годи, хоч і ненавмисне, виявляє жорстокість, а вона завдає пекучого болю.

– Ні, – відповідає Сендерсон, – у нього врізався один малий. А сам відбувся кількома подряпинами.

Тому малому зараз уже перевалило за п'ятдесят, і в нього сріблиться волосся на скронях. Сендерсон сподівається, що в цієї дорослої версії того підлітка, який убив його брата, нині сколіоз, що його дружина померла від раку яечників, що він захворів на свинку, осліп і став безплідним. Але, найімовірніше, у нього все в ажурі. Працює менеджером десь у продуктивній крамниці. А може, навіть менеджером в «Еплбіз», хай ім Бог помагає. Та й чому ні? Йому було шістнадцять. Усе вже сплигло за водою. Юнацька необачність. Документи мали засекретити. А Реджі? Його також «засекретили». Кістки всередині костюма під надгробком на Мішн-Гіл. Бувають дні, коли Сендерсон не може згадати, який він був із себе.

– Ми з Дугі колись гралися в Бетмена й Робіна, – каже тато. – То була його улюблена гра.

Вони зупиняються на світлофорі, на перехресті Комерс-вей та Ерлайн-роуд, де невдовзі й станеться халепа. Сендерсон дивиться на батька, і усмішка торкає його уста.

– Ага, тату, чудово! Був рік, коли ми навіть вийшли надвір у костюмах, на Гелловін, пам'ятаєш? То я тебе намовив. Хрестоносець у плащі й Диво-хлопчик.

Тато дивиться в лобове скло «Субару» Сендерсона й нічого не відповідає. Про що він думає? Чи його мисленнєві процеси зійшли нанівець і линуть, як порожня радіохвиля? Подеколи Сендерсон уявляє собі звук, що мусить іти від тієї рівної лінії: ммммммм. Так у давні часи, ще до появи кабельного й супутникового ТБ, звучав екран налаштування телевізора.

Сендерсон кладе руку на тонке передпліччя в рукаві пальта й по-дружньому стискає.

– Ти був у зюю п'яний, мама нетямилася від люті, зате я веселився від душі. То був мій найкращий Гелловін.

– Я при дружині ніколи не пив, – каже тато.

Так, думає Сендерсон, коли на світлофорі загоряється зелене світло. Бо вона тебе відучила.

– Тату, допомогти тобі щось вибрати з меню?

– Я й сам можу прочитати, – відповідає батько. Насправді він уже давно на це не здатний, але в їхньому кутку дуже світло, і він може пороздивлятися картинки, навіть не знімаючи своїх гангстерських сонцезахисних окулярів у стилі дядька Джуніора. До того ж Сендерсон наперед знає, що він замовить.

Коли підходить офіціант, несучи ім чай із льодом, тато повідомляє, що він буде рубаний стейк, слабо просмажений.

– Хочу, щоб він був рожевий, але не червоний, – каже він. – Червоний я відішлю назад.

Офіціант киває.

– Як завжди.

Тато дивиться на нього з підозрою.

– Квасоля чи капустяний салат?

Тато пирхає.

– Смієшся? Уся та квасоля була мертва. Того року й біжутерію продати було годі, не кажучи вже про справжні коштовності.

– Він буде салат, – каже Сендерсон. – А мені принесіть...

– Уся та квасоля була мертва! – з притиском повторює тато й кидає на офіціанта бундючний погляд, немовби каже: «Чи посмієш ти мені заперечити?»

Офіціант уже не вперше і не вдруге їх обслуговує, тому просто киває й підтверджує:

– Вона була мертва, – а потім повертається до Сендерсона й питає: – А вам, сер?

Вони обідають. Тато відмовляється зняти пальто, тож Сендерсон просить пластиковий слинявчик і пов'язує його батькові на шиї. Тато не протестує, може, навіть не помічає цього. Трохи капусти опиняється в нього на штанях, але більшу частину грибною підливки приймає на себе слинявчик. Коли вони вже доїдають, тато інформує залу, в якій майже немає людей: йому так сильно припекло попісяти, що в роті аж присмак сечі стоїть.

Сендерсон веде його до чоловічого туалету, і батько дозволяє йому розстебнути ширіньку, та коли Сендерсон пробує відтягти вниз еластичний перед трусів-підгужка, тато ляскає його по руці.

– Ніколи не лізь до чужого краника, бешкетнику, – роздратовано мовить він. – Невже ти не знаєш?

Це будить давній спогад: Дугі Сендерсон стоїть перед унітазом зі спущеними штанцями, а тато біля нього на колінах, навчає. Скільки йому тоді було років? Три? Усього два? Так, може, й тільки два, але в правдивості спогаду він не сумнівається. Він мов іскристий спалах від уламку скла на узбіччі дороги, який так влучно відбиває промінь, що аж лишає по собі слід на сітківці.

– Наготуй зброю, займи позицію, будеш готовий – відкривай вогонь, – каже він.

Тато дивиться на нього з підозрою, а потім розбиває Сендерсону серце широкою усмішкою.

– Я своїм малим так казав, коли до туалету їх привчав, – мовить він. – Дорі сказала, що це моя робота, і я з нею впорався, їй-богу.

Він випускає струмінь, і більша його частина все-таки втрапляє в пісуар. Розливається кисло-солодкавий запах. Діабет. Але яка різниця? Іноді Сендерсон думає: що раніше, то ліпше.

Коли вони повертаються до столика, тато, досі в слинявчику, виголошує свій вердикт:

– Непогано тут. Треба буде ще раз навідатися.

– Тату, на десерт щось хочеш?

Тато зважає цю думку – порожнім поглядом дивиться у вікно, рот розтулений. Чи це знову порожня радіохвиля? Ні. Цього разу ні.

– А чом би й ні? Ще влізе.

Обидва замовляють яблучний коблер. Тато роздивляється кульку ванільного на скоринці, звівши в суцільну лінію куцасті брови.

– Моя дружина подавала таке з жирними вершками. Її звали Дорі. Це від Дорін. Як у «Клубі Мікі-Мауса»[66 - Телевізійна програма виробництва студії Волта Диснея, що транслювалася з перервами з 1955 до 1996 року.]. Привіт-привіт, просимо-просимо, надзвичайно вам раді.

– Тату, я знаю. Їж давай.

– Ти Дугі?

– Угу.

– Точно? Голову мені не морочиш?

– Ні, тату, я Дугі.

Батько підносить догори ложку яблук, з якої скрапує морозиво.

– Ми ходили, правда ж?

– Ходили куди?

– По цукерки в костюмах Бетмена й Робіна.

Від несподіванки Сендерсон заливається сміхом.

– Звісно, ходили! Мама сказала, що я народився дурком, а от тобі виправдання нема. А Реджі й близько до нас підходити не хотів. Сказав, що йому огидна вся ця затія.

– Я тоді баньки залив, – каже тато й береться їсти десерт. А доівши, відригує, тицяє пальцем у вікно й каже: – Глянь на отих пташок. Ще раз, як вони звуться?

Сендерсон дивиться. Птахи купчаться на сміттебаку, що стоїть на паркувальному майданчику. Ще кілька повсідалися на паркан поза ним.

– Ворони, тату.

– Точно, Господи, я ж знав, – говорить тато. – Тоді нас ворони не діймали. У нас була пневматична гвинтівка. Ану слухай. – Він діловито нахиляється вперед. – Ми вже тут бували?

У думках Сендерсона блискавкою пролітають метафізичні можливості, що криються в цьому запитанні, і він відповідає:

– Так. Ми буваємо тут мало не щонеділі.

– Гарне місце. Але знаєш, я думаю, треба вертатись. Я стомився. Хочу отого іншого.

– Подрімати.

– Отого іншого, – каже тато й дивиться на нього бундючним поглядом.

Сендерсон жестом просить, щоб виписали рахунок. Поки він розплачується біля каси, тато з поважним виглядом, запхавши руки глибоко в кишені, прямує до виходу. Сендерсон квапливо хапає здачу й біжить стрімголов, щоб зловити двері, перш ніж тато встигне вийти на паркінг чи на чотири смуги Комерс-вей, якими летить транспорт.

– Хороший був вечір, – каже тато, коли Сендерсон застібає на ньому пасок.

– Який вечір?

– Гелловіну, дурко. Тобі було вісім, отож, тоді був тисяча дев'ятсот п'ятдесят дев'ятий. Бо ти народився в п'ятдесят першому.

Сендерсон вражено дивиться на батька, проте старий уже втупився просто поперед себе в смуги машин. Сендерсон зачинає пасажирські дверцята, обходить свій «Субару» спереду, всідається за кермо. Два-три квартали вони мовчать, і Сендерсон уже думає, що батько про все забув. Але ні.

– Коли ми прийшли до будинку Форестерів біля підніжжя пагорба... пам'ятаєш пагорб?

– Пагорб на Черч-стрит, авжеж.

– Точно! Норма Форестер відчинила двері й каже тобі... ти тоді не встиг ще й рота розкрити... каже: «Цукерки чи життя?» А тоді на мене дивиться й питає: «Цукерки чи

бухло?»

І тато сміється, так, наче іржаві завіси риплять. Такого Сендерсон від нього не чув уже з рік чи й більше. Тато навіть по стегну себе ляскає.

– Цукерки чи бухло! От уже! Ну що, ти згадав?

Сендерсон чесно намагається, але зазнає поразки. Усе, що він пам'ятає, – яким щасливим він тоді був, що тато поряд, хоч татів костюм Бетмена, нашвидкуруч склепаний, був фуфлуватим. Сіра піжама, емблему з кажаном намальовано спереду фломастером. Плащ викроїли зі старого простирадла. За пояс зі спорядженням правив шкіряний пасок, за який батько позапихав різноманітні викрутки й стамески (навіть гайковий ключ) із ящика для інструментів, що стояв у гаражі. Маскою була побита міллю балаклава, яку тато підкотив аж до носа, щоб видно було рот. Стоячи перед дзеркалом у коридорі й готуючись вийти надвір, він розтягував боки маски, щоб зробити вуха, але вони категорично відмовлялися стирчати.

– Вона запропонувала мені пляшку «Шайнера»[67 - Марка техаського пива.], – каже тато. Вони вже проїхали дев'ять кварталів по Комерс-вей і наближаються до перехрестя Ерлайн-роуд.

– І ти взяв?

Тато в ударі. Сендерсон був би щасливий, якби так тривало аж до «Розкішного маєтку».

– А то. – Він примовкає. Комерс-вей наближається до перехрестя, і ось уже дві смуги перетворюються на три. Крайня смуга ліворуч – поворотна. Для транспорту, що йде попереду, горить червоне світло, але світлофор, який регулює рух на лівоповоротній смузі, показує зелену стрілку. – У тієї бабенції буфери були що твої подушки. Кращої за неї коханки я в житті не мав.

Так, вони завдають тобі болю. Сендерсон знає про це не лише з власного досвіду, а й із розмов з іншими людьми, що мають родичів у «Маєтку». Найчастіше вони роблять це ненавмисно, але все одно це відбувається. Ті рештки спогадів, які ще лишаються при них, перетасувалися (мов ті поцуплені шматочки пазлів, що їх Хосе знайшов у сигарній коробці під татовим ліжком), і в них немає господаря, ніхто не здатен відокремити те, про що дозволено говорити, від того, про що ліпше б мовчати. Сендерсон ніколи не мав жодних причин вважати, що його батько міг бути бодай трохи невірним своїй дружині протягом усіх сорока з гаком років їхнього подружнього життя, проте чи не думають так само всі вже дорослі діти, коли шлюб їхніх батьків був безхмарним і жили вони душа в душу?

Він відводить погляд від дороги, хоче глянути на батька, і саме через це й стається аварія, а не просто одна з тих загроз зіткнення, що постійно виникають на завантажених

транспортних магістралях, таких як Комерс-вей. Та навіть попри це нічого жахливо серйозного в тій аварії нема. Сендерсон знає, що він на мить втратив пильність і перестав дивитись на дорогу, але також розуміє, що його провини не було.

На його смугу виїжджає пікап, один з тих наворочених, з величезними шинами й ліхтарями на даху. Він хоче якнайшвидше потрапити на лівоповоротну, щоб розвернутися, перш ніж згасне зелена стрілка. Задні поворотники не блимають – це Сендерсон розуміє тієї миті, коли ліва передня частина його «Субару» зіштовхується з заднім бортом пікапа. Їх із батьком обох жбурляє вперед, паски безпеки напинаються, а в гладенькому дотепер капоті «Субару» раптово настовбурчується товстий рубець. Але подушки безпеки не розкриваються. Уривчасто дзеленчить скло.

– От гад! – кричить Сендерсон. – Господи! – І тут він робить помилку. Натискає на кнопку, що опускає вікно, виставляє руку й показує пікапу середній палець. Згодом він думатиме, що зробив це тільки тому, що в салоні разом з ним сидів тато, який був в ударі.

Тато. Сендерсон обертається до нього.

– З тобою все в порядку?

– Що таке? – питає тато. – Чому ми стали?

Він розгублений, але поза тим – у нормі. Добре, що був пристебнутий, хоча, бачить Бог, нині про паски безпеки важко забути. Сучасні машини цього не дозволяють. Варто проїхати п'ятдесят футів непристебнутим – і все, вони заходяться вереском від обурення. Сендерсон перехиляється через батькові коліна, відчиняє великим пальцем руки бардачок, витягає документи на авто й страховку. А коли знову випростує спину, дверцята пікапа вже відчинені й водій чимчикує до нього, не звертаючи ні найменшої уваги на машини, які йому сигналять і маневрують, обминаючи свіжу ДТП. Машин на дорозі не так багато, як могло би бути в будній день, однак Сендерсон не бачить у цьому доброго знаку, бо дивиться на водія, що прямує до нього, і думає: «Оце я влип».

Він знає цього типа. Не особисто, звісно, але в Південному Техасі таких повно. На ньому джинси й футболка з подертими на плечах рукавами. Не обрізаними – пошарпанними так, що смужки тканини звисають на засмаглі опуклості м'язів передпліччя. Джинси приспущені на стегнах, і видно бренд білизни. Від петлі на поясі, не стягнутому ременем, до задньої кишені зміїться ланцюг, а на іншому його кінці, поза сумнівом, – великий шкіряний гаман, з логотипом геві-метал-гурту, напевно. Передпліччя й кисті рук вкриті татуваннями, навіть по шиї вгору малюнки тягнуться. Коли Сендерсон через камеру спостереження бачить такого типа на тротуарі перед своєю ювелірною крамницею, його рука сама тягнеться до кнопки, яка замикає двері. От і зараз він хотів би натиснути на кнопку, яка замикає дверцята машини, але, звичайно, це неможливо. Не слід було показувати цьому типу фак, він же навіть мав час обміркувати можливі дії, бо для цього мусив опустити скло. Але

тепер запізно.

Сендерсон відчиняє дверцята й виходить з машини, готовий утихомирювати, перепрошувати, хоч і не мусить цього робити – врешті-решт, це його татуйований підрізав, а не навпаки. Але є й щось інше, і це «щось» змушує його руки та потилицю вкритися гусячою шкірою, по якій тепер, коли він виліз із кондиційованого салону, стікає піт. Татуювання в цього типа грубі, хаотичні: ланцюги довкола біцепсів, шпичаки терну обплітають передпліччя, на одному зап'ястку – кинджал із краплиною крові, що висить на вістрі леза. У майстернях таких не набивають. Це тюремне мистецтво. У Татмена в чоботях зріст під метр дев'яносто, і важить він як мінімум дев'яносто кіло. А то й усю сотню. А Сендерсон – метр сімдесят п'ять на зріст, і вага в нього – трохи за сімдесят.

– Послухайте, перепрошую, що показав вам палець, – каже Сендерсон. – То я зопалу. Але ви виїхали на мою смугу без...

– Гля, що ти з моєю тачкою зробив! – бичує Татмен. – Я на ній і трьох місяців не проїздив!

– Нам потрібно обмінятись інформацією для страхових. – А ще їм потрібен коп. Сендерсон роззирається довкола в пошуках поліцейського, але бачить лише роззяв, які пригальмовують, щоб прикинути суму збитків, а тоді знову тиснуть на газ.

– Ти думаєш, у мене страховка є? Та кредит на цю суку стіки бабла жере, що я не вспіваю платити!

Страховка в тебе бути мусить, думає Сендерсон, такий закон. Та тільки цей гевал не вважає себе зобов'язаним щось там мати. Остаточне свідчення цьому – гумові яечка, що теліпаються під номерами.

– Ти чо мене, дебіл, не пропустив?

– Часу не було, – пояснює Сендерсон. – Ви підрізали, не блимнули...

– Я блимнув!

– Тоді чому поворотник не увімкнений? – показує Сендерсон.

– Бо ти мені, сука, фару розбив, слоняра ти! І шо я тепер своїй дівчині скажу? Вона, блядь, перший внесок платила. Та не пхай ти мені цю херню в ніс!

Він вибиває з руки на землю страховий поліс і свідоцтво про реєстрацію автомобіля, які досі простягає йому Сендерсон. Той, приголомшений, дивиться на свої документи – вони тепер лежать на дорозі.

– Я поїхав, – каже Татмен. – Я собі поремонтую, ти – собі. Отак і розбіжимося.

Пошкодження в «Субару» набагато гірші, ніж у абсурдно великого пікапа, – на півтори-дві тисячі гірші. Але навіть не це змушує Сендерсона заговорити. І не страх перед тим, що цей дуболом вийде сухим з води: усе, що Сендерсон мусить зробити, – переписати номер з таблички, під якою теліпається та гумова мошонка. І його діймає навіть не спека (колосальна, до речі). Його діймає думка про батька, який сидить на пасажирському сидінні, причмелений від заспокійливого, не розуміє, що сталося, хоче спати. Вони вже мали бути на півдорозі до «Розкішного маетку», але ж ні. Ні. Бо цьому прибацаному засранцю закортіло зрізати кут на дорозі. Прямо ж таки мусив попертися проти транспорту до тієї зеленої стрілки, поки не згасла, бо інакше світ би накрила пільма й повіяли вітри Судного дня.

– Ні, так не піде, – каже Сендерсон. – Це сталося з вашої вини. Ви мене підрізали, не ввімкнули сигналу. Я не мав часу загальмувати. Покажіть свідоцтво про реєстрацію та водійські права.

– Хрін тобі, – каже здоровило і б'є Сендерсона в живіт. Сендерсон складається навпіл; усе повітря зі свистом вилітає з легень. Дурний він був, що спровокував водія пікапа, і знав же, що не треба. Та один погляд на ті аматорські татухи, і будь-хто би зрозумів, що не треба; але він усе одно на це пішов, бо не вірив, що таке може статися серед білого дня, на перехресті Комерс-вей та Ерлайн-роуд. Він – член Американської молодіжної торгової палати. Його не били з третього класу, коли розгорілася суперечка через бейсбольні картки.

– На тобі свідоцтво, – каже Татмен. По його щоках потужно струмує піт. – Подобається? А прав у мене ніяких нема, ясно тобі? Немає, блядь. Я через тебе можу сильно попасти, і це все ти винен, бо ти сидів дрович замість дивитися, куди ідеш. Жопа ти йобана!

І після цього в Татмена зриває стріху. Може, виною всьому аварія, може, спека або ж те, що Сендерсон наполягав, щоб він показав йому документи, яких у Татмена катма. А може, його підштовхнув звук власного голосу. Сендерсон багато разів чув вислів «зірвало стріху», але усвідомлює, що досі не розумів усієї повноти значення цієї фрази. Татмен – його вчитель, і вчитель хороший. Він стискає обидві руки в один кулак, переплітаючи пальці. Сендерсон встигає помітити, що на кісточках рук Татмена вибито блакитні очі, а тоді його в голову збоку вдаряє кувалда, і він завалюється на правий борт своєї новопошкодженої машини. Він ковзає вздовж, відчуваючи, як металеве вістря розпорює тканину сорочки та шкіру під нею. Боком спливає кров, гаряча, мов лихоманка. Коліна підгинаються, і він падає на дорогу. Дивиться вниз на свої руки, не вірячи, що то його руки. Права щока гаряча й пухне, мов тісто на хліб. Праве око сльозиться.

Настає черга удару в поранений бік, трохи вище від лінії поясу. Голова Сендерсона вдаряється об правий передній колісний диск «Субару» й відскакує від нього. Він

силкується вивести з тіні Татмена. Той кричить на нього, але Сендерсон не може розібрати слів: то просто якась «ва-ва-ва» – такими звуками дорослі розмовляють з дітьми в мультиках за коміксами «Дрібнота». Він хоче сказати Татмену: ну все, все, ми просто не порозумілися, давайте все переграємо. Він хоче сказати: добре те, що добре кінчається (хоча для нього все скінчилося дуже навіть зле), ідьте своїм шляхом, а я поїду своїм, щасливої дороги, пасажири, до наступних зустрічей. Хоче сказати, але не може вдихнути повітря. Він думає: зараз у мене буде серцевий напад, може, він уже відбувається. Хоче підвести голову (якщо вже помирати, то хай перед очима буде щось цікавіше, ніж поверхня Комерс-вей і передній край власної зраненої машини), але в нього не виходить. Відчуття таке, що замість шиї в нього тепер макаронина.

Знов удар, цього разу – в м'ясисту частину лівого стегна вгору. Та раптом Татмен гортанно кричить, і дорожнє покриття заляпують червоні краплини. Сендерсон спершу думає, що потекло з його носа (або з губ від подвійної сили удару в обличчя). Але одразу ж відчуває, як на потилицю падає тепла рідина. Це наче тропічна злива. Він відповзає трохи далі, проминає капот своєї машини, а вже там збирається на силі, перевертається на спину й сідає. Дивиться вгору, мружачись у сліпуче небо, й бачить, що коло Татмена стоїть тато. Татмен хилиться вперед, наче в нього сильно розболівся живіт. А ще притискає долоню до своєї шиї, з якої раптом виріс уламок дерева.

До Сендерсона не одразу доходить, що сталося. Та потім він розуміє. Уламок дерева – то руків'я ножа, він уже не раз його бачив. Він бачить його практично щотижня. Щоб різати рубаний стейк, який тато завжди замовляє на недільний обід, ніж не потрібен, із цією стравою можна гарно впоратися за допомогою самої лише виделки, але ніж вам усе одно приносять. Це невід'ємна частина обслуговування в «Еплбіз». Тато більше не може згадати, котрий із синів приїздить його навідати чи що його дружина померла; він, напевне, вже не пам'ятає свого другого імені – однак схоже на те, що тієї мудрої безжальності, яка допомогла йому піднятися від грубого робітника без університетської освіти і влитися до прошарку середнього класу в ролі продавця коштовностей у Сан-Антоніо, він ще не розгубив.

Він змусив мене подивитися на птахів, думає Сендерсон. На ворон, що сиділи на сміттовому баку. Тоді й потягнув зі стола ніж.

Татмен утратив цікавість до чоловіка, що сидить на дорозі, й навіть одного-єдиного погляду не кидає на старого, який стоїть біля нього. Татмен розкашлявся. І щоразу, як він кашляє, з рота пирскають дрібні червоні краплини. Одна рука тримає ніж, що стирчить із шиї, силкується його витягти. Кров стікає збоку по футболці й заляпує джинси. Не розгинаючись і не припиняючи кашляти, він рушає в бік перехрестя Комерс та Ерлайн (де весь транспорт зараз стоїть). І чомусь невимушено змахує вільною рукою: привіт, ма!

Сендерсон підводиться з землі. Ноги тремтять, але втримують його. Десь віддалік уже виють сирени. Так, звісно, тепер ці копи ідуть. Тепер, коли все скінчено.

Сендерсон обіймає батька за плечі.

– Тату, ти як?

– Той мужик тебе бив, – спокійно, буденним тоном каже тато. – Хто він?

– Не знаю. – Сльози струмують по щоках Сендерсона. Він витирає їх рукою.

Татмен падає на коліна. Кашляти він перестав. Тепер тільки тихо харчить. Більшість людей тримаються віддалік, але кілька сміливців усе ж таки підходять, бажаючи допомогти. Сендерсон думає, що йому вже нічим не допоможеш, але прапор ім у руки.

– Реджі, ми поїли?

– Так, тату, поїли. Я Дугі.

– Реджі помер. Це ж ти мені казав?

– Так, тату.

– Той мужик тебе бив. – Обличчя в його батька кривиться, мов у тієї дитини, що до краю виснажилась і дуже хоче в ліжечко. – У мене голова болить. Їдьмо вже, тут нудно. Я хочу лягти.

– Треба зачекати копів.

– Чому? Яких копів? Хто цей чоловік?

Сендерсон відчуває запах лайна. Батько щойно наклав у труси.

– Тату, ходімо, посаджу тебе в машину.

Батько дозволяє Сендерсону повести себе до пасажирського сидіння повз зім'ятий перед «Субару».

– А гарний Гелловін був, скажи?

– Так, тату, гарний. – Він допомагає вісімдесятирічному Хрестоносцю в плащі залізи в машину й зачиняє дверцята, щоб не випускати назовні прохолоду. Під'їжджає перша машина міської поліції, копи вимагають показати посвідчення особи. Шістдесятиоднорічний Диво-хлопчик, затискаючи долонями поранений бік, човгає до дверцят водія, щоб підняти документи з проїжджої частини.

Джонови Ірвінгу

У передмові до «Бетмена та Робіна» я вже писав, що часом – надзвичайно рідко – ти отримуєш кухлик з уже приєднаним до нього вушком. Боже, як мені це подобається! Займаєшся собі своїми справами, ні про що конкретне не думаєш, і раптом – бабах! – Термінова Служба Доставки приносить тобі чудову та вже завершену історію. Все, що тобі лишається зробити, – записати її.

Якось у Флориді я вигулював на пляжі свого пса. Стояв січневий холод, тому там нікого, крім мене, не було. Раптом я побачив попереду щось на кшталт написів на піску. Наблизившись, зрозумів, що то лишень гра світла та тіні. Однак письменницький розум – справжнє звалище химерної інформації, а побачене нагадало мені одну стару цитату (потім з'ясувалося, що її автор – Омар Хайям): «Рухомий Перст писав, скінчивши – далі рушив». Тоді мені уявилося чарівне місце, де невидимий Рухомий Перст писав на піску жахливі речі. Ось так і з'явилася ця історія. Вона має один із моїх улюблених фіналів – можливо, не такий, як у «Серпневій спеці» В. Ф. Гарві[68 - Вільям Фраер Гарві (1885–1937) – британський автор оповідань у жанрі містики та горору. «Серпнева спека» – один із найвідоміших його творів, написаний 1910 року. На основі оповідання було створено три радіовистави.] (цей уже став класикою), але в одній із них стихії.

Дюна

Суддя залазив до каяка під ясным ранковим небом. Процес той був дуже повільним і забрав у незграбного діда цілих п'ять хвилин. Він розмірковував над тим, що тіло старої людини – лише лантух болю та приниження. Вісімдесят років тому, в десятирічному віці, він стрибав у дерев'яне каное та відчалював від берега без громіздкого рятувального жилета, без турбот і вже точно без сечі, яка б просочувалася крізь труси. Кожна подорож до маленького безіменного острова, що лежав за двісті ярдів від берега, ніби затонула субмарина, починалася з неймовірного та тривожного збудження. Тепер зосталася тільки тривога. А також біль, центр якого, здавалося, ховався десь глибоко в кишках і радіальними колами розходився по всьому тілу старого. Та він досі здійснював цю мандрівку. У присмерку останніх років багато що втратило для нього привабливість – майже все, насправді, – але не дюна на дальньому краї острова. У жодному разі не дюна.

Коли він тільки відкривав для себе дюну, то гадав, що її змиє перший же шторм. А коли

1944 року ураган потопив есмінець «Воррінгтон» біля Веро Біч[69 - 13 вересня 1944 р. великий атлантичний ураган затопив есмінець «Воррінгтон». Унаслідок кораблетрощі загинула 251 людина. Корабель було названо на честь видатного офіцера військово-морських сил Льюїса Воррінгтона.], Суддя вже не мав щодо цього жодних сумнівів. Та коли розвіднілося, острів усе ще був на місці. Отже, була і дюна, хоча дужий (до ста миль на годину) вітер вимів геть весь пісок, залишивши по собі тільки голі скелі та корали. Роками він намагався збагнути, чи магія була в ньому чи в самій дюні. Можливо, у них обох, але, звісно, основна сила крилася в дюні.

З 1932 року й до сьогодні він перетнув цей короткий відрізок води понад тисячу разів. Зазвичай там не було нічого, окрім каміння, чагарників та піску, однак часом траплялося й дещо інше.

Зрештою вмовившись у каяку, він заходився повільно гребти від пляжу до дюни. Його білі кучері майоріли навколо майже лисого черепа. Над головою Судді, ведучи свої огидні бесіди, кружляли кілька грифів-індичок. Колись він був сином найбагатшої на всьому узбережжі Флориди людини, потім став юристом, згодом – суддею округу Пінеллас, а опісля його призначили у Верховний Суд штату. За правління Рейгана йому пророчили Верховний Суд США, але цьому так і не судилося здійснитися, і вже через тиждень після обрання президентом того ідіота Клінтона суддя Гарві Бічер – просто Суддя для численних знайомих (справжніх друзів у нього не було) у Сарасоті, Оспрі, Нокмісі та Венісі – пішов у відставку. Чорт, та він ніколи не любив Таллахассі. Надто вже там холодно.

До того ж це було надто далеко від острова та його незвичайної дюни. Ранньої пори, долаючи коротку дистанцію по гладкій воді, він навіть ладен був визнати, що став залежним від світанкових мандрівок. Але чи зміг би хто опиратися цьому?

На східному кам'янистому березі, просто з тріщини в укритій пташиним лайном брилі, випинається сучкуватий кущ. Старий причалює тут і завше обережно зав'язує вузол. Зовсім не хочеться лишитися тут назавжди. Батьківський маєток (подумки Суддя досі називав так свою оселю, хоча старий Бічер і помер іще років сорок тому) розкинувся на дві квадратні милі на березі Мексиканської затоки. А будинок надто далеко, по той бік Сарасотської бухти, тож ніхто не почує його воцання. Томмі Кертіс, його управитель, можливо, помітить, що господар зник і піде на розвідку, але швидше за все вирішить, що Суддя замкнувся у своєму кабінеті – він сидів там цілими днями, і, як гадала більшість, працював над своїми мемуарами.

Колись місіс Рілі занепокоїлася б, якби він не вийшов зі свого кабінету на ланч, от тільки тепер він майже не їв посеред дня (позаочі вона кликала його «сухорebroю жердю», але остерігалася казати це йому в обличчя). Інших працівників у маєтку не було, а Кертіс та Рілі знають, що Суддя дуже дратується, коли його відволікають. Насправді відволікати не було від чого: за останні два роки він додав до мемуарів рядочок, не більше, і глибоко в душі розумів, що так ніколи їх і не завершить. Недописані спогади Судді з Флориди?

Невелика втрата. А ту історію, яку варто було б розказати, він ніколи не запише.

Вилазив із каяка він ще повільніше, ніж залазив туди. Раз навіть бухнувся на спину, наче черепаха, замочивши сорочку та штани дрібними хвильками, що котилися по прибережній гальці. Бічера це не обходило. Падав він далеко не вперше, але ніхто цього не бачив. Старий припускав, що чинить вельми необачно, не полишаючи ці подорожі у своєму віці. Хай навіть острівець дуже близько до великої землі. Однак він просто не міг спинитися. Наркотик є наркотик.

Бічер зіп'явся на ноги та тримався за живіт, поки біль не минув. Обтрусив штани від піску та мушель, двічі перевірів мотузку, якою прив'язав човен, а тоді запримітив грифа, що вмовстився на найбільшій скелі острова та пильно дивився на старого.

– Здоров! – крикнув він огидним для себе голосом – надтріснутий і непевний, він би більше пасував старій бабері в чорній сукні. – Гей ти, педрило! Займайся своїми справами!

Шелеснувши обшарпаними крильми, стерв'ятник залишився там, де і був. Його дрібні, як намистинки, очі ніби промовляли: «Ні, пане Суддя: сьогодні ти – моя справа».

Бічер нахилився, підняв камінь побільше і швиргнув ним у птаха. Цього разу той таки полетів геть. Шурхіт крил нагадував тріск, із яким рветься одяг. Гриф перелетів через коротку смугу води та приземлився на пірс Судді. «Не тікаєш, – подумав суддя – лихий знак». Йому згадалося, як Джиммі Кеслоу з патрульної служби Флориди розповідав, що грифи знають не тільки, де є падло: ім також відомо, де воно буде.

– Уже й не злічити, – сказав Кеслоу, – скільки разів я бачив, як ці бридкі виродки кружляли якраз над тим місцем у Тамаямі, де за день або два мала трапитися жахлива аварія. Звучить, як божевілля, знаю, але кожен коп скаже вам те саме.

На цьому маленькому безіменному острові майже завжди є грифи. Може, земля ім тут відгонить смертю, чому ні?

Суддя посунув протоптаною ним за всі ці роки вузькою стежкою. Він погляне на дюну на тому боці острова, де в піску немає камінців та мушель, а тоді повернеться до каяка і вип'є холодного чаю з маленької фляжки. Може, навіть подрімає під ранковим сонечком (як і всі дев'яносторічні, він часто куняв), а коли прокинеться (якщо прокинеться), то вирушить у зворотну дорогу. Суддя казав собі, що дюна, як завжди, буде лише м'яким схилом піску, але він знав, що цього разу все буде інакше.

Клятий стерв'ятник також про це знав.

Старий провів багато часу на піщаному березі, зчепивши покручені часом пальці за спиною. Боліла спина, плечі, стегна, та найбільше у нього боліли кишки. Та він не звертав

на все це жодної уваги. Може, якимось пізніше, але не тепер.

Він поглянув на джунглі та напис на ній.

Ентоні Вейленд прибув до Бічерового маєтку в Пелікан Пойнт рівно о сьомій вечора, як і домовлялися. Єдина риса, яку Суддя завжди цінував – як у залі суду, так і поза нею, – це пунктуальність, і хлопчик був пунктуальним. Він нагадав собі не називати Вейленда хлопчиком в обличчя (хоча це південь, тож «синку» цілком згодиться). Вейленд же так і не зрозуміє, що коли тобі дев'яносто, хлопчиком видається кожен, кому менше шістдесяти.

– Дякую, що завітали до мене, – промовив Суддя, проводжаючи Вейленда до свого кабінету. В домі були тільки вони – Кертіс та місіс Рілі вже давно поїхали додому в Нокміс. – Ви принесли всі необхідні документи?

– Так, звісно, пане Суддя, – сказав Вейленд. Він відкрив адвокатський кейс і дістав звідти важкий стос документів, скріплених великою залізною скріпкою. Не пергамент, звісно, як бувало в старі часи, але ці аркуші все одно не втратили своєї цінності та ваги. На першому з них виднівся напис жирним зловісним шрифтом (Суддя завше називав його покійницьким): «Остання Воля та Заповіт Гарві Л. Бічера».

– Знаєте, мене трохи дивує, що ви не уклали цей документ самостійно. Та ви ж, напевно, про спадкове право Флориди вже встигли забути значно більше, ніж я коли-небудь знав.

– Можливо, і так, – відказав Суддя найсухішим із можливих тоном. – У моєму віці люди часто забувають навіть про найважливіше.

Вейленд почервонів як рак.

– Я не мав на увазі...

– Я знаю, що ви мали на увазі, – промовив Суддя, – і не беру це близько до серця. Ніскілечки. Але коли ви вже спитали... Вам відоме старе прислів'я, що в того, хто виступає власним адвокатом, – дурний клієнт?

Вейленд ощирився:

– Знаю, і сам повсякчас послуговуюся ним, коли вдягаю шапочку громадського захисника, а мені якийсь дурнувятий домашній тиран або водій, який, збивши людину, змився з місця злочину, розповідає, що сам захищатиме себе в суді.

– Вірю, що послуговуєтеся, от тільки це прислів'я має продовження: а в юриста, що

виступає власним адвокатом, – найдурніший клієнт. Це стосується як кримінального, так і цивільного чи спадкового права. Тож, можливо, варто перейти до справ? Часу не так багато. – Суддя вклав в останню фразу іще одне, зрозуміле тільки йому значення.

Вони перейшли до справ. Місіс Рілі залишила їм каву без кофеїну, від якої Вейленд відмовився, надавши перевагу колі. Він робив численні нотатки, поки Суддя диктував текст своїм сухим юридичним голосом, додаючи нові пункти в старий заповіт. Головним нововведенням були чотири мільйони доларів для сарасотського Товариства охорони природи та пляжів. Для отримання коштів їм доведеться подати петицію до Законодавчих органів штату, щоб один острів біля узбережжя Пелікан Пойнт отримав статус заповідника, закритого для людей.

– У них не буде з цим жодних проблем, – сказав Суддя. – Ви можете самі підсобити їм із юридичними тонкощами. Я волів би, щоб це було на громадських засадах, але вирішувати вам. Одна поїздка до Таллахассі має все владнати. Лишень клаптик піску, на якому не росте нічого, крім чагарників. Губернатор Скотт та його дружки-чаювальники[70 - Рух Чаювання (англ. The Tea Party movement (TPM)) – американський популістський політичний рух. Вважають, що він поєднує ідеологію консерватизму і лібертаріанства. Учасників Руху чаювання називають чаювальниками.] будуть задоволені.

– Чому, пане Суддя?

– Бо наступного разу, коли «охоронці природи та пляжів» придуть до них жебрати, вони зможуть відповісти: «Хіба старий Суддя Бічер не дав вам чотири мільйони? Вимітайтеся звідси та глядіть, аби двері не бемкнули вас по дупах.»

Вейленд погодився, що, ймовірно, саме так все і буде, а потім двоє чоловіків перейшли до дрібніших пунктів заповіту.

– Щойно я оформлю попередній текст документа, нам знадобляться два свідки та юрист, – нагадав Вейленд, коли вони закінчили.

– Я б хотів усе завершити з цим документом, просто для певності, – сказав Суддя. – Якщо зі мною щось трапиться до затвердження, він має набрати чинності. Оскаржувати заповіт немає кому. Я пережив їх усіх.

– Мудрий застережний захід, пане Суддя. Добре було б потурбуватися про це сьогодні. Ваші управитель та економка...

– Повернуться не раніше восьмої ранку, – повідомив Бічер. – Але завтра ця справа буде найпріоритетнішою з усіх. Гаррі Стейнз із Вамо-роуд – нотаріус, він точно буде радий завітати до мене, перш ніж іти у свою контору. Він мені винен кілька послуг. Давайте-но сюди документи, синку. Я замкну їх у сейфі.

– Принаймні, я хотів би... – Вейленд миттєво замовк, побачивши простягнуту до нього скрючену руку. Коли член Верховного Суду штату (хай навіть у відставці) простягає до тебе свою руку, будь-які заперечення мають зникнути. Що за чорт, це ж лише попередня версія, яку все одно треба буде замінити остаточною. Юрист віддав старому ще не підписаний заповіт і спостерігав, як Бічер із болем підвівся і зсунув картину з краєвидами болотистих низовин Флориди з таємних завіс. Суддя ввів правильний шифр, навіть не намагаючись закрити від огляду панель із комбінацією, і кинув свій заповіт на те, що, на думку Вейленда, виглядало як неохайна, чорти б її узяли, купа готівки.

– Ось так! – сказав Бічер. – Усе зроблено та замкнено. Залишилося тільки підписати. Може, вип'ємо, щоб відсвяткувати це? У мене є чудовий односолодовий скотч.

– Що ж... Гадаю, одна склянка мені не зашкодить.

– Раніше вона також ніколи мені не шкодила, хоча тепер усе навпаки. Сподіваюся, ви мені подаруєте, якщо я не приєднаюся до вас. Кава без кофеїну та трохи солодкого чаю – це найміцніші з напоїв, які я тепер п'ю. Живіт замучив. Льоду?

Вейленд підняв два пальці, і Бічер з повільною старечою церемоніальністю поклав два кубики до напою. Вейленд відсorbнув трохи, і щоки його миттю залила фарба. Суддя Бічер подумав, що так червоніє людина, яка любить часом закладати за комір. Опустивши склянку, Вейленд спитав:

– Ви не проти, якщо я спитаю, звідки такий поспіх? Сподіваюся, з вами все гаразд? Як не брати до уваги болю в животі.

Суддя дуже сумнівався, що юного Вейленда це хоч трохи обходило. Він був не сліпим.

– Здоровісінький, – погойдуючи рукою, Суддя з крехтінням сів. А потім, подумавши трохи, додав: – Ви справді хочете знати, чому ми квапимося?

Вейленд обміркував запитання – це сподобалося Бічеру. Потім кивнув.

– Треба було вирішити питання з отим островом, про майбутнє якого ми щойно подбали. Ви його, ймовірно, навіть ніколи не помічали, правда ж?

– Не можу стверджувати, що бачив його.

– Більшість людей не помічають його. Цей старий острівець ігнорують навіть морські черепахи. Тим не менш він особливий. Ви знали, що мій дід воював в іспансько-американській війні?

– Ні, сер, не знав. – Вейленд говорив із надмірною повагою, і Бічер знав, що хлопчик думає, нібито мізки в старого Судді пішли в розвідку. Але малий помилявся: розум Бічера ніколи ще не був настільки ясним. Тепер коли Суддя заговорив, то раптом збагнув, що справді хоче розповісти цю історію хоча б раз перед тим, як...

Одним словом, перед тим.

– Так. Є навіть фотографія, де він стоїть на вершині пагорба Сан-Хуан. Це десь неподалік. А ще дідусь заявляв, що брав участь у Громадянській війні, та коли я трохи покопався в родинній історії – самі розумієте, для мемуарів, – то з'ясував, що насправді ним там і не пахло. У кращому разі в ті часи він міг бути малюком, якщо взагалі встиг з'явитися на світ. Та мій дідусь був дуже цікавим джентльменом: він умів переконувати мене в правдивості навіть найхимерніших історій. Зрештою, чому б і ні? Я ж був лише дитиною, яка ще зовсім недавно вірила в Санта Клауса та зубну фею.

– Він був адвокатом, як ви та ваш батько?

– Ні, синку, він був злодієм. Справжнісіньким злодюгою. Тягнув собі все, що погано лежало. От тільки, як і більшість злодіїв, що їх так і не спіймали, – як, наприклад, нашого чинного губернатора, – він називав себе бізнесменом. Його головним бізнесом – і головним предметом розкрадання – була земля. Дідусь за безцінь скуповував у Флориді угіддя, які аж кишіли блошицями та алігаторами, та продавав їх утридорога таким легковірним дурням, як я в дитинстві. Бальзак колись казав: «За кожним великим статком стоїть великий злочин». Це абсолютна правда щодо родини Бічерів. Та все ж не забувайте, будь ласка, що ви – мій адвокат, тому все, що я розповідаю, має лишатися за зачиненими дверима.

– Звісно, пане Суддя. – Вейленд зробив ще ковточок. Без сумніву, це найкращий скотч з усіх, які йому доводилося куштувати.

– Саме дідусь Бічер показав мені той острівець. Мені було десять. Того дня його лишили наглядати за мною, хоча, певно, старий насправді хотів лише тиші та спокою. Або чогось трішки галасливішого: у нас була гарненька покоївка, і він, мабуть, плекав надії зазирнути до неї під спідничку. Тож він розповів мені, що Едвард Тіч – знаний як Чорна Борода[71 - Едвард Тіч на прізвисько Чорна Борода – англійський пірат, що грабував кораблі у 1716–1718 рр. у Карибському морі. Саме Тіч став прототипом пірата Флінта в романі Роберта Льюїса Стівенсона «Острів скарбів».] – міг закопати там величезний скарб. «Досі ніхто не знайшов його, Гейві, – мовив він тоді (дідусь завжди називав мене саме Гейві), – та тобі може пощастити. Цілий статок у золотих дублонах[72 - Дублон – іспанська золота монета, що карбувалася з 1556 до 1849 року.] і ювелірних прикрасах». Гадаю, ви здогадуєтеся, що я зробив далі.

– Певно, ви таки пішли туди, залишивши дідуся розважатися з покоївкою.

Суддя кивнув і усміхнувся:

– Я взяв старе дерев'яне каное, пришвартоване до пірса. Веслував, наче вогню вхопивши, – аж вітер у вухах свистів. Менш ніж за п'ять хвилин дістався туди. Сьогодні дорога забирає втричі більше часу, і то, це ще як вода спокійна. Весь острів – суцільні скелі, вкриті чагарниками з боку материка. Та на березі, що виходить до Мексиканської Затоки, є хороша піщана дюна. Вона ніколи не зникає. Я там буваю з вісім десятків років, але за цей час вона нітрохи не змінилася. Принаймні, візуально.

– Гадаю, ви так і не знайшли скарб?

– У певному сенсі знайшов, от тільки не прикраси і не золото. На піску тієї дюни було ім'я. Здавалося, хтось вивів його паличкою, от тільки жодної палиці я там не бачив. Літери глибоко врізалися в пісок, і сонце, відкидаючи тіні, надавало їм особливої об'ємності. Здавалося, ніби вони зависли над дюною.

– Що то було за ім'я, пане Суддя?

– Гадаю, вам варто побачити, як це було написано, тоді зрозумієте.

Суддя бере аркуш паперу з верхньої шухляди письмового столу, щось охайно на ньому пише, а тоді повертає папірець до Вейленда, щоб той міг прочитати: РОБІ ЛЯДУШ.

– Гаразд... – насторожено промовив Вейленд.

– Іншого дня я точно пішов би шукати піратські скарби з тим хлопчиком – він був моїм найкращим другом, а ви знаєте, як хлопці ставляться до найкращих друзів.

– Нерозлучні, – сказав Вейленд, посміхаючись. Певно, пригадав свого найкращого друга давноминутих днів.

– Нерозлийвода, – погодився суддя. – Але того літа вони з батьками поїхали провідати маминих родичів чи то у Вірджинію, чи то в Меріленд... Коротше, кудись на північ. Тож я лишився сам-один. Та слухайте уважно, адвокате. Справжнє ім'я хлопчика – Роберт Лядусет.

І знову Вейленд каже:

– Гаразд...

Суддя подумав, що ця примовка адвоката може з часом почати дуже дратувати, але оскільки старий усе одно не матиме нагоди переконатися в цьому, він просто повів далі:

– Він був моїм найкращим другом, а я – його. Але ж ми також товаришували з цілою ватагою хлопців, і всі називали його Робі Лядуш. Розумієте?

– Здається, так, – відповів Вейленд, але суддя бачив, що насправді адвокат геть нічого не розумів. Факти просто не піддавалися усвідомленню. У Бічера було значно більше часу, щоб обдумати це все довгими безсонними ночами.

– Згадайте: мені було десять. І якби хтось попросив мене написати прізвишко друга, я б це зробив саме так, – суддя торкнувся напису «РОБІ ЛЯДУШ». І майже сам до себе мовив: – Тобто якась частина чарів ішла від мене. Мала йти від мене. Питання лише: яка?

– Кажете, ви не писали те ім'я на піску?

– Ні. Гадаю, я чітко висловився щодо цього.

– То, може, це зробив хтось із ваших друзів?

– Вони всі були з селища Нокоміс і навіть не знали про існування того острівця. З власної волі ми б ніколи не попливли на таку нудну маленьку скелю. Тільки Робі знав про неї, бо також був із Пойнта, але тої миті він перебував за сотні миль на північ.

– Гаразд...

– Мій друзяка Робі так ніколи й не повернувся з тих канікул. Десь за тиждень ми дізналися, що він упав з коня, коли їздив верхи. Зламав шию. Миттєво помер. Це розбило серце його батькам. І мені, звісно, також.

Доки Вейленд обмірковував почуте, запала тиша. Доки вони обидва це обмірковували. Удалині було чути, як гелікоптер вривався в небо над затокою. «То УБН[73 - Управління боротьби з наркотиками (англ. Drug Enforcement Administration, DEA) – агенція, що входить до складу Департаменту юстиції США.] вишукує наркодилерів», – майнуло в голові Судді. Він щонаочі це чує. Настала нова епоха, і суддя був би радий заховатися від неї.

Нарешті Вейленд промовив:

– Ви сказали саме те, про що я думаю?

– Ну, я не знаю, – відповів Суддя. – А що, на вашу думку, я сказав?

Але Ентоні Вейленд був адвокатом, тому вміння уникати незручних ситуацій ніколи не зраджувало йому.

– Ви розповіли дідусеві?

– Коли прийшла телеграма про загибель Робі, я не міг йому про це розповісти, адже старий уже поїхав. Він ніколи довго не затримувався на одному місці. Наступного разу ми побачили його через півроку чи навіть пізніше. Ні, я зберіг це в таємниці. І подібно до Марії, яка породила Ісуса, зберігав те все, розважаючи, у серці своїм.

– І до якого висновку ви дійшли?

– Я і далі плавав на каное до того острова подивитися на дюну – ось і відповідь на ваше запитання. Там не було нічого... нічого... і знову нічого. Гадаю, я вже ладен був забути про все це, аж раптом одного дня після школи побачив інше ім'я, написане на піску. Надруковане на піску, якщо бути абсолютно точним, як це притаманно юристам. І знову жодної палиці. Та я подумав, що її просто могли викинути у воду. Цього разу з'явилося ім'я Пітера Олдерсона. Воно нічого для мене не означало, аж доки за декілька днів не трапилося дещо. Щовечора я ходив на той кінець вулиці по газету – це був мій обов'язок. А повертаючись назад під'їзним шляхом, я мав звичку проглядати першу шпальту – ви самі їхали сюди, тож знаєте, що ця дорога тягнеться на добру чверть милі. Улітку мене цікавили успіхи «Вашингтонських сенаторів», адже в ті дні вони були найпівденнішою з усіх знаних нам команд.

Того дня мою увагу привернув заголовок наприкінці першої шпальти: «ТРАГІЧНА ЗАГИБЕЛЬ МИЙНИКА ВІКОН». Бідолашний мив вікна на третьому поверсі громадської бібліотеки Сарасоти, коли рихтування, на якому він стояв, не витримало. Його звали Пітер Олдерсон.

На обличчі Вейленда було написано, що він вважав, ніби суддя насміхається з нього. Або ж у старого просто розігралася фантазія. Також Суддя бачив, як Вейленд насолоджується пригощанням і не відмовляється від випивки, коли господар доливав йому келих. Зрештою, не мало значення, чи вірив йому молодик, чи ні. То неймовірна розкіш – говорити про це.

– Певно, ви здогадуєтеся, чому я постійно подумки повертаюся до того моменту і все намагаюся збагнути, у чому ж секрет, – мовив Бічер. – Я знав Робі, і помилка в написанні його імені була моєю помилкою. Та я ніколи не зустрівся з цим мийником вікон. У будь-якому разі, відтоді дюна по-справжньому полонила мене. Я почав бувати там щодня, і ця звичка збереглася в мене до глибокої старості. Я поважаю те місце, боюся його, та в першу чергу залежу від нього.

З плином часу багато імен з'являлося на тій дюні, і люди, яким належали ті імена, завжди помирили. За тиждень, часом два. Більше місяця не протягнув ніхто. Когось із тих людей я знав особисто, і якщо в них було прізвище, то саме прізвище і з'являлося на піску. А одного дня 1940-го я приплив туди та побачив слова «ДІДУСЬ БІЧЕР», виведені на піску.

Він помер за три дні в Кі-Весті. Серцевий напад.

З виглядом людини, що потурає психічно хворому, котрий поки що не становить загрози, Вейленд запитав:

– А чи не намагалися ви коли-небудь втрутитися в цей... цей процес? Наприклад, зателефонувати дідусеві й порадити йому піти до лікаря?

Бічер заперечно похитав головою.

– Я не знав, що це був саме серцевий напад, аж доки патологоанатом округи Монро не повідомив нам це, розумієте? Міг же трапитися і нещасний випадок або навіть вбивство. Без сумніву, людей, які ненавиділи мого дідуся, не бракувало: його махінації були не вельми чистими.

– Та все ж...

– Правда, адвокат, полягає в тому, що я боявся. Я відчував – і досі відчуваю, – неначе на тому острові є щось на кшталт дверей, які трохи прочинилися. З одного боку – те, що ми звикли називати реальним світом. А з іншого – вся машинерія всесвіту, який летить на межі швидкості. Тільки дурень наважився б просунути руку в ці коліщата в марній спробі зупинити їх.

– Судде Бічере, якщо ви хочете, аби ваші папери були офіційно затверджені судом, краще помовчати про це все. Певно, ви гадаєте, що ніхто не може оскаржити ваш заповіт, та коли на кону стоять великі суми грошей, всілякі родичі в сьомому чи восьмому коліні з'являються невідомо звідки. А ви самі знаєте перевірений часом критерій – «бути в здоровому глузді».

– Я тримав це в собі вісімдесят років, – мовив Бічер, і в його голосі Вейленд вловив звичне суддівське «протест відхилено». – Ні слова до сьогодні. І я певен, що ви також мовчатимете про це.

– Гаразд, – мовив Вейленд. – Звісно.

– Коли на піску з'являлися імена, я завжди почувався по-особливому схвильованим – е в цьому щось хворобливе, я певен, – і тільки одного разу справді нажаханим. Того єдиного разу я неймовірно злякався і веслував до Пойнта так, наче за мною гналися пекельні пси. Розповісти вам?

– Якщо ваша ласка. – Вейленд підняв келих і зробив ще ковток. Чому б і ні? Зрештою, оплата ж погодинна.

– Це трапилося 1959-го. Я все ще мешкав у Пойнті. Я завжди тут мешкав, окрім тих кількох років у Таллахассі, але про них краще не згадувати... Хоча тепер мені здається, що вся моя ненависть до того забитого провінційного містечка (принаймні її частина) була лишень замаскованою тугою за островом і за дюною. Я губився в здогадах, що я пропускав. Кого я пропускав. Розумієте, можливість читати некрологи заздалегідь наділяє людину неймовірним почуттям влади. Це може видатися неприємним. Як, зрештою, і будь-яка правда.

Отже. 1959-й. Гарві Бічер працює адвокатом у Сарасоті та мешкає в Пелікан Пойнт. Якщо не було дощу, то, повернувшись з роботи, я завжди переодягався в старий одяг і веслував до острова, щоб до вечері поглянути, що там і як. Того дня я надовго затримався в офісі, тож до часу, коли я дістався до острова, пришвартувався і підійшов до дюни, сонце вже перетворилося на велетенську червону кулю – так часто буває тут, над затокою. Побачене приголомшило мене. Я буквально не міг поворухнутися.

Того вечора на піску з'явилося не одне ім'я, а безліч, і в багряному призахідному світлі здавалося, ніби всі вони написані кров'ю. Вони наповзали одне на одне, спліталися гадюками, писалися зверху і знизу. По всьому периметру дюна була встелена гобеленом імен. Написані ближче до краю вода вже наполовину розмила.

Гадаю, я тоді закричав. Не пам'ятаю напевне, але, мабуть, було саме так. А що я дійсно запам'ятав, то це як вирвався із заціпеніння та кинувся бігти так швидко, як тільки міг, униз стежиною, де було пришвартовано мое каное. Здавалося, минула вічність, доки я розплутав вузол, а потім штовхнув каное на воду – перш ніж сам встиг залізти в нього. Тоді я змок до нитки. Диво, що взагалі не перевернувся. Хоча це було в ті часи, коли я легко міг доплисти до берега, штовхаючи каное поперед себе. Не так, як зараз: якщо я перевернуся на човні тепер, то це вже буде останній раз. – Суддя осміхнувся. – Втім, повернімося до наших справ.

– Тоді, гадаю, вам варто лишатися на березі – принаймні, доки ваш заповіт не буде підписано, засвідчено та нотаріально завірено.

Суддя Бічер нагородив молодика холодною посмішкою.

– Вам не варто перейматися щодо цього, синку, – мовив він. Старий визирнув за вікно, на затоку. Його довгасте обличчя завмерло в задумі. – Ті імена... Я досі бачу, як вони топчуть одне одного за місце на криваво-червоній дюні. А за два дні літак «TWA»[74 - «Trans World Airlines» – авіакомпанія США, заснована 1925 року. У 138 р. 25 % акцій компанії купив відомий американський мільярдер Говард Г'юз – американський інженер, підприємець, піонер авіації та продюсер.] розбився в Глейдс дорогою до Маямі. Усі сто дев'ятнадцять душ, які перебували на борту, загинули. Список пасажирів надрукували в газеті. Я впізнав деякі імена. Я впізнав багато з них.

– Ви бачили їх. Ви бачили ці імена.

– Так. Кілька місяців по тому я тримався подалі від острова, пообіцявши собі ніколи більше не наближатися до нього. Гадаю, наркомани дають собі такі самі обіцянки щодо зілля, чи не так? Моя рішучість із часом ослабла, як і їхня, тож я повернувся до старої звички. А тепер, адвокате, чи розумієте ви, чому я викликав вас сюди завершити мій заповіт і чому саме сьогодні?

Вейленд не вірив жодному слову, але, як і будь-яка вигадка, ця історія мала внутрішню логіку. Її вельми легко простежити. Судді – дев'яносто: колись рум'яне обличчя набуло землистого відтінку, колишня тверда хода стала непевною і обережною. Певно, він страждає від болю, адже різко втратив вагу.

– Гадаю, сьогодні ви побачили на піску своє ім'я, – мовив Вейленд.

Суддя Бічер здивовано глянув на нього, а тоді осміхнувся. Це був жахливий осміх, який перетворив вузьке блідаве обличчя старого на маску смерті.

– О ні, – мовив він. – Не своє.

З думками про В.Ф. Гарві

У житті повно Великих Питань, чи не так? Фатум чи доля? Рай чи пекло? Кохання чи зваба? Поміркованість чи імпульсивність?

«Бітлз» чи «Стоунз»?

Для мене на першому місці завжди були «Стоунз», бо «Бітлз» якось розм'якли, щойно стали Юпітером Сонячної системи поп-музики (моя дружина колись називала сера Пола Маккартні «очима старого пса», і ця фраза досить точно передає мої відчуття). Але ранні «Бітлз»... о, вони грали справжній рок, і я досі залюбки слухаю деякі старі записи, здебільшого кавери[75 - Кавер-версія – авторський музичний твір (здебільшого популярний), який виконується іншим музикантом чи колективом.]. Інколи навіть хочеться трохи потанцювати.

Найбільше я любив їхню версію класики Ларрі Вільямса «Поганий хлопець»[76 - Lawrence Eugene «Larry» Williams (1935–1980) – американський блюзовий та рок-н-рольний музикант, чиї композиції переспівували «Rolling Stones», «Animals» та «Beatles»; пісня «Bad Boy» була випущена 1958 року.], яку Джон Леннон співав хрипким, збудженим голосом. Особливо мені подобалася настановна кульмінація: «Поводься пристойно,

хлопче!» І згодом я вирішив, що треба написати оповідання про маленького поганого хлопчика, який став чимось новоспеченим сусідом. Він зовсім не мав бути пекельним виплодом чи одержимим якимось стародавнім демоном а-ля «Екзорцист»[77 - «Exorcist» (1973) – класичний фільм жахів режисера Вільяма Фрідкіна про маленьку дівчинку, в яку вселився диявол.]. Він був поганим, та й годі, поганим до самих кісток, апофеоз усіх поганих хлопчиків, які колись жили на цій землі. Він уявлявся мені вдягненим у шортики, а на голові була шапочка з пропелером. Я знав, що він завжди всім капостить і ніколи не поводить пристойно.

Це оповідання утворилося саме навколо поганого хлопчика – злого двійника Слагго, друга Ненсі з коміксів[78 - «Nancy» – серія коротких газетних коміксів (вперше вийшла 1938 р.) про кмітливу дівчинку Ненсі та її кращого друга, хлопчика Слагго – лінивого сироту з бідного району.]. Електронна версія з'явилася у Франції та Німеччині, де пісня «Поганий хлопець» напевне була невід'ємною частиною репертуару «Бітлз» у «Стар Клуб»[79 - «Star Club» – музичний клуб у Гамбурзі; відкрився 1962 р. та здобув всесвітню популярність завдяки виступам «Beatles», закrywся 1969 року.]. Це перша публікація твору англійською мовою.

Поганий хлопчик

1

Тюрма розташовувалася за двадцять миль від найближчого населеного пункту й стояла посеред безлюдних просторів прерій, де майже весь час віяв вітер. Головний корпус височів таким собі кам'яним жахінням, псуючи місцеві краєвиди ще з початку двадцятого століття. З кожної стіни виростали бетонні крила з тюремними камерами, що їх набудували за останні сорок п'ять років – в основному за державний кошт, який почав надходити ще за часів Ніксона, і відтоді потік не зупинявся.

Неподалік від головного корпусу стояв іще один, менший. В'язні називали цей будиночок Голковою садибою. Збоку стирчав зовнішній коридор завдовжки сорок футів та завширшки двадцять, огорожений парканом із міцної сітки-рабиці, – Курячий загін. Кожному мешканцю Голкової садиби (а наразі їх було сім) дозволялося проводити в Курячому загоні по дві години щодня. Хтось ходив. Хтось бігав підтюпцем. Більшість просто сиділи, притулившись спиною до сітки та споглядаючи небо чи низький трав'янистий гребінь, який

врізався в краєвид за чверть милі на схід. Інколи було на що дивитися. Більшість часу – не було. Майже завжди віяв вітер. Три місяці на рік у Курячому загоні було спекотно, а решта – холодно. Узимку там було морозно, як у холодильнику. І навіть тоді переважна частина в'язнів виходили на прогулянку. Зрештою, хоч на небо подивитися. Або на пташок. Інколи на схилі того гребеня паслися олені – вільні тварини, які могли побігти, куди їм заманеться.

У центрі Голкової садиби була кахляна кімната, у якій розміщувався стіл у формі літери «У» та всіляке допоміжне медичне обладнання. В одну стіну було вбудоване вікно з опущеними завісами. Коли їх піднімали, за ними з'являлася кімнатка для спостерігачів, не більша від вітальні в одному з тих однотипних приміських будинків. У кімнаті стояла дюжина твердих пластикових стільців, із яких відвідувачі спостерігали за У-подібним столом. На стіні висіла табличка з надписом: «ДОТРИМУЙТЕСЬ ТИШІ ТА НЕ РОБІТЬ ЖОДНИХ ЖЕСТІВ ПІД ЧАС ПРОЦЕДУРИ».

У Голковій садибі було дванадцять однакових камер, за ними – варта, а за вартою – цілодобовий пункт моніторингу. За пунктом моніторингу йшла приймальня зі столом, розділеним навпіл товстим органічним склом, щоб відмежувати ув'язнених від їхніх відвідувачів. Телефонів не було. В'язні спілкувалися з родичами та юридичними представниками через маленькі дірочки, що розташовувалися в склі кружечком, наче в слухавках старовинних телефонів.

Леонард Бредлі сів по свій бік комунікаційного порталу та відкрив валізу. Він поклав на стіл великий блокнот із жовтими розлінійованими сторінками та кулькову ручку «Юнібол». Потім він став чекати. Хвилинна стрілка на його годиннику зробила три оберти та вже вийшла на четвертий, коли гучно клацнули засуви та прочинилися двері, що вели вглиб Голкової садиби. Бредлі вже встиг вивчити всіх тюремників. Цього разу прийшов Макгрегор. Непоганий хлопець. Він тримав Джорджа Галласа під лікоть. Руки Галласа були вільні, але по підлозі гримів металевий ланцюг, який змією звивався між ногами. На його талії, поверх оранжевої роби, був пов'язаний широкий шкіряний пояс, із якого також звисав ланцюг. Коли Галлас сів по свій бік скла, Макгрегор пристебнув вільний кінець ланцюга до спинки стільця. Він замкнув ланки, смикнув, а потім підняв до чола два пальці, салютуючи Бредлі.

– Доброго дня, адвокате.

– Доброго дня, містере Макгрегор.

Галлас нічого не сказав.

– Правила ви знаєте, – нагадав Макгрегор. – Сьогодні можете говорити досхочу. Або, принаймні, поки вам терпець не урветься.

– Я знаю.

За звичайних обставин консультації адвокатів із клієнтами відбувалися впродовж однієї години. Але за місяць до призначеної подорожі в кімнату з Y-подібним столом, час для консультації збільшувався до дев'яноста хвилин, протягом яких юрист і його замалим не збожеволілий партнер кружляли в узаконеному вальсі смерті, обговорюючи лайняні шанси на помилування, яких дедалі меншало. Протягом останнього тижня ліміт часу знімався. Це правило стосувалося близьких родичів і юридичних представників. Дружина Галласа розлучилася з ним усього за тиждень після оголошення вироку, а дітей вони не мали. У нього не було нікого в цілому світі, окрім адвоката, хоча Джорджу зовсім не хотілося подавати апеляції та відтягувати виконання вироку, як це пропонував Бредлі.

Тобто так було до сьогодні.

«Він заговорить», – сказав йому Макгрегор після десятихвилинної консультації, яка відбулася місяць тому. Тоді всі репліки Галласа склалися в основному з «ні», «ні» та «ні».

«Коли кінець буде близько, він охоче з вами говоритиме. Вони лякаються, розумієте? Забувають про те, як хотіли зайти в кімнату для ін'єкцій із розправленими плечима та гордо піднятою головою. Вони починають розуміти, що це не кіно, що вони насправді помруть, тож починають шукати усіх можливих приводів подати апеляцію».

Проте Галлас не виглядав наляканим. Він виглядав так само, як завжди: маленький чоловічок із поганою поставою, хворобливим обличчям, лисіючою головою та очима, які здавалися намальованими. Він скидався на бухгалтера (ким він і працював у минулому житті), який втратив будь-який інтерес до цифр, що колись відігравали для нього таку важливу роль.

– Насолоджуйтеся спілкуванням, хлопці, – сказав Макгрегор та пішов до стільця в кутку. Він сів, увімкнув свій айпод, заткнув вуха навушниками та врубив музику. Але тюремник не спускав із них очей. Отвори для переговорів були надто вузькими, щоби протиснути олівець, але передавання голки не слід було виключати.

– Чим я можу тобі допомогти, Джордже?

Галлас відповів не одразу. Він роздивлявся свої руки, такі маленькі та слабкі на вигляд – геть не схожі на руки вбивці, сказали би ви. Джордж підвів погляд.

– Ви хороша людина, містере Бредлі.

Бредлі розгубився й не знав, що відповісти.

Галлас кивнув, ніби адвокат намагався йому заперечити.

– Так. Хороша. Ви не кинули справу, навіть коли я дав чітко зрозуміти, що хочу, аби ви зупинилися та пустили все на самоплив. Небагато адвокатів за призначенням вчинили б так само, як ви. Вони б сказали «ага, та байдуже» й пішли би до наступного невдахи, якого визначить суддя. Ви вчинили не так. Ви розказали мені, яких заходів збираєтеся вжити, і коли я попросив вас облишити це, то все одно зробили по-своєму. Якби не ви, я б уже рік лежав у могилі.

– Ми не завжди отримуємо те, чого хочемо, Джордже.

Галлас злегка посміхнувся.

– Кому вже знати, як не мені. Хоча тепер я розумію, що не все так погано. В основному через Курячий загін. Мені подобається там гуляти. Подобається відчувати на обличчі подих вітру, бодай і холодного. Я люблю запах трави у преріях, люблю дивитися на повний місяць, який буває видно вдень. Чи на оленів. Вони інколи стрибають там, на гірському гребені, ганяються одне за одним. Буває, я сміюся вголос.

– Життя може бути хорошим. За нього варто боротися.

– За чиєсь життя – так, звісно. Не за мое. Але я все одно дякую, що ви за нього боролися. Я ціную вашу відданість. Тому розповім вам дещо, чого не став говорити в суді. Розповім, чому не став подавати жодних апеляцій... хоча не зміг заборонити вам зробити це за мене.

– Апеляції, що подаються без участі скаржника, не сильно впливають на рішення суду в цьому штаті. Та й у Верховному Суді також.

– А ще ви були дуже ласкаві, що навідували мене, тож дякую вам і за це. Небагато людей виявлять стільки доброти до засудженого, який убив дитину, але ви вчинили саме так.

І знову Бредлі забракло слів. За останні десять хвилин Галлас наговорив більше, ніж за всі їхні зустрічі протягом довгих тридцяти чотирьох місяців.

– Я не можу вам заплатити, але можу розповісти, чому я вбив того хлопчика. Ви мені не повірите, але я все одно розкажу. Якщо ви не проти послухати.

Галлас зиркнув крізь отвори в подряпаному склі та всміхнувся.

– А ви не проти, так? Бо вас непокоять певні речі. Обвинуваченню й діла не було, але ви дещо помітили.

– Ну... так, виникли деякі питання.

– Але я його вбив. У мене був револьвер сорок п'ятого калібру, і я випустив у того хлопчика всі набої. Свідків також вистачає, і ви самі розумієте, що подання апеляцій просто відстрочило би неминучу смерть на три, чотири, може, шість років, навіть якби я брав активну участь у процесі. Ваші питання бліднуть на тлі невблаганного факту – зумисного вбивства. Чи не так?

– Можна оскаржити рішення суду через обмежені розумові можливості, – сказав Бредлі, нахилившись до скла. – Іще є шанс. Іще не пізно, навіть зараз. Не зовсім пізно.

– Апеляції на підставі божевілля рідко допомагають після оголошення вироку, містере Бредлі.

«Ніяк не хоче переходити на „ти“, – подумав Бредлі. – А стільки часу минуло. Він до самої смерті називатиме мене містером Бредлі».

– «Рідко» не означає «ніколи», Джордже.

– Ні, але я не божевільний і ніколи ним не був. Мій розум здоровий як ніколи. Ви точно хочете почути зізнання, яке я не виголосив на засіданні? Якщо ні – нічого страшного, але це все, що я можу вам дати.

– Звісно, я хочу послухати, – мовив Бредлі. Він узяв ручку, але так і не записав жодного слова. Він просто слухав, немов зачарований, поки Джордж Галлас розповідав свою історію, говорячи з м'яким акцентом вихідця із Середнього Заходу.

2

Моя мати, яка все своє коротке життя мала чудове здоров'я, померла від тромбоемболії легеневої артерії за шість годин після мого народження. Це сталося 1969 року. Мабуть, якась вроджена вада, бо їй було лише двадцять два. Тато був на вісім років старший. Хороший чоловік і хороший батько. Він працював гірничим інженером, і, поки мені не виповнилося вісім років, ми мешкали в основному на Південному Заході.

З нами подорожувала домогосподарка на ім'я Нона Маккарті. Я звав її Мамою Ноні. Вона була чорношкірою. Гадаю, він із нею спав, але, коли я вранці прослизав до неї в ліжку (а таке частенько траплялося), вона завжди була сама. Так чи інакше, мені було байдуже. Я тоді не знав, що чорні чимось відрізняються від білих. Вона добре до мене ставилася, готувала ланчі та читала казки на ніч, коли тато затримувався на роботі, а більшого й не

треба було. Мабуть, я усвідомлював, що в нас трохи незвичний сімейний розклад, але почувався щасливим.

1977 року ми переїхали на схід до Талбота, штат Алабама, що неподалік Бірмінгема[80 - Birmingham – найбільше місто штату Алабама, адміністративний центр округу Джефферсон.]. Це військове містечко з фортецею Джона Г'юї[81 - Fort John Huie – вигадана Кінгом фортеця; Джон Г'юї може бути американським психологом, який займається питаннями проблемних підлітків або ж віце-президентом музичної агенції «Creative Artist Agency» з Нешвілла.] та вугільними копальнями на додачу. Мого батька підрядили відновити видобування на шахтах «Щасливої долі» (№№ 1, 2, 3) та привести виробництво у відповідність із екологічними показниками, що означало пробурити кілька штолень і розробити нову систему утилізації відходів, щоби не забруднювати навколишні річки.

Ми мешкали в затишному передмісті, в будинку, що його надала компанія «Щаслива доля». Мамі Ноні там подобалося, бо тато переробив для неї гараж на двокімнатну квартиру. Мабуть, щоби люди зайвих пліток не пускали. Я допомагав йому з ремонтом по вихідних, подавав дошки й таке інше. Ми тоді гарно проводили час. Я цілих два роки ходив у ту саму школу – достатньо довго, аби завести друзів і трохи обжитися.

Я потоваришував із сусідською дівчинкою. Якби це було телешоу чи історія в журналі, то ми би неодмінно поцілувалися десь на горді у куточку, закохалися одне в одного, пішли би разом на випускний, а потім – у старші класи. Але не така доля судилася мені та Марлі Джейкобс.

Тато ніколи не обіцяв, що ми залишимося в Талботі. Він казав, що немає нічого гіршого, ніж подавати дитині марні надії. Я, напевне, закінчу п'ятий клас у середній школі Мері Дей, либонь, навіть шостий, але зрештою термін контракту зі «Щасливою долею» спливе, і ми поїдемо далі. Може, назад до Техасу чи Нью-Мексико або на північ – до Західної Вірджинії чи Кентуккі. Я сприймав це як належне, і Мама Ноні також. Головою в нашій родині був тато, і він був добрим головою, він нас любив. Як на мене, кращого й годі бажати.

Ще одна проблема полягала в самій Марлі. Вона... ну, зараз би сказали, що вона «розово відстала», але тоді наші сусіди просто говорили, що вона «головою вдарилася». Розумію, містере Бредлі, звучить грубо, але, з огляду на ті події, вираз дуже влучний. Навіть алегоричний. Тому весь світ для неї був тьмяним, наче не в фокусі. Інколи... а скоріше в більшості випадків, так легше жити. Знову ж таки, це мое особисте переконання.

Коли я познайомився з Марлі, ми вчилися в третьому класі, але їй було вже одинадцять. Наступного року нас обох перевели до четвертого, хоча у випадку з Джейкобс її просто посунули далі по освітній драбині. Ось як тоді було заведено в Талботі. Марлі в жодному разі не вважалася міською юродивою. Вона трохи вміла читати, розв'язувати прості

задачки на додавання, але віднімання було поза межами її можливостей. Я намагався пояснити всіма доступними способами, але вона так і не второпала.

Ми ніколи не цілувалися на городі в куточку, ми взагалі ніколи не цілувалися, але завжди трималися за руки, коли йшли до школи та поверталися додому після уроків. Мабуть, ми мали до біса кумедний вигляд, бо я був пуцьвірінком, а вона – на чотири дюйми вища за мене, здорова дівка, у якої вже почали намічатися груди. Саме вона хотіла триматися за руки, а не я. Але я був не проти. Мені також було байдуже, що вона головою вдарилася. Певно, з часом байдужість зникла би, але мені було лише дев'ять, коли Марлі померла, а в цьому віці діти дивляться на світ неупереджено. Блаженний стан, я так вважаю. Якби ми всі головами вдарилися, то були би не в змозі воювати, чи не так? Чорта лисого змогли б.

Якби ми жили на півмилі далі від міста, то нам би довелося їздити на автобусі. Але наші будинки були недалеко від Мері Дей, усього за шість чи вісім кварталів, тому ми з Марлі ходили пішки. Мама Ноні вручала мені торбинку з ланчем, пригладжувала мого чуба та наказувала: «Ходи, Джорджі, та поведься добре» й проводжала мене за двері. Марлі завжди чекала на своєму ганку, вдягнена в якесь платтячко чи сарафан, а на голові були два хвостики, перев'язані стрічками. У руках вона тримала скриньку для ланчу. Я і досі бачу цю скриню, немов наяву. На ній був зображений Стів Остін, Чоловік за шість мільйонів доларів[82 - «Six Million Dollar Man» – американський телесеріал (1973–1978) про Стіва Остіна, колишнього астронавта з біонічними імплантатами (ціною 6 млн доларів), який працює на вигаданий Відділ наукової розвідки США.]. Біля Марлі стояла її мама, і вона казала: «Здоров був, Джорджі», а я відповідав: «Здоровенькі були, місіс Джейкобс», і тоді вона наказувала: «Ходіть, дітки, та поведьте себе добре», і Марлі відповідала: «Гаразд, мамо», а потім брала мене за руку, і ми виходили на тротуар. Перші пару кварталів ми проходили вдвох, а потім попадали в потік дитлахів із Рудольфових акрів. Там жило багато родин військовослужбовців, бо квартири були дешеві, а фортеця Г'юї розташовувалась лише за п'ять миль на північ трасою № 78.

Ми напевне мали кумедний вигляд – кузька з торбинкою йде за ручку з жердиною, яка підбиває подряпанним коліном скриньку зі Стівом Остіном. Але я не пригадую, щоби з нас хтось кепкував. Мабуть, таке час від часу траплялося, бо діти є діти, але їх дражнилки були не злими, тому я не звертав уваги. У більшості випадків, коли на тротуар висипали хлопці, то вони кричали щось на кшталт: «Здоров був, Джорджі, ми збираємося на бейсбол після школи», а дівчата казали: «Здоровенька була, Марлі, які в тебе гарні стрічки в косах». Не пригадую, щоби до нас погано ставилися. Принаймні, до того випадку з поганим хлопчиком.

Одного дня уроки закінчилися, а Марлі все не виходила й не виходила зі школи. Певно, це було невдовзі після мого дев'ятого дня народження, бо я мав із собою «Боло-баунсер»[83 - «Bolo Bouncer» – американська марка іграшки, яка складається з ракетки та м'ячика, прикріпленого на резинці до центру однієї зі сторін ракетки.]. Мені його подарувала Мама Ноні, але забавка довго не протрималася. Я бив надто завзято, і резинка лопнула, але

того дня іграшка була при мені, і я накрутив немало подач обома боками ракетки, поки чекав Марлі. Ніхто не казав мені, що я мушу чекати, просто я так вирішив.

Зрештою, вона вийшла, заливаючись сльозами. Її обличчя геть почервоніло, а з носа звисали шмарклі. Я спитав, що сталося, а вона відповіла, що не може знайти свою скриньку. Вона сказала, що, як завжди, з'їла ланч і залишила її в роздягальні на поличці, біля рожевої «Барбі»-скриньки Кеті Морс – як завжди, але коли пролунав останній дзвінок, то вона зникла. Хтось її покрав, сказала Марлі.

Я відповів, що ні, що скриньку просто переставили на інше місце і завтра вона знайдеться, тож годі нити та стій спокійно. У тебе соплі течуть.

Мама Ноні завжди дбала про те, щоб я не виходив із дому без носовичка, хоч я утирав носа рукавом, як усі інші хлопці, бо в носовички сякалися лише слиньки. Тож хустинка була чистою та охайно складеною, коли я дістав її з задньої кишені та почав витирати обличчя Марлі. Вона припинила плакати, усміхнулася й сказала, що їй лоскотно. Потім вона взяла мене за руку, і ми пішли додому. І, як завжди, рот у неї не закривався. Але я був не проти, бо вона хоча б забула про скриньку для ланчів.

Дуже скоро всі діти порозходилися, і ми лише чули, як вони сміються та перегукуються дорогою до Рудольфових акрів. Марлі, як завжди, щебетала про всілякі нісенітниці, про все, що спадало їй на думку. Я пропускав її слова повз вуха, тільки підтакував: «ага», «еге» та «атож», а сам думав про те, як повернуся додому та відразу перевдягнуся в старі вельветові штани, а якщо Мама Ноні не наготувала мені ніяких хатніх клопотів, то візьму рукавичку, побіжу до майданчика на Оак-стріт і приєднаюся до нашої бейсбольної збірної, яка вправлялася в грі кожен день, поки матері не починали зазивати хлопців на вечерю.

Аж раптом ми почули, що з протилежного боку Скул-стріт до нас хтось волає. Тільки то був радше не крик людини, а ревіння віслюка.

– ДЖОРДЖ І МАРЛІ ЗАТІЯЛИ ПОБРАТИСЯ!

НА ГОРОДІ У КУТОЧКУ ВЧИЛИСЬ ЦІ-ЛУ-ВА-ТИ-СЯ!

Ми зупинилися. По той бік вулиці, за куцями каркасу[84 - Hackberry (*Occidentalis*) – багаторічне дерево або кущ, популярна декоративна рослина в Північній Америці з лускуватою корою та маленькими червоними ягідками.] стояв хлопчик. Я його раніше ніколи не бачив, хоч у Мері Дей, хоч де. Він був усього чотири з половиною фути на зріст і неабияк вгодований. Одягнений у довгі, по коліно, сірі шорти та зелений светр із оранжевими смугами. Зверху светрик напинали хлопчачі цицьки, а знизу вимальовувалось

чимале черево. На голові була шапочка, ота дурнувата, з пластиковим пропелером.

Його обличчя було пухким і водночас немов скам'янілим. Волосся мало той самий колір, що й смуги на светрі, – відтінок, який нікому не подобається. Пасма стирчали навколо його відстовбурчених вух. Ніс здавався маленькою плямою під найяскравішими, найзеленішими очима, які я будь-коли бачив. Він вередливо скривив рота, наче Купідон, і його губи були такими червоними, наче він їх вимазав маминою помадою. Відтоді я перестрів багато різних морквяних маківок із червоними губами, але не такими калиновими, як у того поганого хлопчика.

Ми стояли й дивилися на нього. Марлі припинила теревенити. Вона тоді носила окуляри з оправою «кошаче око», і крізь ті лінзи її власні очі здавалися лупатими, наче під збільшувальним склом.

Хлопчик, а на вигляд йому було не більше шести-семи років, випнув свої червоні губи та зацмокотів ними в повітрі. Потім він поклав обидві руки собі на дупу й почав ляскати долонями по стегнах, волаючи:

– ДЖОРДЖ І МАРЛІ ЗАТІЯЛИ ПОБРАТИСЯ!

НА ГОРОДІ У КУТОЧКУ ВЧИЛИСЯ Ї-БА-ТИ-СЯ!

Ревів, неначе віслюк. А ми з Марлі стояли, немов зачаровані.

– Краще вдягни гумку, коли будеш із нею їбатися, – гукнув він, самовдоволено кривлячи калинові губи. – Якщо не хочеш навести кодло таких самих недоумків, як вона.

– Заткни пашеку, – сказав я.

– Або що?

– Або я сам її заткну.

Я й справді збирався його заткнути. Батько б розлютився, якби дізнався, що я погрожую відлупцювати молодшого, меншого хлопчика, але той не мав права говорити такі речі. Він виглядав як маленький хлопчик, але казав геть не дитячі речі.

– Що, посмоктав пущьки, лайнопикий? – загорлав він, а потім сховався за каркасовий куш.

Я хотів піти до нього, але Марлі міцно, аж до болю, стискала мою руку.

– Мені цей хлопчик не подобається, – мовила вона.

Я відповів, що мені теж, але не треба звертати уваги. Краще ходімо додому, запропонував я.

Але перш ніж ми рушили з місця, з-за кущів знову виринув той хлопчик, тримаючи в руках скриньку для ланчів зі Стівом Остіном. Він підняв її.

– Щось загубила, кретинко? – вигукнув він і зареготав. Від сміху його обличчя зморщилося та стало схоже на свиняче рило. Він понюхав скриньку й продовжив: – Гадаю, це твоє, бо пахне пиздою. Тупою пиздою.

– Віддай, це мое! – заверещала Марлі. Вона відпустила мою руку. Я намагався її втримати, але спітніла долоня просто висковзнула.

– Підійди та візьми, – і хлопчик простягнув їй скриньку.

Перш ніж я розповім, що сталося далі, треба розказати вам про місіс Пекгем. Вона була вчителькою перших класів у Мері Дей. У мене вона нічого не викладала, бо перший клас я закінчив у Нью-Мексико. Але її знали майже всі дітлахи в Талботі, разом із Марлі, і всі її дуже любили. Я сам її любив, хоча спілкувався з нею, лише коли вона наглядала за нами на дитячому майданчику. Якщо ми гралися в кікбол[85 - Kickball – спортивна гра, подібна до бейсболу, проте замість бити й маленького м'ячика використовується великий резиновий м'яч.], хлопці проти дівчат, вона завжди виступала пітчером за дівчачу збірну. Інколи вона крутила подачі з-за спини, і всі сміялися. Таких вчителів пам'ятають навіть через сорок років, бо вона була доброю та веселою, але все одно вміла заспокоювати малих непосидьків.

У неї був великий старий «Б'юік Роудмастер»[86 - «Buick Roadmaster» – досить великий легковий автомобіль класу люкс, який випускався компанією «Buick» з 1936 до 1958 р., а потім – з 1991 до 1996 року.] небесно-блакитного кольору, і ми називали її Неквапна Пекгем, бо вона ніколи не перевищувала швидкості тридцять миль на годину, завжди сиділа за кермом прямо, немов багнета проковтнула, та щулила підсліпуваті очі. Звісно, ми бачили її лише в нашому районі, біля школи, але можу закластися, що трасою № 78 вона їздила так само. Навіть міжштатними автомагістралями. Вона була уважною та обережною. Вона би ніколи не скривдила дитини. Принаймні, навмисне.

Марлі побігла через дорогу, щоби забрати свою пропажу. Поганий хлопчик засміявся та кинув їй скриньку. Вона впала на дорогу й розбилася. Випав і покотився термос. Я помітив, що наближається небесно-блакитний «Роудмастер», і гукнув Марлі, аби вона пильнувала, але я не хвилювався, оскільки за кермом була Неквапна Пекгем і перебувала вона за цілий квартал від нас, а машина рухалася так само повільно, як завжди.

– Ти її не втримав, тож провина на тобі, – гукнув хлопчик. Він дивився на мене, шкірився, і між його губами виднілися дрібні зубки. – Ти нічого не можеш втримати, пуцькосмок. – Він висолопив язика та випустив повітря крізь губи зі звуком, що нагадував пердіння. Потім знову сховався за кущ.

Місіс Пекгем пояснила, що в неї заїло педаль газу. Не знаю, чи повірили їй поліцейські. Знаю тільки, що вона більше ніколи не навчала перших класів у Мері Дей.

Марлі нахилилася, підбрала свій термос і потрусила його. Я чув, як усередині щось дзеленчало.

– Він увесь розбився, – заплакала Марлі.

Потім вона знову нахилилася, щоби підняти скриньку, і, мабуть, саме тоді в місіс Пекгем заїло педаль, бо заревів двигун і «б'юік» просто вистрибнув на дорогу. Наче вовк на зайця. Марлі стояла, стискаючи в одній руці скриньку для ланчів, а в другій – розбитий термос, і вона бачила, що їде машина, але не поворухнулася.

Мабуть, я би міг штовхнути Марлі та врятувати їй життя. Або, якби я опинився посеред дороги, мене б самого збив автомобіль. Не знаю, бо ми обое заклакли. Я просто стояв на місці. Навіть не поворухнувся, коли її вдарила машина. Навіть не сіпнувся. Просто не зводив очей з Марлі, поки вона летіла, а потім насправді вдарилася своєю бідолашною головою. Невдовзі я почув крик. Це була місіс Пекгем. Вона вибралася з машини, впала, потім підвелася з побитих колін і побігла туди, де лежала дівчинка. Марлі приземлилася посеред вулиці, і з голови в неї бігла кров. І я теж побіг. А коли отямився, то поглянув назад. Я опинився досить далеко, щоби зазирнути за каркасові кущі. Там нікого не було.

3

Галлас замовк і заховав обличчя в долоні. Зрештою, він опустив руки.

– З тобою все гаразд, Джордже? – спитав Бредлі.

– Пити хочеться. Я не звик так багато говорити. У камері смертників нечасто виникає бажання поспілкуватися.

Джордж махнув Макгрегору. Той вииняв навушники та підвівся зі стільця.

– Ви закінчили, Джордже?

Галлас похитав головою:

– Ні, ще довго.

– Мій клієнт хоче пити, містере Макгрегор. Можна принести йому води? – попросив Бредлі.

Макгрегор пішов до переговорного пристрою біля дверей, що вели в пункт моніторингу, та кинув пару фраз. Бредлі скористався паузою та поцікавився в Галласа, скільки було учнів у середній школі Мері Дей. Джордж стеноу плечима:

– Маленьке місто, маленька школа. Мабуть, не більше ста п'ятдесяти дітей, з першого по шостий класи.

Двері до пункту моніторингу відчинилися. У прорізі з'явилася рука з паперовою склянкою. Макгрегор прийняв її та приніс Галласу. Той жадібно випив і подякував.

– На здоров'я, – відповів Макгрегор. Він повернувся до свого стільця, вставив навушники та знову забувся музикою, що б він там не слухав.

– То, кажеш, цей хлопчик – поганий хлопчик – був рудий, немов морквина? Справжня морквяна маківка?

– Яскрава, наче неоновий вогник.

– Тобто, якби він ходив до твоєї школи, ти б його помітив.

– Так.

– Але ти не помітив, і його там не було.

– Ні. У школі я його ніколи не бачив – ні до, ні після того випадку.

– То як у нього опинилася скринька для ланчів Марлі Джейкобс?

– Я не знаю. Але є складніше питання.

– Яке, Джордже?

– Куди він подівся, якщо стояв просто за каркасовим кущем? По обидва боки був лише моріжок. А він зник, та й по всьому.

– Джордже?

– Так?

– А ти певен, що там насправді був якийсь хлопчик?

– Не забувайте про скриньку для ланчів, містере Бредлі. Вона лежала посеред дороги.

«І не сумніваюся», – подумав Бредлі, постукуючи «Юніболом» по жовтому блокноту. Де ж іще вона мала лежати, якщо Марлі, наприклад, несла скриньку з собою від самої школи?

Або (яка огидна думка, але огидні думки – типова реакція, коли тобі доводиться вислуховувати побрехеньки убивці маленького хлопчика) її скринька для ланчів була в тебе, Джордже. Може, ти її сам відібрав у Марлі та кинув на дорогу, аби подразнити дівчинку.

Бредлі відірвав очі від блокнота й із виразу обличчя свого клієнта зрозумів, що Джордж прочитав його думки, наче вони передавалися телетайпом у нього на лобі.

– То ви хочете почути решту? Чи вже все для себе з'ясували?

– Ну що ти, – відповів Бредлі, – продовжуй, прошу.

Галлас допив воду й повернувся до своєї історії.

4

Той поганий хлопчик із морквяною маківкою та шапочкою з пропелером снівся мені впродовж п'яти років, але, зрештою, сни припинилися. Зрештою, я спромігся повірити в те, у що зараз вірите ви, містере Бредлі: що це був нещасний випадок, що в місці Пекгем дійсно заїло педаль газу, а таке трапляється, і якщо якийсь хлопчик насправді дражнив Марлі... ну, діти ж інколи дражняться, чи не так?

Мій тато завершив проект із компанією «Щаслива доля», і ми переїхали на схід Кентуккі, де він займався приблизно тим самим, що й в Алабамі, тільки в більших масштабах. У тій місцевості чимало шахт, самі знаєте. Ми досить довго жили в містечку Айронвіль, я навіть устиг закінчити школу. У випускному класі я заради жарту вступив у драмгурток. Люди, мабуть, зареготалися б, якби дізналися. Такий собі маленький миршавий чоловічок, який усе життя заповнював податкові декларації для невеликих фірм чи вдів, аж раптом грає в

п'есах на кшталт «Виходу немає»[87 - «No Exit» (фр. «Huis Clos») – п'еса про потойбічне життя французького екзистенціаліста Жана Поля Сартра, яка була видана 1944 року.]? Він радше нагадує Волтера Мітті[88 - Walter Mitty – персонаж оповідання Джеймса Турбера «Таємне життя Волтера Мітті» (1939), тихий, м'який чоловік із бурхливою фантазією, який у своїх уявних життях відігравав ролі льотчика, хірурга, безжального вбивці тощо.]! Але я грав, і в мене непогано виходило. Усі так казали. Я навіть замислювався про сценічну кар'єру. Я розумів, що навряд чи отримуватиму головні ролі, але хтось же має бути президентським радником з економічних питань, або найближчим помічником злодія, або механіком, якого вбивають протягом перших десяти хвилин фільму. Я знав, що справлюся з цими ролями і що мене будуть на них наймати. Я сказав татові, що в коледжі хочу вступити на театральний факультет. Він відповів, гаразд, чудово, вперед, тільки подумай про запасний варіант, якщо нічого не вийде. Тож я подався в Пітт[89 - Pitt (University of Pittsburgh) – Університет Піттсбурга в штаті Пенсильванія, заснований 1787 року.], де прослухав основний курс з акторського мистецтва та додатковий – з бізнес-адміністрування.

Перша п'еса, у якій я взяв участь, називалася «Ніч помилок, або Приниження паче гордості»[90 - «She Stoops to Conquer» – сентиментальна комедія ірландського драматурга Олівера Голдсмита, вперше поставлена в Лондоні 1773 р., в якій висміюються усталені звичаї вищого прошарку суспільства.], і саме тоді я зустрів Вікі Абінгтон. Я грав Тоні Лумпкіна, а вона – Констанцію Невіль. Вона була гарною дівчиною з копицею світлого кучерявого волосся, такого тонкого, що обрамляло її голову, мов хмаринка. Я вважав, що вона надто гарна для мене, але врешті наважився запросити її на каву. Так усе й почалося. Ми годинами сиділи в корпусі «Пітт Юніон», де в невеличкому ресторані «Нордіз» подавали гамбургери. Вікі викладала мені всі свої негаразди, які здебільшого стосувалися її тиранічної матері, та ділилася мріями про акторську кар'єру, особливо в серйозних театрах Нью-Йорка. Двадцять п'ять років тому вони ще існували.

Я знав, що в Норденберзькому медичному центрі їй прописали якісь пігулки – чи то заспокійливі, чи то проти депресії, а може, і те й друге. Але, як я вважав, це все через те, що вона дуже амбітна та творча, і, мабуть, усі великі актори та актриси приймають ті пігулки. Мабуть, Меріл Стріп їх також вживає чи вживала до того, як прославилася завдяки «Мисливцю на оленів»[91 - «Deer Hunter» (1978) – фільм-драма про війну у В'єтнамі режисера Майкла Чиміно з Робертом де Ніро, Крістофером Вокеном та Меріл Стріп у головних ролях; отримав п'ять нагород «Оскар»]. І знаєте що? У Вікі було надзвичайне почуття гумору, якого часто бракує гарним жінкам, особливо тим, які страждають на психічні розлади. Вона вміла сміятися з себе й часто так робила. Казала, що це єдина риса, завдяки якій вона іще не збожеволіла.

Нам випали ролі Ніка та Гані в «Хто боїться Вірджинію Вульф?»[92 - «Who's Afraid of Virginia Wolf?» (1962) – п'еса американського драматурга Едварда Олбі про невдалий шлюб Джорджа й Марти, подружньої пари середнього віку.], і ми отримали кращі відгуки, ніж студенти, які грали Джорджа й Марту. Після цього ми вже не просто ходили на каву, ми

стали парою. Інколи ми зажималися по темних куточках «Юніона», хоча ці сеанси часто закінчувалися сльозами Вікі та бідканнями про те, що вона погана акторка та що їй ніколи не вдасться досягти сценічного олімпу, як казала її мати. Однієї ночі, після вечірки на честь останнього показу «Смертельної пастки»[93 - «Deathtrap» (1978) – детективна комедійна п'єса американського письменника й драматурга Айри Марвіна Левіна (автора «Дитини Розмарі»)], на першому курсі, у нас був секс. Лише раз. Вона сказала, що їй сподобалося, що все було чудово, але гадаю, що ні. Принаймні, не для неї, бо це трапилося вперше й востаннє.

Улітку 2000 року ми залишилися в кампусі, бо в парку Фрик ставили «Продавця музики»[94 - «The Music Man» (1957) – мюзикл Роберта Мередіта Вілсона про музичну аферу шахрая Гарольда Гілла, який закохався в чесну бібліотекарку Маріан Пару.]. Визначна подія, оскільки режисером мав бути Менді Патінкін[95 - Mandy Patinkin (нар. 1952) – американський комік, актор озвучування й тенор, лауреат премій «Еммі» й «Тоні»]. Ми з Вікі пішли на проби вдвох. Я анітрохи не хвилювався, бо навіть не сподівався отримати роль, але для Вікі це стало найважливішою річчю в світі. Вона говорила (чи то жартома, чи то серйозно), що це буде її перший крок до слави. Ми заходили на прослуховування групами по шестеро людей, і кожен тримав картку з обраною роллю. Поки ми чекали своєї черги перед репетиційним залом, Вікі тремтіла як осичина. Я обійняв її, і вона заспокоїлася, але тільки трошки. Її обличчя настільки зблідло, що макіяж скидався на маску.

Я зайшов до залу та віддав свою картку з надписом «мер Шинн», бо це була манюсінська роль, і хай мене грім поб'є, якщо зрештою мені не дістався персонаж Гарольда Гілла, того чарівливого шахрая. Вікі обрала образ Маріан Пару, бібліотекарки, яка підробляла уроками гри на фортепіано. Головна жіноча роль. Мені здалося, що читала вона непогано – не ідеально, вона могла й краще, але згодиться. А потім діло стало за співом.

То був сольний номер Маріан. Якщо не знаєте, це дуже ніжна, проста пісня під назвою «Добраніч, містере Хтось». Вона співала її для мене «а капела» разів шість, і то було пречудовно. Лагідно, журливо, обнадійливо. Але того дня в репетиційному залі Вікі дала маху. Вона співала так жажливо, що в слухачів мимоволі стискалися кулаки та заплющувалися очі. Вона не могла потрапити в ноти, і їй довелося починати знову, та не один раз, а двічі. Я бачив, що містеру Патінкіну вривався терпець, оскільки йому треба було прослухати ще з півдюжини дівчат. Акомпаніаторка заковувала очі. Мені хотілося розквасити її тупу конячу морду.

Коли Вікі закінчила, то вже тремтіла всім тілом. Містер Патінкін подякував їй, вона – йому, усе так чемно, а потім Вікі вибігла. Я наздогнав її на виході з корпусу й сказав, що вона була чудова. Вона посміхнулася, подякувала й відповіла, що це не так і ми обоє про це знаємо. Я зауважив, що коли містер Патінкін насправді такий неймовірний, як кажуть люди, то він зможе розгледіти в ній талановиту актрису попри її нервозність. Вікі обійняла мене й сказала, що я її найкращій друг. Окрім того, вона додала, що будуть інші вистави.

Наступного разу перед пробами Вікі прийме валіум. Просто вона боялася, що від ліків може змінитися голос, бо чула, що деякі пігулки мають такий побічний ефект. Потім вона засміялася й запитала: «Але чи може бути гірше, ніж сьогодні?» Я сказав, що куплю їй морозива в «Нордіз», а вона відповіла, що це гарна ідея, і ми пішли.

Ми крокували по тротуару й трималися за руки, і я пригадав усі ті випадки, коли дорогою до середньої школи Мері Дей тримав за руку Марлі Джейкобс. Не скажу, що ті думки накликали його появу, але й заперечувати не стану. Не знаю. Знаю тільки, що інколи я цілу ніч лежу на ліжку в своїй камері та думаю про це.

Мабуть, Вікі трохи покращало, бо вона завела розмову про те, який добрий із мене вийде професор Гілл. Аж раптом з протилежного боку вулиці до нас хтось заволав. Тільки то був не крик людини, а ревіння віслюка.

– ДЖОРДЖ І ВІКІ ЗАТІЯЛИ ПОБРАТИСЯ!

НА ГОРОДІ У КУТОЧКУ ВЧИЛИСЯ Ї-БА-ТИ-СЯ!

Це був він. Той поганий хлопчик. Ті самі шорти, той самий светр, те саме оранжеве волосся, яке стирчало з-під шапочки з пластиковим пропелером. Минуло більше десяти років, а він ані на день не постарів. Мене наче закинули назад у часі, тільки зараз замість Марлі Джейкобс була Вікі Абінгтон і ми йшли по Рейнолдс-стрит у Піттсбурзі, а не по Скул-стрит у Талботі, штат Алабама.

– Якого дідька? – промовила Вікі. – Джордже, ти знаєш цього хлопчика?

Ну, і що я мав на це відповісти? Я нічого не сказав. Я був такий приголомшений, що навіть рота не міг розтулити.

Він закричав:

– Лайняна з тебе акторка, а співачка – ще гірша! ВОРОНИ краще співають! Ти БРИДКА-А-А! БРИДКА-А ВІКІ-І-І, ось ти хто!

Вона затулила рота руками, і я пам'ятаю, якими великими стали її очі, як вони знову почали наповнюватися сльозами.

– Відсмокчи йому пущьку, а чом би й ні? Тільки таким чином бридка нездарна пизда може отримати роль!

Я рушив до нього. Відчуття реальності зникло, я немов перебував уві сні. Вечоріло, і рух автомобілів на Рейнолдс-стрит пожвавився, але я про це не подумав. А Вікі подумала. Вона схопила мене за руку й відтягнула назад на тротуар. Гадаю, вона врятувала мені життя, бо за пару секунд на тому самому місці опинився великий автобус, і водій голосно сигналив нам своїм гудком.

– Не треба. Ким би він не був, він того не вартий, – мовила Вікі.

Одразу за автобусом мчала вантажівка, і, щойно вони промайнули повз нас, ми побачили, як той хлопчик біжить протилежним боком вулиці й трусить своїм здоровенним задом. Він дістався кінця кварталу та завернув за ріг, але перед цим спустив шорти, нахилився й показав нам голу дупу.

Вікі опустила на лавочку, а я сів поруч. Вона знову спитала, хто він такий, і я сказав, що гадки не маю.

– То звідки він дізнався, як нас звати? – не вгавала вона.

– Не знаю, – повторив я.

– Ну, щодо однієї речі він точно був правий. Якщо я хочу грати в «Продавці музики», треба повернутися й відсмоктати у Менді Патінкіна. – І Вікі засміялася, цього разу по-справжньому, наче цей сміх піднімався з самого нутра. Вона просто закинула голову назад і зареготалася. – Ти бачив ту бридку маленьку дупу? Наче два недопечені кекси!

Після цієї фрази я не втримався. Ми обхопили одне одного руками, притулилися щоками та завили від сміху. Я тоді подумав, що все гаразд, але ж певні речі ніколи не помічаєш вчасно, бо в нас сталася істерика. У мене – бо це був той самий хлопчик з минулого, а у Вікі – бо вона повірила його словам: що вона нездара, а навіть якщо й має якийсь талант, то ніколи не зможе перебороти свій страх, аби це довести.

Я провів її до Фаджевих акрів – великого старого багатоквартирного будинку, помешкання в якому здавали виключно студенткам, яких ми тоді називали «колежанками». Вікі обійняла мене та знову сказала, що з мене вийде чудовий Гарольд Гілл. Її тон мене трохи занепокоїв, тож я поцікавився, чи все гаразд. Вона відповіла:

– Звісно, все гаразд, дурненький, – і побігла додому. Це був останній раз, коли я бачив її живою.

Після похорону я запросив на каву Карлу Вінстон, бо вона була найближчою подругою Вікі у Фаджевих акрах. Мені довелося перелити її каву з чашки в склянку, бо в неї так сильно тремтіли руки, що вона боялася обпектися. Карла була не просто пригнічена, вона винуватила себе в смерті Вікі. Я певен, що так само винуватила себе місіс Пекгем після

того, що трапилося з Марлі.

Того вечора вона перестріла Вікі, яка сиділа в холі на першому поверсі та витріщалася в телевізор. Тільки телевізор був вимкнений. Карла сказала, що Вікі здалася їй апатичною та байдужою. Вона вже бачила свою подругу в такому стані, коли та збивалася з ліку й приймала забагато пігулок або ковтала їх у неправильній послідовності. Карла спитала, чи не хоче Вікі піти до Медичного центру, аби її оглянули. Але Вікі відмовилася, запевнивши, що з нею все добре, просто був важкий день, але скоро вона прийде в норму.

Вікі розповіла Карлі:

– Нам зустрівся маленький огидний хлопчик. Я осоромилася на прослуховуванні, а він почав із мене знущатися.

– Як прикро, – відповіла Карла.

– Джордж його знав. Він сказав мені, що ніколи його не бачив, але я відчула, що він бреше. Хочеш знати, що я про це думаю?

Карла відповіла, що так, звісно. На той момент вона вже була переконана, що Вікі переплутала свої ліки чи викурила косяк або і те й інше.

– Я думаю, що його підмовив на це Джордж. Хотів мене подразнити. Але коли побачив, як я засмутилася, то пошкодував про свій вчинок і спробував зупинити хлопчика. Тільки той не зупинявся.

– Не говори дурниць, Вік. Джордж ніколи б не став тебе дражити через провальні проби. Ти йому подобаєшся.

– Ну, принаймні в одному хлопчик був правий – нічого в мене не вийде, – підсумувала Вікі.

Тоді я вирішив запевнити Карлу, що жодним чином не причетний до того хлопчика. Карла відповіла, що я міг би їй про це не казати, бо вона знала, що я хороша людина і що я ніколи б не скривдив Вікі. А потім знову заплакала:

– Це моя провина, а не твоя. Я бачила, що їй зле, але нічого не вдіяла. І ти знаєш, що сталося потім. Це також на мені, бо вона не хотіла. Я знаю, що вона не хотіла цього робити.

Карла облишила Вікі та піднялася до себе працювати над домашнім завданням. За кілька годин вона спустилася до помешкання подруги.

– Я гадала, може, вона захоче прогулятися та чогось перекусити. Або, якщо закінчилася

дія ліків, випити склянку вина. Але Вікі не було в кімнаті. Тому я зазирнула до холу, але й там її не знайшла. Парочка дівчаток дивилися телевізор, і одна сказала, що бачила, як Вікі нещодавно спускалася в підвал – мабуть, збиралася зайнятися пранням.

Бо в неї були простирадла, як сказала та дівчинка.

Тоді Карла занепокоїлася, хоча сама ще не розуміла чому. Вона спустилася в підвал, але в пральні нікого не було і жодна машина не працювала. У наступній кімнаті був склад, де дівчата зберігали свої речі. Звідти лунали якісь звуки, тож Карла прочинила двері й побачила Вікі. Вона стояла спиною до неї на невисокому стосі валіз. Вікі зв'язала два простирадла, аби зробити зашморг. Петля теліпалась на шиї. Інший кінець був почеплений до труби під стелею.

Але, як розповіла мені Карла, справа полягала в тому, що валіз було всього три, а мотузка зовсім не натягнута. Якби вона справді хотіла позбавити себе життя, то взяла б лише одне простирадло та зістрибнула з чиеїсь шафки. Тобто це була генеральна репетиція, як кажуть у театрі.

– Звідки тобі знати? – заперечив я. – Ти ж не бачила, скільки пігулок вона проковтнула чи наскільки вона була не при тямі.

– Я знаю, що я бачила. Вона могла би зійти з тих валіз та ступити на підлогу, і зашморг би все одно не затягнувся. Але тоді я про це не подумала. Я була надто приголомшена, тож просто вигукнула її ім'я.

Той гучний оклик її налякав, і, замість того щоби ступити долі з валіз, Вікі смикнулася та повалилася вперед, а валізи висковзнули в неї з-під ніг. Вона би могла впасти животом на бетоновану підлогу, як сказала Карла, але довжини мотузки забракло. Вікі могла би вижити, якби розпустився вузол, яким вона з'єднала два простирадла, але цього теж не сталося. Під вагою її тіла зашморг затягнувся, і голова різко сіпнулася назад.

– Я почула хрускіт – то зламалася її шия. Такий гучний звук. І все через мене, – вимовила Карла й заридала.

Вона все плакала, і плакала, і плакала.

Ми вийшли з кав'ярні, і я повів її до автобусної зупинки на розі. Я знову й знову повторював їй, що вона ні в чому не винна, і зрештою Карла припинила плакати. Вона навіть злегка всміхнулася.

– Ти дуже переконливий, Джордже.

Я промовчав, і вона б усе одно не повірила, що моя переконливість походить від

абсолютної впевненості.

5

– Той поганий хлопчик забирав усіх, кого я любив, – сказав Галлас.

Бредлі кивнув. Було очевидно, що Галлас сам вірив у свою історію, і якби вона прозвучала в суді, то, замість перепустки до Голкової садиби він би міг отримати довічне ув'язнення. Звісно, йому би не вдалося переконати всіх присяжних, але більшість знайшли би привід зняти питання про смертну кару. Мабуть, зараз уже було запізно. Письмове прохання про відстрочення виконання вироку на підставі історії Галласа про поганого хлопчика мало б вигляд відчайдушної спроби вхопитися за соломинку. Треба було заслухати цю розповідь особисто, побачити вираз на його обличчі. Почути його голос.

Тим часом засуджений позирав на Бредлі крізь каламутне оргскло та злегка всміхався.

– Він був не просто поганий, а ще й жадібний. Він завжди намагався урвати два товари за ціною одного. Тобто одна людина помирала, а друга потім усе життя бовталася в грузькому болоті докорів сумління.

– Ти, певно, переконав Карлу, – мовив Бредлі, – врешті-решт вона вийшла за тебе заміж.

– Повністю переконати її не вдалося, до того ж вона так і не повірила в маленького хлопчика. Якби повірила, то прийшла б на судове засідання, а ми би й досі були одружені, – відповів Джордж, невідривно спостерігаючи за адвокатом крізь перегородку. – Якби вона повірила, то була би рада, що я його вбив.

Тюремник, який сидів у кутку, Макгрегор, поглянув на наручний годинник, вийняв навушники й підвівся.

– Не хочу заважати вашому спілкуванню, адвокате, але вже о пів на дванадцятую, і невдовзі вашому клієнту треба буде повернутися до камери на полуденну перекличку.

– Не розумію, чому його не можна порухувати прямо тут. Зрештою, ви ж його бачите, – м'яко зауважив Бредлі. Він не любив злити тюремників, і, хоча Макгрегор був одним із кращих, Бредлі підозрював, що розіслити його зовсім не важко. Саме таких людей наймають наглядати за неприторенними злочинцями.

– Правила є правила, – відказав Макгрегор і підняв руку, ніби хотів запобігти

невисловленому протесту Бредлі. – Я знаю, що незадовго до призначеного дня всі обмеження в часі знімаються, тому можете почекати, поки я приведу його з переклички. Хоча він пропустить ланч, і ви, напевне, теж.

Вони дивилися, як Макгрегор повернувся до свого стільця та знову заткнув вуха навушниками. Коли Галлас обернувся до перетинки з органічного скла, то його обличчям пробігла усмішка.

– Чорт забирай, ви й самі можете здогадатися, що було далі.

І хоча Бредлі дійсно міг, він усе одно склав руки поверх чистих сторінок блокнота:

– Краще ти сам усе розкажеш, чи не так?

6

Я відмовився від ролі Гарольда Гілла й покинув драмгурток. Грати мені більше не хотілося. Останній рік навчання в Пітті я присвятив бізнес-адмініструванню, особливо бухгалтерії, і Карлі Вінстон. Я здобув диплом, і того ж року ми побралися. Мій батько був другом. За три роки він помер.

Одна з шахт, якими він опікувався, розташовувалася в містечку Луїза. Це неподалік Айронвіля, на південь від того місця, де й досі жив мій тато разом із Ноною Маккарті чи Мамою Ноні замість «домогосподарки». Шахта називалася «Добра глибина». У другому стволі стався обвал, а це приблизно двісті футів від земної поверхні. Обвал був невеликий, усі вибралися неушкодженими, але мій батько та ще кілька представників правління компанії мали спуститися, щоби оглянути пошкодження та визначити, коли можна буде все полагодити й відновити виробництво. Він так і не вийшов із тої шахти. Ніхто не вийшов.

– Мені постійно дзвонить один хлопчик, – розповіла Ноні згодом.

Вона завжди була привабливою жінкою, але всього за рік після того, як помер мій тато, змарніла: її шкіра вкрилася зморшками й складками, хода перетворилася на дріботіння, і Ноні вбирала голову в плечі щоразу, як хтось заходив до кімнати, ніби очікувала удару. І все це не через загибель мого батька, а через того поганого хлопчика.

– Усе дзвонить і дзвонить. Лає мене ніггерською сукою, але я не зважаю. Бувало й гірше. Такі образи сходять із мене, мов з гуски вода. Але він повторює одну річ, яка мене насправді непокоїть, – що нещасний випадок стався через мій подарунок. Через ті чоботи.

Але ж це неправда, адже так, Джорджі? Має ж бути якась інша причина. Він мав почепити свої повстяні підошви. Він би ніколи не забув їх надягнути, особливо після обвалу, навіть такого незначного.

Я погодився, але бачив, що її все одно продовжують гризти сумніви.

То були Чоботи Слідопита. Мама Ноні подарувала їх батьку на день народження всього за два місяці до вибуху на «Добрій глибині». Мабуть, вона виклала за них не менше трьохсот доларів, але це взуття було варте кожного пенні. Халяви по коліно, шкіра м'яка, як шовк, але міцна. Такі чоботи чоловік міг проносити все життя та передати в спадок синові. Підошви були поцятковані шипами, а ви самі розумієте, що такі набійки кресують іскри на підхожих поверхнях, наче криця об кремій.

Мій тато ніколи б не вдягнув шиповані чоботи до шахти, де міг статися викид метану чи рудникового газу, і не кажіть мені, що він просто забув. Як тут можна забути, коли в нього та двох інших бідолах на поясах теліпалися респіратори, а на спинах висіли балони з киснем. Мама Ноні була права: навіть якби він вдягнув Слідопита, то обов'язково пов'язав би на них повстяні підошви. Нагадувати їй про це не було потреби, вона й сама знала, що батько був дуже обережним. Але навіть найбільш божевільна ідея може вроїтися в голову людині, якщо вона самотня й убита горем, а їй не дають про це забути. Такі думки звиваються, немов паразити, відкладають яйця, і незабаром мозок уже кишить хробаками.

Я порадив Ноні змінити номер телефону, і вона дослухалася, але той хлопчик роздобув її новий номер і дзвонив. Він торочив, що мій батько забув, яке на ньому взуття, а тоді один із тих шипів викресав іскру, і все полетіло під три чорти.

– Цього б ніколи не сталося, якби ти не подарувала йому ті чоботи, тупа чорнопика сучко. – Отакі речі він їй казав, а може й гірші, тільки вона мені не розповідала.

Зрештою, вона взагалі вимкнула телефон. Я запевняв її, що телефон потрібен, адже вона жила на самоті, але Ноні й слухати не захотіла.

– Інколи він дзвонить просто серед ночі, Джорджі. Ти не розумієш, як воно – лежати без сну, слухати безперервне дзеленчання й знати, що це той хлопчик. Що ж то за батьки, які дозволяють дитині робити такі речі, навіть не уявляю.

– То вимикай його на ніч, – зауважив я, на що вона відповіла:

– Я пробувала. Але інколи він все одно дзвонить.

Я припустив, що це їй ввижається. Я й сам намагався в це повірити, містере Бредлі, але не вийшло. Якщо той поганий хлопчик зміг поцупити скриньку для ланчів зі Стівом Остіном, яка належала Марлі, якщо він знав про провальні проби Вікі та Чоботи Слідопита,

якщо він рік у рік не старів, то, певна річ, він міг додзвонитися навіть на вимкнений телефон. У Біблії сказано, що Диявол вільно ходить землею і Бог йому не указ. Не знаю, чи той поганий хлопчик був самим Дияволом, але бісом – то напевно.

Також я не знаю, чи врятував би Маму Ноні дзвінок у «швидку». Знаю тільки, що коли в неї стався серцевий напад, то вона не змогла викликати лікарів, бо телефону не було. Вона так і померла самотою в себе на кухні. Наступного дня її знайшла сусідка.

Ми з Карлою пішли на похорон і, провівши Ноні в останню путь, залишились ночувати в будинку, де вона мешкала з моїм батьком. На світанку я прокинувся, бо мені наснилося жахіття, а потім не зміг заснути. Коли я почув, як на ганок упала газета, то пішов її підібрати й побачив, що на поштової скриньці піднято прапорець. Тож я почовгав надвір у самих капцях і халаті й зазирнув у неї. Там лежала шапочка з пластиковим пропелером. Я її витягнув, і на дотик вона була тепла, наче той, хто її щойно скинув, палав у гарячці. Мені було огидно тримати її в руках, немов я міг підхопити якусь заразу, але я все одно перевернув її та зазирнув усередину. Тканина була вимазана олією для волосся, застарілим косметичним засобом, що давно вийшов з ужитку. На неї налипло кілька оранжевих волосин. А ще там знайшлася записка, вочевидь нашкрябана дитиною, бо літери були кривими й похиленими. «ЗАЛИШ СОБІ, У МЕНЕ Є ЩЕ ОДНА», – ішлося в записці.

Я приніс цю кляту штуку на кухню (затиснувши її між великим і вказівним пальцями, бо торкатися шапочки мені геть не хотілося) і закинув у дров'яну піч. Потім я підпалив її від сірника, і вона одразу зайнялася зі звуком ка-флумп. Полум'я було зеленуватого кольору. За півгодини зайшла Клара і вдихнула повітря:

– Що це за сморід? Пахне, наче на морському березі після відпливу!

Я відповів, що, скоріш за все, десь на задньому подвір'ї протікає відстійник, який переповнився, і його треба почистити. Але я знав, що це неправда. Смерділо метаном – можливо, саме цей запах відчув мій батько за мить до того, як спалахнула іскра, відправивши його та двох інших чоловіків на небеса.

На той час я працював у бухгалтерській фірмі (одній із найбільших незалежних компаній Середнього Заходу) і досить швидко просувався кар'єрними сходами. Я збагнув, що як приходити рано, іти пізно й не ловити гав на роботі, то керівництво обов'язково тебе помітить – так і сталося. Грошей було вдосталь, і ми з Карлою хотіли завести дітей, але нічого не виходило. Щомісяця, наче за годинником, до неї прилітав червоний кардинал[96 - Cardinal – невеличкий птах, поширений на території Північної Америки, схожий на горобця та костогриза; дістав назву завдяки червоному, наче одяг католицьких кардиналів, пір'ю. Звісно, Стівен Кінг має на увазі менструальний цикл. Окрім того, у США існує повір'я, що під виглядом пташки кардинала до людини прилітає дух померлого родича.]. Ми звернулися до акушера-гінеколога з Топеки, зробили всі належні аналізи. Лікар сказав, що

з нами все гаразд і ще зарано говорити про безпліддя. Він наказав їхати додому, розслабитися та насолоджуватися статевим життям.

Ми скористалися його порадою, і за одинадцять місяців візити червоного кардинала припинилися. Моя дружина виросла в католицькій родині, але на службі не була ще з коледжу. Коли Клара дізналася про вагітність, то почала знову ходити до церкви й потягла мене з собою. Ми обрали храм Святого Андрія. Я не заперечував. Якщо вона вирішила, що сам Бог поклав хлібину до її печі, то нехай.

Вона була на шостому місяці, коли стався викидень. Через нещасний випадок, який зовсім не був випадковим. Дитина прожила кілька годин і, зрештою, померла. Дівчинка. Оскільки їй треба було дати ім'я, ми назвали її Гелен, на честь Клариної бабусі.

Нещасний випадок стався після служби. Меса закінчилася, і ми збиралися перекусити в місті, а потім поїхати додому. Я би дивився американський футбол, а Клара б лежала з задертими ногами, відпочивала й насолоджувалася своєю вагітністю. Вона була по-справжньому щасливою, містере Бредлі, кожного дня, навіть на ранній стадії, коли її нудило зранку.

Я помітив поганого хлопчика одразу, як ми вийшли з церкви. Ті самі мішкуваті шорти, той самий светр, ті самі маленькі кругленькі хлопчачі цицьки та випнуте черево. Шапочка, яку я знайшов у поштовій скриньці, була синього кольору, а цього разу він надягнув зелену, але з таким самим пластиковим пропелером. Я встиг перетворитися з дитини на дорослого чоловіка з кількома сивими пасмами в чуприні, але тому поганому хлопчику й досі було шість років. Щонайбільше сім.

Він стояв трохи подалі від церкви, а перед ним – інший хлопчик. Звичайний хлопчик, який подорослішає. Малий був сторопілий і наляканий. Він щось тримав у руці. Воно скидалося на м'ячик від «Боло», який колись давно мені подарувала Мама Ноні.

– То кидай, – сказав поганий хлопчик. – Або віддавай мої п'ять баксів.

– Я не хочу, – відповів звичайний хлопчик. – Я передумав.

Клара цього не бачила. Вона стояла вгорі на церковних східцях і розмовляла з отцем Патриком про те, яка добра була проповідь і як багато з'явилося тем для роздумів. Сходинки були гранітними й крутими.

Здається, я спробував узяти її під руку, а може, й ні. Може, я просто закляк на місці, як того разу, коли той хлопчик перестрів мене з Вікі після невдалих проб до «Продавця музики». І перш ніж я встиг поворухнутися чи щось сказати, поганий хлопчик зробив крок уперед. Він занурив руку в кишеню шортів і вихопив звідти запальничку. Щойно він креснув нею, з'явилася іскра, і я збагнув, що сталося того дня в «Добрій глибині». Вибух жодним чином

не був пов'язаний зі сталевими шипами на чоботах мого тата. Червона куля в руках звичайного хлопчика почала горіти й шипіти. З переляку він кинув цю штуку, і поганий хлопчик засміявся. Тільки то був не сміх, а радше низьке огидне гикання: «Бхирр-бхирр-бхирр» чи щось таке.

М'ячик влучив у граніт під металевим поруччям збоку від східців, а потім відскочив і одразу ж розірвався. Пролунав оглушливий вибух, спалахнуло жовте світло. То була не звичайна петарда, навіть не вишнева бомба, а M-80[97 - Cherry bomb – розсипний феєрверк червоного кольору, M-80 – клас великих салют-снарядів, які на початку ХХ ст. використовувалися військовими для симуляції вибухів та артилерійського вогню.]. Клара стріпнулася так само, як колись стріпнулася Вікі в підвалі Фаджевих акрів. Я спробував її піймати, але вона обома руками стискала зап'ясток отця Патрика, і мої пальці просто ковзнули її ліктем. Вони вдвох покотилися східцями вниз. Він зламав праву руку й ліву ногу. Клара зламала кісточку й отримала струс мозку. І вона втратила дитину. Вона втратила Гелен.

Хлопчик, який власноруч жбурнув M-80, наступного дня прийшов із мамою до поліцейського відділку та в усьому зізнався. Звісно, він був пригнічений і казав ті самі речі, що завжди говорять (а інколи й мають на увазі) діти, які накоїли біду: що це був нещасний випадок, що він не хотів нікого кривдити. Він сказав, що взагалі не збирався кидати вибухівку, але той інший хлопчик підпалив гніт, і він боявся, що йому повідриває пальці. Ні, він ніколи раніше не бачив того хлопчика. Ні, він не знав, як його звуть. А потім він простягнув поліцейському п'ять доларів, які дав йому поганий хлопчик.

Після цього у Клари зникло будь-яке бажання ділити зі мною ліжко, і вона кинула ходити до церкви. А я не кинув і зосередився на «Конквесті»[98 - Conquest (англ. «досягнення», «завоювання») – спеціальна програма католицької церкви для хлопців 5—12 класів, завдяки якій вони знайомляться з релігією та вчаться робити «правильні вибори в житті»]. Ви знаєте, що це, містере Бредлі, і не тому, що ви католик, а тому, що маєте те саме покликання. Релігія мене не цікавила, за це відповідав отець Патрик, а я з радістю тренував команди з бейсболу й тач-футболу[99 - Touch football – різновид американського футболу, в якому гравця з м'ячем не збивають з ніг, а просто торкаються.]. Я ходив на усі пікніки, в усі походи, і навіть отримав дозвіл на пасажирські перевезення, щоби возити хлопців на церковному автобусі до луна-парків, підліткових таборів та на змагання з плавання. І я завжди мав при собі пістолет сорок п'ятого калібру, який придбав у ломбарді «Мудра застава», – ну, речовий доказ № 1. Я проносив цей пістолет п'ять років: або в моїй машині – в шухляді для рукавичок, що на панелі приладів, або в скрині з інструментами, яка стояла в автобусі «Конквест». Коли я проводив тренування, то клав його в спортивну сумку.

Кларі було не до вподоби мое захоплення «Конквестом», який забирав увесь мій вільний час. Коли отець Патрик набирав волонтерів, я перший піднімав руку. Гадаю, вона ревнувала.

– Тебе ніколи не буває вдома, навіть по вихідних, – казала вона. – Я вже починаю думати, що ти закохався в тих хлопчиків.

Мабуть, моя пристрасть дійсно здавалася трохи дивною, бо я взяв собі за звичку обирати певних хлопчиків і приділяти їм особливу увагу. Товаришувати з ними, допомагати. Було не складно. Більшість із них походили з бідних родин. Зазвичай про хлопців дбали самотні матусі, які працювали на низькооплачуваній роботі, а то й на двох чи трьох, аби заробити хоч на якісь харчі. Якщо в родині була машина, то нею користувалися батьки, і я радо підвозив своїх особливих хлопців на збори «Конквесту» по четвергах, а потім доправляв їх додому. Якщо в мене не виходило, я вручав їм квитки на автобус. Грошей ніколи не давав, бо швидко збагнув, що давати цим хлопцям гроші – погана ідея.

Іноколи мені вдавалося допомогти. Один малий – коли я з ним познайомився, він мав не більше двох пар штанів і трьох сорочок – був математичним генієм. Я примістив його до приватної школи, і зараз він – успішний першокурсник якогось університету в Канзасі. Двійко інших хлопців угрузли в наркоти, і я зміг витягнути тільки одного. Здається.

Ніколи не скажеш напевне. Був іще хлопець, він утік із дому після сварки з мамою і за місяць подзвонив мені з Омахи. Його мати тоді вже була вирішила, що він або помер, або пішов назавжди. Я привіз його додому.

Спілкування з хлопцями давало набагато більше користі, ніж заповнювання податкових декларацій чи ті випадки, коли я допомагав корпораціям Делавера ухилятися від сплати податків. Але я працював у «Конквесті» не заради цього, гарні вчинки – то вже побічна дія. Іноколи, містере Бредлі, я брав своїх особливих хлопчиків на риболовлю в затоку Діксона, чи на берег якоїсь великої річки, чи до одного з тих мостів, подалі від міста. Я також рибалив, але не на коропа чи форель. І сплигло немало часу, поки поплавець смикнувся. Саме тоді з'явився Рональд Гібсон.

Ронні мав п'ятнадцять років, але здавався молодшим. Він був сліпий на одне око, тож не міг грати в бейсбол або американський футбол, але йому не було рівних у шахах чи інших настільних іграх, якими хлопці бавилися, коли дощило. Його ніхто не дражнив, він вважався талісманом групи в «Конквесті». Його батько кинув сім'ю, коли Ронні було дев'ять, чи що, і відтоді він прагнув чоловічої уваги. Невдовзі він став ділитися зі мною всіма негараздами. Звісно, першою проблемою було його погане око. Ронні мав уроджений дефект під назвою *keratoconus*, або «деформована рогівка» з латини. Лікар сказав його мамі, що сліпоти можна позбутися, якщо провести операцію з пересадки рогівки, але вона дуже дорога і його мамка ніколи не назбирає на неї грошей.

Я звернувся до отця Патрика, і ми влаштували з півдюжини благодійних заходів «Новий зір для Ронні». Навіть потрапили в новини на Каналі 4. Там промайнув кадр, де ми з Ронні гуляємо парком Барнума[100 - Phineas Taylor Barnum (1810–1891) – американський

шоумен і власник цирку, легендарний містифікатор XIX століття.] і я обіймаю його за худе плече. Клара пхекнула, коли те побачила. Сказала, що я себе дивно поводжу з тими хлопцями і це неодмінно впаде в око тим, хто подивиться сюжет.

Мені було байдуже, що й кому впаде в око, оскільки незабаром після репортажу на вуді смикнулася волосінь. Просто на моїх очах. Поганий хлопчик попався на гачок. Мені нарешті вдалося привернути його увагу. Я зачув його.

Ронні провели операцію. Повністю відновити зір не вдалося, але око почало бачити. Протягом року після пересадки йому належало носити спеціальні окуляри, скельця яких темніли на сонці, але він тим не переймався. Навіть казав, що в них він круто виглядає.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=22571021&from=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

«Christine» (1983) – фільм за однойменним романом Стівена Кінга про машину з

характером смертельно ревнивої жінки.

2

«Huffy» – бренд велосипедів, які випускала третя за потужністю на американському ринку однойменна корпорація (1887–2004).

3

Orlando – місто у Флориді, поблизу якого з 1971 р. діє найбільший у світі розважальний парк «Disney World».

4

Зображення першого президента США міститься на однодоларовій банкноті.

5

«Chevrolet Corvette» – дорогий спортивний автомобіль, модифікації якого випускаються з 1953 року.

6

Перекручений жартівливий вираз на прощання – фраза зі старовинної англійської лічилки, яку своєю піснею «See You Later Alligator» 1955 р. популяризував піонер рок-н-ролу Білл Гейлі (1925–1981).

7

«Schwinn» – найпопулярніший у США бренд велосипедів, які випускає заснована 1895 р. в Чикаго однойменна компанія.

8

Auburn – засноване 1786 р. місто (23 тис. мешканців) у штаті Мейн, столиця округу Андроскоггін.

9

«Richforth Electronics Company» – китайська компанія, що виробляє різноманітні побутові прилади.

10

«Boardwalk Empire» (2010–2014) – історичний серіал про кримінальну систему Атлантик-Сіті, на якій зростав гральний бізнес в часи «Сухого закону» 1920-х років.

11

Interstate-95 – міжштатна автомагістраль завдовжки понад 3 тис. км, яка пролягає між Новою Англією та Флоридою.

12

Portland – засноване 1633 р. найбільше місто (66 тис. мешканців) у штаті Мейн; Augusta – засноване 1754 р. місто (19 тис. мешканців), столиця штату Мейн.

13

Alcatraz – побудована 1847 р. знаменита в'язниця на однойменному острові в затоці Сан-Франциско, закрита 1963 р., тепер там музей.

14

TCBY («The Country's Best Yogurt») – заснована 1981 р. мережа крамничок «Найкращий йогурт у країні»; «Sbarro» – заснована 1956 р. мережа піцерій, де подаються різні італійські страви.

15

«Роров» – недорога горілка, яку випускає найбільша у світі компанія-виробник алкоголю, британська «Diageo plc».

16

«Locke & Key» (2008–2013) – горор-комікс, авторами якого є син Стівена Кінга письменник Джо Гілл та художник Габріель Родригес (у назві обігрується співзвучність прізвища Лок та англійського слова «замок»).

17

«Огео» – популярне шоколадне печиво: два диски з кремовою начинкою між ними, випускається з 1912 року.

18

Грау – засноване 1738 р. містечко (близько 8 тис. мешканців) у Мейні, де базується один із чотирьох основних підрозділів поліції штату.

19

«NyQuil» – безрецептні ліки від застуди для вживання перед сном, мають снодійний ефект.

20

«Chuck Taylor» – названа ім'ям знаменитого баскетболіста Чака Тейлора (1901–1969)

модель кедів, які випускає заснована 1908 р. компанія «Converse».

21

«Edward Little High School» – заснована 1835 р. філантропом Едвардом Літлом середня школа в місті Оберні; «Red Eddies» – назва різних шкільних спортивних команд.

22

«Bicycle Playing Cards» – популярний у казино, серед гравців і фокусників бренд тривких гральних карт, які випускаються з 1885 р.; залежно від часу випуску, масті можуть мати різні малюнки, але «джокер» зазвичай зображується верхи на велосипеді.

23

«НВО» – кабельний канал, який передає фільми й серіали на замовлення; ретранслюється в 150 країнах; «CinemaSpank» – вигаданий Кінгом відеоресурс з відвертим сексом.

24

«Hustler» – заснований Ларі Флінтом 1973 р. перший у США легальний порножурнал.

25

«Subway» – заснована 1965 р., наразі найбільша у світі мережа фаст-фудів.

26

Фірмові продукти мережі «Бургер Кінг»: «Whopper» («Незмірний») – найбільший гамбургер у меню; «Whaler» («Китобій») – невеликий сендвіч з рибою.

27

Justin Bieber (нар. 1994) – канадський поп-співак, на професійній сцені виступає з 13 років; був бавився расистськими жартами, за які пізніше публічно вибачився.

28

«Seven Eleven» – крамниця заснованої 1927 р. торговельної мережі, у назві якої залишилося відображення колишнього часу роботи (7:00–23:00), хоча з 1963 року більшість цих супермаркетів перейшли на цілодобовий режим.

29

«Natural American Spirit» – сигарети з натурального тютюну, що з 1982 р. виробляються в місті Санта Фе, штат Нью-Мексико, і рекламуються як такі, що не викликають звички до паління.

30

Verboten – заборонена (нім.).

31

«Drink Responsibly» – стандартна фраза, що обов'язково мусить супроводжувати рекламу алкоголю.

32

«Clark's Teaberry» – жувальна гумка, що випускається з 1900 р.; смаком нагадує «чайну ягоду» (Гаультерія лежача) – північноамериканський низенький чагарник з запашними білими квітами і червоними істівними плодами.

33

«King James Version» – виконаний у 1604–1611 рр. під егідою короля Джеймса I Англійського (король Яків у східнослов'янській писаній традиції: 1566–1625) найточніший на той час переклад Біблії для Англіканської церкви; вважається класичним перекладом і досі є найпоширенішою версією Біблії в англомовних країнах.

34

Священник або член спадкової касты священнослужителів у древніх євреїв.

35

Євангеліє від Луки, 10:36 (переклад Івана Огієнка).

36

«Prius» – економічний гібридний автомобіль з бензиново-електричним двигуном, який з 1997 р. випускає компанія «Toyota».

37

Полковник Гарленд Сандерс (1890–1980) заснував 1930 р. мережу фастфудів «Kentucky Fried Chicken», фірмовою стравою яких є смажені курчата, за що 1949 р. отримав почесне звання «полковник Кентуккі», яке надається губернаторською комісією за різного роду заслуги перед громадянами штату.

38

170 фунтів = 77,112 кг; 280 фунтів = 127 кг.

39

Tulsa – засноване 1898 р. місто, друге за кількістю населення в штаті Оклахома; до середини ХХ ст. іменувалося нафтовою столицею світу.

40

Toby Keith (нар. 1961) – зірка кантрі-музики і кіноактор, відомий своїм ядучим і водночас сентиментальним почуттям гумору; «Led Zeppelin» (1968–1980) – британський гурт, найвпливовіший в історії гард-року.

41

Tr?s (фр.) – вельми.

42

Falmouth – місто-супутник Портленда, яке часто згадується у творах Стівена Кінга.

43

«Kashi» – заснована 1984 р. харчова компанія, що поміж інших продуктів випускає популярні граноли: хрусткі батончики з пресованих крупів та горішків із медом, шоколадом, родзинками тощо.

44

В оригіналі автором використано слово cooteis, що в американському дитячому сленгу означає уявні в малюків протилежної статі дівчачі/хлопчачі хвороби чи вади.

45

«Ford Expedition» – повнорозмірний, комфортабельний джип, що випускається з 1997 року.

46

«Dodge Ram» – великий пікап, що випускається з 1981 року.

47

Венерина мухоловка (*Dionaea muscipula*) – хижа рослина з родини Росичкові, походить з Атлантичного узбережжя США.

48

«PG-13» – «з 13 років і тільки в супроводі батьків»; «R» – фільми обмеженого доступу, на які молоді до 17 років пускають тільки в супроводі батьків або когось дорослого.

49

Wolverine – один із супергероїв серії коміксів «X-Men» («Люди Ікс»).

50

McGruff the Crime Dog – створений 1980 р. антропоморфний образ собаки-детектива, який широко використовується в соціальній відео- й аудіорекламі для роз'яснення суспільству (особливо дітям) методів роботи поліції.

51

У примовці обігрується схоже звучання титулу Ісуса «Christ» та англійського слова «rice» у назві хрустких рисових пластівців «Rice Krispies», які з 1927 р. випускає компанія «Kellogg».

52

«Ford Crown Victoria» – шестимісна задньоприводна модель «Форда», що випускалася у 1992–2012 рр., найпоширеніший автомобіль американських сил правопорядку.

53

«Simmons» – один із брендів оптики, яку випускає заснована 1948 р. в Японії американська корпорація «Bushnell».

54

«Verizon Communications» – заснована 2000 р. найбільша у світі компанія з надання широкосмугового доступу до інтернету.

55

95 миль/год = 152 км/год.

56

Код 73 – повідомлення про дим (можливу пожежу); Waterville – засноване 1771 р. місто (16 тис. мешканців) на річці Кеннебек.

57

Подвійна алюзія: «З дітьми все гаразд» («The Kids Are All Right») – досі знаменита пісня англійського рок-гурту «The Who», яку 1965 р. написав його гітарист, вокаліст і лідер Peter Townshend (нар. 1945), котрий 2003 р. підозрювався британською поліцією в зацікавленні дитячою порнографією; після розслідування ці обвинувачення було скасовано.

58

«Doctor Who» – започаткований 1963 р. британський науково-фантастичний серіал про пригоди на Землі й у космосі загадкового інопланетянина на прізвисько Доктор.

59

«Sesame Street» – започаткована 1969 р. розважально-освітня дитяча телепередача, головною метою якої є підготовка малюків до навчання в школі.

60

Nye Willden, Douglas Allen – редактори чоловічого журналу «Cavalier», де в 1970-х роках публікувалися перші твори Стівена Кінга.

61

Іронічна назва супермаркету «Волмарт», що нагадує назву парку атракціонів з комедійного фільму «Канікули» (1983 р.) і походить від надмірного завзяття деяких покупців.

62

Марка кукурудзяних чипсів.

63

54 за Цельсієм.

64

Мережа ресторанів швидкого харчування.

65

Пиріг, у якому мінімум тіста й максимум начинки (яблук, ягід тощо).

66

Телевізійна програма виробництва студії Волта Диснея, що транслювалася з перервами з 1955 до 1996 року.

67

Марка тєхаського пива.

68

Вільям Фраєр Гарві (1885–1937) – британський автор оповідань у жанрі містики та горору.

«Серпнева спека» – один із найвідоміших його творів, написаний 1910 року. На основі оповідання було створено три радіовистави.

69

13 вересня 1944 р. великий атлантичний ураган затопив есмінець «Воррінгтон». Унаслідок кораблетрощі загинула 251 людина. Корабель було названо на честь видатного офіцера військово-морських сил Льюїса Воррінгтона.

70

Рух Чаювання (англ. The Tea Party movement (TPM)) – американський популістський політичний рух. Вважають, що він поєднує ідеологію консерватизму і лібертаріанства. Учасників Руху чаювання називають чаювальниками.

71

Едвард Тіч на прізвисько Чорна Борода – англійський пірат, що грабував кораблі у 1716–1718 рр. у Карибському морі. Саме Тіч став прототипом пірата Флінта в романі Роберта Льюїса Стівенсона «Острів скарбів».

72

Дублон – іспанська золота монета, що карбувалася з 1556 до 1849 року.

73

Управління боротьби з наркотиками (англ. Drug Enforcement Administration, DEA) – агенція, що входить до складу Департаменту юстиції США.

74

«Trans World Airlines» – авіакомпанія США, заснована 1925 року. У 1938 р. 25 % акцій компанії купив відомий американський мільярдер Говард Г'юз – американський інженер, підприємець, піонер авіації та продюсер.

75

Кавер-версія – авторський музичний твір (здебільшого популярний), який виконується іншим музикантом чи колективом.

76

Lawrence Eugene «Larry» Williams (1935–1980) – американський блюзовий та рок-н-рольний музикант, чі композиції переспівували «Rolling Stones», «Animals» та «Beatles»; пісня «Bad Boy» була випущена 1958 року.

77

«Exorcist» (1973) – класичний фільм жахів режисера Вільяма Фрідкіна про маленьку

дівчинку, в яку вселився диявол.

78

«Nancy» – серія коротких газетних коміксів (вперше вийшла 1938 р.) про кмітливу дівчинку Ненсі та її кращого друга, хлопчика Слагго – лінивого сироту з бідного району.

79

«Star Club» – музичний клуб у Гамбурзі; відкрився 1962 р. та здобув всесвітню популярність завдяки виступам «Beatles», закритися 1969 року.

80

Birmingham – найбільше місто штату Алабама, адміністративний центр округу Джефферсон.

81

Fort John Huie – вигадана Кінгом фортеця; Джон Г'юї може бути американським психологом, який займається питаннями проблемних підлітків або ж віце-президентом музичної агенції «Creative Artist Agency» з Нешвілла.

82

«Six Million Dollar Man» – американський телесеріал (1973–1978) про Стіва Остіна, колишнього астронавта з біонічними імплантатами (ціною 6 млн доларів), який працює на вигаданий Відділ наукової розвідки США.

83

«Bolo Bouncer» – американська марка іграшки, яка складається з ракетки та м'ячика, прикріпленого на резинці до центру однієї зі сторін ракетки.

84

Hackberry (*Occidentalis*) – багаторічне дерево або кущ, популярна декоративна рослина в Північній Америці з лускуватою корою та маленькими червоними ягідками.

85

Kickball – спортивна гра, подібна до бейсболу, проте замість бити й маленького м'ячика використовується великий резиновий м'яч.

86

«Buick Roadmaster» – досить великий легковий автомобіль класу люкс, який випускався компанією «Buick» з 1936 до 1958 р., а потім – з 1991 до 1996 року.

87

«No Exit» (фр. «Huis Clos») – п'еса про потойбічне життя французького екзистенціаліста Жана Поля Сартра, яка була видана 1944 року.

88

Walter Mitty – персонаж оповідання Джеймса Турбера «Таємне життя Волтера Мітті» (1939), тихий, м'який чоловік із бурхливою фантазією, який у своїх уявних життях відігравав ролі льотчика, хірурга, безжального вбивці тощо.

89

Pitt (University of Pittsburgh) – Університет Піттсбурга в штаті Пенсильванія, заснований 1787 року.

90

«She Stoops to Conquer» – сентиментальна комедія ірландського драматурга Олівера Голдсмита, вперше поставлена в Лондоні 1773 р., в якій висміюються усталені звичаї вищого прошарку суспільства.

91

«Deer Hunter» (1978) – фільм-драма про війну у В'єтнамі режисера Майкла Чиміно з Робертом де Ніро, Крістофером Вокеном та Меріл Стріп у головних ролях; отримав п'ять нагород «Оскар».

92

«Who's Afraid of Virginia Wolf?» (1962) – п'єса американського драматурга Едварда Олбі про невдалий шлюб Джорджа й Марти, подружньої пари середнього віку.

93

«Deathtrap» (1978) – детективна комедійна п'єса американського письменника й драматурга Айри Марвіна Левіна (автора «Дитини Розмарі»).

94

«The Music Man» (1957) – мюзикл Роберта Мередіта Вілсона про музичну аферу шахрая Гарольда Гілла, який закохався в чесну бібліотекарку Маріан Пару.

95

Mandy Patinkin (нар. 1952) – американський комік, актор озвучування й тенор, лауреат премій «Еммі» й «Тоні».

96

Cardinal – невеличкий птах, поширений на території Північної Америки, схожий на горобця та костогриза; дістав назву завдяки червоному, наче одяг католицьких кардиналів, пір'ю. Звісно, Стівен Кінг має на увазі менструальний цикл. Окрім того, у США існує повір'я, що під виглядом пташки кардинала до людини прилітає дух померлого родича.

97

Cherry bomb – розсипний феєрверк червоного кольору, M-80 – клас великих салют-снарядів, які на початку ХХ ст. використовувалися військовими для симуляції вибухів та артилерійського вогню.

98

Conquest (англ. «досягнення», «завоювання») – спеціальна програма католицької церкви для хлопців 5—12 класів, завдяки якій вони знайомляться з релігією та вчать робити «правильні вибори в житті».

99

Touch football – різновид американського футболу, в якому гравця з м'ячем не збивають з ніг, а просто торкаються.

100

Phineas Taylor Barnum (1810–1891) – американський шоумен і власник цирку, легендарний містифікатор XIX століття.